

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és Kiadóhivatal: Kerepesi-ut 25.
Fiókkiadóhivatal: Múzeum-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF**
Feloldó szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG**

Egész évre 14 kor., 1/4 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

Befejezés.

Budapest, július 21.

(v.) Az udvartartási költségekről szóló javaslat általános vitáját ma valahára befejezte a képviselőház. Hogy holnap nem fog-e a részleteknél a vitaközös újra kigyulladni, senki sem tudhatja. Az ellenzék — igaz — fáradtnak látszik; de a legfáradtabb ellenzéknek is felpezsdíthetné a vérét az olyan beszéd, mint amilyennel a pénzügyi bizottság előadója a vitazáró felszólalások során a képviselőházat meglepte. Akadémiai értekezésnek az előadó ur beszéde elég történelmi tájékozottságot mutatott: de politikai nyilatkozatnak szerencsétlenül inpolitikus volt ez a szónoklat.

Avagy mit vélt az előadó ur ama régi törvények sorozatával bizonyíthatni, amelyek a nemzet legszomorubb korszakában csupán arra kötelezték a fejedelmet, hogy idejének legalább egy részét töltsen magyar népek körében? Lemondott e törvényekben a magyar nemzet ama jogáról, hogy királyának udvartartása a magyar állam szuverénitását s a magyar nemzeti jelleget domborítsa ki? Idáig még maga az előadó ur sem ment el ama törvények tanulságainak levonásában. Akkor hát csupán azt bizonyítják ama törvények, hogy nem volt mindig külön magyar udvartartás és hogy a magyar király nem töltötte mindig egész idejét Magyarországon. Ezt ugyan kár volt annyi utánjárással bizonyítani, mert hiszen

ugyanaz a helyzet áll fenn ma is és a nemzetnek a mostani vitában megnyilatkozó panaszai éppen ennek a sérelmes helyzetnek az orvoslását sürgetik.

Helyesen figyelmeztetett rá mai záróbeszédében Apponyi Albert és Rákosi Viktor, hogy azok a törvények ama szomorú korszakból valók, amidőn az ország kétféle volt szakítva, egyik részén a török uralom nyüge feküdt, másik töredéke a Habsburg-háztól várta területi épségének helyreállítását. A nemzet nagy nyomorúságának, politikai züllöttségének, anyagi és erkölcsi inségének korszaka szülte ama törvényeket. S még ha jogfeladás találtatnék bennük, akkor sem volna szabad rájuk hivatkozni ma, amidőn a nemzet területi épségének teljes birtokában, politikai erejének teljében, alkotmányának és szabadsága biztosítékainak szabad élvezetében követeli azt, hogy királyának udvartartása államiségének elidegeníthetetlen és soha el nem évült jogaival összhangzásba hozassék. Am ama törvényekben nyoma sincs a jogfeladásnak. A kétféle szakadt, idegen járom alatt nyüögő nemzet — akkori sanyaru állapotához képest — egy minimumot követel bennük a királytól. S ez a minimum is jóval több, mint amennyivel ma — a gyökeresen változott viszonyok közepette is — dicsekedhetünk. Mert azok a törvények arra kötelezik a fejedelmet, hogy *lehetőleg sok időt* töltsön az országban, holott a mai állapot az, hogy ő felsége *lehetetlenül kevés időt*

tölt el hű magyar népe körében. Vonja le hát az előadó ur velünk együtt ama szomorú emlékü korszak törvényhozási emlékeiből az egyetlen józan következtetést: azt, hogy az erőteljesen kifejlődött, hatalmas intézményeiben szilárdul kiéptült magyar államiság teljes joggal követelheti azt a külön magyar udvartartást, amelyről még hanyatlásának legsivárabb korszakában sem mondott le.

Apponyinak gazdag tartalmu, szerencsés okfejtésű, hangjában mérsékelt, de igazában erős beszéde után a miniszterelnök felszólalása következt. Tisza István egy erőteljes taglejtéssel lerázta magáról a közönséget azokkal a tulbuzgó kormánypartí fejtegetésekkel, amelyek a külön magyar udvartartás követelését úgy állították a közvélemény elé, mintha valami oktan forradalmi üsztön nyilatkozna meg bennük. E törekvésnek törvényes jogosultságát Tisza István nem vonta kétségbe, sőt teljesülését minden magyar ember politikai ideáljának mondta maga is, csupán a politikai célszerűség szempontjából vélte kívánatosnak, hogy ne alulról erőszakoltassék, hanem felülről, békés jóindulat révén jöjjön a megoldás. Honnan veszi magát a Tisza István rideg józanságu koponyájába ez a rózsás optimizmus? Hiszen erre a tulságos bizakodásra maga Tisza István cáfolt rá ugyanebben a beszédeben, amidőn beismerte, hogy a nemzet szabadságharcának hősiei erőfeszítései nélkül a hatványos kiégzés soha létre nem jöhetett volna.

T Á R C A.

Az idegesség mint — privilégium.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —
Írta: *Feszli Géza.*

Könnyű volt eltörülni a régi nemesség előjogait. Csak egy elgyöngült kisebbség élvezte a kiváltságokat, holott a vele szemben álló többség táborában egyre tömörült a tulerő, egyre gyarapodott a tételes jogok őseredeti forrása: a hatalom. Alig hogy megmozdult az egyenlőség szent principiumából kitagadott tömeg, rögtön eldőlt a játszma. Rögtön behullott a multak koporsójába minden olyan kiváltságos jog, melynek jogcíme a régmúlt idők bölcsőjében ringott... Előítélet volt a kiváltságok alapja, tehát meg kellett bukniuk, meg kellett halniuk.

Eloszlatni az előítéleteket, ez az emberi észnek örök feladata, az emberi szellemnek szisztematikus munkája. A régmúlt babonáit eloszlatja a mult. A multnak balítéleteit oszlatja a jelen. A jelennek előítéleteit el fogja oszlatni a jövő. A jövőnek előítéleteit pedig a késő századok! Minden Idők miszjója nem egyéb, mint: ködoszlatás. Be lesz töltve ez a miszjó, ha majdan megszűnik az Idő. És meg fog szünni az Idő e földre nézve, ha majdan bevégzte pályafutását a Föld...

De ne merülünk bele a mult és jövőnek szüldetes méreteibe. Markoljuk meg inkább a közel-fekvő jelent; vegyük szemre a jelennek egyik ködkéjét, egyik fátyolba burkolt rébuszát. Talalgassuk egy kicsiny töredékét a nagy szellemi egésznek, egy gondolatzilánkját a modern ember gondolatvilágának: az idegességet és ennek kiváltságait.

Fix pontokból szokás kiszámítani az x-pontokat. Elismert igazságok utján kell haladnunk a kétségek felé. — Vitamentesen áll és bizonyításra nem szorul, hogy aki a társadalmi illemet — a társas érintkezésnek törvényeit — durván megsérti, azt elítéli az illem, az izlés. Aki a tételes törvények ellen vét, azt elítéli a bíró. De mind a két elítéltetés kvalifikációhoz van kötve: — az egészséghez. Egészségesnek kell lennie az embernek, hogy elítéltetésben részesülhessen, más szóval: hogy a kisebb-nagyobb foku megbélyegzetésre méltónak, illetőleg alkalmasnak találtsék. Ezzel egyetemben a társadalmi élet mindennapos jelenségeinek megfigyeléseiből még azt a különös tanulságot is levezethetjük, hogy csakis olyan ember fölött törhetünk pálcát, aki valamelyes, megbélyegzetést követelő impertinenciát vagy véttséget vagy büntényt: — *kívételesen* követett el. Önuralomhoz hozzászórt, illemből és szerénységéből önmagát következetesen fékezni tudó uriember közfelfogásunk szerint alaposan rászolgált az elítéltetésre, ha egyszer kivételesen meg-

feledezik illetről, modorról, tisztességről, ha türelmének fonala egyszer történetesen elszakad, ha a konvencionális tekintetek kötőfékeit egyszer kivételesen szétépi és lábál tapossa. Ez — amennyiben egyszer esik meg — öreg hiba, szegyenletes, parasztos viselkedés. De minden megrovás és elítéltetés nélkül megselekedheti ugyan ezt akárhányszor a privilégiumokat élvező ideges ember! Miért? — Azért, mert hát ő — szegényke! — beteg.

Beteg!

És vajjon mit jelentsen illetően alkalmaztatásban e szó: beteg?...

Örületes merészség volna csak egy mellékesen belekötöni ebbe a hagyományos, ezredéves, még a bibliánál is sokkal régebb fogalomba. Vakmerőség volna csak úgy félkézni — néhány közbevetett sor keretén belül — rázogatni ezeket az úgynevezett betegségeket és az úgynevezett betegségeket. Ezeket az átöröklött jelszavakat, melyek beleviszik a gondolkodásba a sablont, melyek az emberi fizikum életműködését dogmatikusan két részre osztják, hogy azután eme önkéntesen megállapított dogmák által világosítsák meg a jog, igazság, méltányosság kérdéseit.

Ismerjük inkább el, hogy az ideges ember: beteg.

Legyen így. Tehát beteg.

E betegség azonban abban áll, hogy az ille-

Mi következik ebből? Az, hogy a nemzeti erőnek tettekben való megnyilatkozása nélkül jogainknak felülről való elismerését és érvényesítését remélnünk sem szabad. S ha ma azokra a nemzeti vívmányokra utalt Tisza István, amelyeket a katonai kérdések terén a közelmúltban elértünk, akkor figyelmeztetünk kell őt, hogy ezek sem potyogtak a korona jóindulatából érett gyümölcsként az ölünkbe. Nem a legfőbb hadurnak valamely nagylelkűségi rohama, hanem az a másfélszázados parlamenti forradalom, amely két esztendőnek ujoncjutalékát vonta meg a hadseregétől, szerezte meg a magyar nemzetnek ama vívmányokat. S ha az az obstrukció csakugyan mérges illúzióknak részesege volt, akkor meg kell állapítani, hogy ebben a mámorban hatalmas alkotóerő is lüktetett, amelynek művei a nemzeti eszmét annyi meddő küzdelem után valahára be tudták szorítani a közös véderő szervezetebe.

A külön magyar udvartást igenis ki fogjuk vivni, de nem émelegős lojalitással és határtalan béketűréssel, hanem férfias kitartással és céltudatos, szívós törekvéssel. Most lett volna rá a legjobb alkalom, amikor a felemelt civilistának tíz évre való megállapítását kéri a törvényhozástól. Ezt az alkalmat elszalasztottuk, el kellett szalasztanunk, mert az alig lezajlott obstrukció után a nemzetnek sem kedve, sem ereje nem volt egy újabb parlamenti forradalom kockázatainak vállalására. Am ami késsik, nem mulik. Gyűjtsön a nemzet erőt újabb ellentállásra és újabb harcokra. A kormányelnök csak hadd bizzék a király atyai jóindulatában; de az ellenzék tartsa szárazon a puskaporát. Kövessük azt a tanácsát Tisza Istvánnak, hogy a közelmúltnak idegriő, izgalmas harcai után lássunk hozzá valahára a produktív munkához, amely a nemzeti erőket gyarapítja. De fogadjuk fejcsóválva és megdöbbenéssel azt a telfogást,

amely az Ausztriában elpocsékolta civilista felemelését kívánja a produktív nemzeti munka hajnalhasadásának tekinteni.

A vita végén.

Budapest, július 21.

Az utolsó akkordok meglehetősen zavarosak voltak. Délig Lengyel Zoltán több kellemetlen monddott a Habsburgokról, mint előtte a szónokok egész válogatott gyűjteménye. És kellemetlenségekkel kedveskedett a néppártnak, a Kossuth-pártnak, Péternek és Pálnak. Rendreutasítást mégis csak egyszer kapott, mikor kivágta a magas c-ét, mondván:

— A nemzeti küzdelmet a képviselőház egy részének „hiválysága” buktatta meg.

No de még ezek a vaskos akkordok sem zavarhatták meg az örömet, mikor déltájban az elnöki székéből elhangzott a megváltó kijelentés, „hogy több szónok nincs följegyezve” s az általános vitát berekeszti. A jobboldal szívéből egy nagy kő esett le — és a szélsőbal ezt a követ mindjárt apró kavicsdarabokra fejtette, hogy valóságos kavics-záporral dobálja meg az előadót, aki annak idején szerencsétlenül vezetete be, most pedig — ha lehet — még szerencsétlenebbül zárta be a vitát. Ez a boldogtalan Kammerer Ernő valahogyan ásatag történelmi fejtegetésekkel próbált lojaliskodni s történelmi fejtegetései éppen olyan ellen-szenvesek voltak, mint szédítő lojalitása. Mintha valaki a Muzeum régiségárában muzeumba való poharköszöntőt mondott volna. A szélsőbal szinte tombolt hihetetlen dühében.

— Történelmi szégyen ez a beszéd!

— Smólen Tóni azt fogja magának mondani: „lieber Kamerad!”

— Igy csak egy németnyelvű, németlelkű ember beszélhet!

— Szégyelje magát!

— Még Adamovics is megvonta volna már magától a szót!

Ilyen közbeszólások zuhogtak az előadóra s hol kikacagták, hol még szivesebben lesöpörték volna az előadói dobogóról. És nagyon hálás hallgatóságra talált Rá-

kosi Viktor, mikor határozati javaslata jogán záróbeszédhez jutván, kegyetlenül végigpaskolt az előadón is, később azon a báró Dánielen is, aki Rákosi szerint „sem a bárók, sem a Dánieliek között nem legkiválóbb”.

Valaki akkor még közbekiáltott:

— Ez az egész vita az Ernők protektorátusa alatt folyt. Kammerer Ernő, Dániel Ernő és Koerber Ernő!

Most pedig tartunk egy kis szünetet s gondoljuk, hogy úgy jártunk, mint az Ezer-egyéjszaka meséiben a derék muzulmán, aki csak egy másodperc dugta fejét a fürdővizbe s e másodperc alatt egész nagy tragédiákat szenvedett végig. Apponyival indult meg a vita s most ime megint eljutottunk Apponyihoz. Már megint Apponyi beszél. S legjobban, ha azt hiszszük, hogy ami közbülesett, csak valami csuf álom volt. Ellenben Apponyi mintha csak folytatná azt a gyönyörű beszédet, melylyel annak idején a vitát megindította. Egy nagy, csodaszép szöveg ez a beszéd, el lehet vele takarni mindazt a rejténivalót, amit a hosszú vita felszínre hozott. De magát a szöveget őriztük meg. Mert ha jó ma arra, hogy ráborítsuk a vita vaskosabb dolgaira, még jobb lesz valamikor, ha az eljövendő magyar udvartartásban a hozzánk siető magyar király elé teregethetjük ki. A magyar nemzet nagy igazsága s a magyar királyok kus kateja van ebbe a szövegbe behímezve. Áhitattal és őszinte elragadtatással kísérté az egész parlament Apponyi minden szavát s még a miniszterelnökkel folytatott polémiája is olyan volt, hogy örömmel hallgathatták a jobbmezőn is.

Meg három záróbeszéd volt hátra. Arról lehetett szó, meghallgassa-e még ezeket is vagy mindjárt feleljen Apponyinak a miniszterelnök.

Tisza átsietett Apponyihoz, akiről mindenki tudta, hogy még ma haza akar utazni.

— Feleljek mindjárt, vagy várhatok még egy félóraig?

— Oh várhatok! — szölt Apponyi.

A miniszterelnök megvárta tehát, míg Rátkay László, Pap Zoltán és Bakó József

tönek egyéni önzése — ez a mindnyájunkkal közös vonása — annyira érzékeny, mint például — az érett kelés!

Az önzés tagadatlanul közös vonása az embernek, de az olyan méret, az olyan fokozat, mely az átlagot messze túlhaladja, az többé nem közös gyarlóság, hanem különleges egyéni fogyatkozás.

Az ideges ember, illetőleg az, akit ezzel a jellel szokás jellemezni, dühbe gurul nyílt utcán, ha gyorsabb ütemű járását az, aki nyugodtan sétál előtte, némiképpen akadályozza. Dühbe gurul, ha a sima aszfalton tovasikló kosi kocsizzerre kövezett utra zökken s azontul zörögve, robova halad tovább. Dühbe gurul, ha az ajtó nyikorog ugyszintén ha étkész szomszédja — amint ez egyre divatosabbá válik — esamesog avagy szür-csölvé fogyasztja kávéját. Dühbe jó, ha megzendül — persze nem a csalogány, hanem a szegény, de egészséges népek olcsó zenekara, a siplada, helyesebben „verklí”. Dühbe jó az ideges ember akkor is, ha szokatlanul sokan üdvözlik őt pihenőhelyen vagy ha kérelmező bábortatja szieszája közben. Dühbe jó, ha rezedaillesat árad feléje, holott ő csak a sokkal szelidebb árnyalatu ibolyát türi. Dühbe jó, ha élénken csengő kacagás üti meg fülét vagy ha szemelátára sárnak az ő alkalmatlankodó embertársai. Haragot érez, ugyszólván aprehendál az ideges ember, ha elborul a nap, mikor ő derűre vágyik, vagy ha verőfény ragyog ép-

pen akkor, mikor ő melankólikus hangulatához borongós homályt keres. Bántja még a csend is, ha tartós, eszmétársítás révén úgy hat reá a hozsuz nemáság, mintha az a halálnak uvertürje volna. De bántja az élet lármája is, mert es meg profán, durva, pórina. Bántja a szín, az illat, a mozgás, a nyugalom, a hang és minden, ami pillanatról pillanatra elváltozó hangulatával nem olvad együvé. Bántja minden, ami az ő izlése ellenére élni, örülni, létezni, mozogni, zörögni — bátorodik . . . Lábujjhegven kellene járnia a világnak, vigyázva kellene forognia a földnek, hogy az idegesség cégrére alatt grasszáló szemérmetlen önzésnek igényei ki legyenek elégítve — némi leg. Az egész Univerzum udvaroljon, kurizáljon, kedvében járjon egyetlenegy szeszélyes agyvelőnek egyetlenegy petyhüdt szervezetnek, egyetlenegy élvezetektől megcsömörölt lélekletnek.

És ezt a jellembeli fogyatkozást úgy beözgegeti a közfelfogás, mintha az gyöngédségre kötelező betegség volna . . . Igaz. A szűk kerete való tekintettel mellőzni akarjuk az egészség és betegség határainak bolygatását. Ámde lehetetlenség figyelmen kívül hagyni azt a furcsaságot, hogy az idegesség minden más betegség kitérőseitől eltér. Akit a hideg ráz, akit a láz gyötör, akit agy- vagy szivgyöresök bántanak, üljön bár az orosz cárnak asztalánál, legyen bár közvetlen szomszédja a minden oroszok urának, azért mégis fájni és reszketni

fog, sőt ha éppen ezt parancsolja rá a betegség, — minden udvari etikett ellenére — a földön fetrengeni. Ellenben egy-egy nagyságos ur idegességének kitérőseit egy méltóságos államtitkár ur jelenléte is megfékezi. Annál inkább szünetel az idegek tombolási viszketege akkor, ha alkalom nyílik egy kegyelmes ur magas színe előtt alkalmazkodó mosolygások kíséretében hajlongani. Miniszterek vagy uralkodók aligha láttak valaha idegességükben tomboló tanácsosokat. Ez a látványosság a társadalmi rend következtében kizárólag az alantas tisztviselők számára van fenn tartva. Lord Beaconsfield is bizonyára otthon felejtette az idegességét, valahányszor az angol királynőnek referált, viszont azonban a legutolsó kocsis is szabad fölást enged időnként az idegességének — a lovával szemben.

Azt merjük állítani, hogy az idegesség óriási szerénytelenségből és szarnoki hajlamokból van összejurva. Keletkezési oka legtöbbször a jólét. Utóhatása az a gyönyörnek, mely undorrá változott, ikerestvére az undornak, mely gyönyörből született. Szörványos kivételektől eltekintve, az idegesség nem egyéb, mint a kiaknázott élvezőképességnek morózus hangulata. Szemérmetlenül kigombolt önzés! Jellembeli fogyatkozás. Terjed — különösen azért — mert privilégiumokat élvez.

is elmondották záróbeszédeiket, s csak azután adta meg együttesen a választ. Teljes elismeréssel volt Apponyi iránt. Elvben minden szavát aláírta. Sőt erősen hangsúlyozta, hogy nincs olyan magyar ember, aki szívének egész rajongásával ne sztoznék Apponyi óhajításában. Csak a tempo és a taktika szempontjából vannak itt eltérések, egyébként semmi.

Nagy gyönyörűséggel hallgatta ezt a jobboldal, nem minden öröm nélkül a baloldal sem.

És aztán még szerencsésebb akkordokat is megütött a miniszterelnök. A negyvenyolc nagy történelmi jelentőségét, mindent átalakító hatását a miniszterelnöki székből ilyen hangsúlyosan még nem hirdette senki. Negyvenyolc nélkül sosem jöhetett volna hatvanhét — hirdette a magyar miniszterelnök s annyi melegséggel, annyi őszinteséggel mondotta ezt, hogy nem vehették tőle rossz néven azt a tanítást sem, hogy a fenséges is nevétségé válhatik, ha nem kellő órában s nem kellő helyen ismétlik; hogy tehát negyvenyolc allűrökkel ma nem negyvenyolc, hanem paródiát csinálnak. S ebben igaz is van a miniszterelnök urnak. Még inkább igaz csak akkor lett volna, ha nem hallgatja el azt sem, hogy a tavalyi esztendő negyvenyolc allűrjei azért nem ártottak, mert nélkülük talán sohasem, de mindenesetre jóval később kaphattuk volna meg az elért vívmányokat.

Tapsoltak Apponyinak, tapsoltak Tiszának. Megérdemelte mindakettő.

S következett a szavazás.

Apponyi ellenindítványát a többség mellőzte. De mellette szavazott az egész ellenzék. Mellette szavazott az ellenzékhez nem tartozó Vészi József is, akit ezért megéjleneztek.

Aztán magára a törvényjavaslatra kellett volna szavazni.

De már erre névszerint való szavazást kértek. És persze a szavazás holnapra való halasztását is. A holnap ülés tehát ezzel a szavazással kezdődik. Aztán jön a részletes vita. S ha jól megy — talán már holnap áttérnek a kisebb tárcák költségvetésére is. Így még megeshetnek, hogy el-sejre vakációra mehét a t. Ház . . .

A képviselőház ülése július 21-én.

— Kezdeté délelőtt 10¹/₂ órákor. —

Elnök: Perczel Dezso.

A kormány részéről jelen vannak: Gróf Tisza István, Tallán Béla, Nyíri Sándor, Berzeviczy Albert.

Elnök: Megnyitja az ülést és előterjeszti az irományokat.

Halász Zsigmond előadó bemutatja a közlekedési bizottság jelentéseit helyi érdekű vasutakról.

Következik

a civilista

felemeléséről szóló törvényjavaslat általános tárgyalásának folytatása.

Lengyel Zoltán: A kormány kétféle koronával több terhet zúdít a népre. (Nagy zaj a jobboldalon.) Röviden fog végezni, de csöndet kér. Felolvassa a törvények szentesítési záradékát: e törvényeket s mindazt, ami benne foglaltatik, egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak valljuk, azt helyben hagyjuk, megerősítjük, szentesítjük, mind magunk megtartjuk, mind más hivatás által megtartjuk. Ez egyszer elhiszi a királynak és kormánynak egyaránt, hogy ez a záradék valóság lesz s helyesnek, kedvesnek fogják tartani a kétféle megadást, mert régi szokás nálunk, hogy kedvesnek tartják, ha pénzt áldozunk, azt a törvényt meg is tartják, de Magyarország jogai csak papírosan vannak. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Sokszor felpanaszolta már, hogy a király és az udvar csak olyankor jön Budapestre, ha valami különös kívánsága van s olyankor bált, udvari ebédet rendeznek,

amelyre a függetlenségi párt vezető férfait is meghívják, hogy jóllakhassanak. Szeretné, ha függetlenségi érzelmű férfiak környeznék a királyt, de az megengedhetetlen, hogy felülről kerteskedés folyik (Zajos ellenmondás jobbfelől.) és olyankor, ha felülről valami különös kívánság nyilatkozik meg, az ellenzék ellenállását ily módon meggyöngyítik. A magyar udvar most nehány kocsi, nehány vagon, nehány lakáj, nehány szék széna, szalma, étel, hus és bécsi víz, no meg a budapesti és gödöllői várkapitány becses családja. Ha nincs helye a magyar király körül magyar embernek, magyar zászlónak, magyar címernek, akkor a magyar pénznek se legyen helye. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Igaza van az előadónak: fel kell emelni az udvartartás költségét, mert úgy lopnak az udvarnál, ahogy lopni csak lehet. Lop a személyzet, aki csak hozzájut. Az udvari bálók és udvari ebédek alkalmával pezsgőt, ételeket és mindenfélét lopnak és ha az előadó erről meg akar győződni, adjon egy lakájnak öt forintot és úgy odadit tíz üveg pezsgőt, hogy a disznagyar mentéje alatt elhozhatja. (Nagy derültség.) Saját szemével látta, hogy egy udvari bálót öt forintért egy lakáj annyi pezsgőt hozott ki, amennyi a közönségnek jól esett. Felülalnak 200 személy részére, de főznek kétezernek s ami megmarad, az az udvari személyzeté. Ő még akkor, mikor nem volt képviselő, a kosztadónja jóvábólól hetelekig udvari ebédeket evett. (Zajos derültség.) Annak az ételnek kilóját hatvan krajcárért vesztegetik. (Felkiáltások a szélsőbalról: Arra kell a kétféle!) S ilyen viszonyok között a kivándorlás ijesztő mértéket ölt. Arra még választ sem kaptott eddig, hogy az osztrák császár elhökletelt tartott koronatanácson s Kaiser Ferdinand Nordbahn államosításakor egy magyar földterületet osztrák területnek nyilvánították. A kaszárnyákban még ma sincs magyar felírás. Az ígéret maradt ígéret. A magyar testőrség bécsi palotáján, amelyet most tartoznak, kétféle sas díszleg. Ha a képviselőház határozatilag kimondaná, hogy e javaslattal nem foglalkozik addig, míg nem lesz magyar udvartartás, mit gondolnak, lemondana a király? Talán itthagynák a Habsburgot Magyarországot? De hogy! Beadnak derekukat és lenne magyar udvartartás. A néppárt nem mer szólni, de ha most a vita véget ér, megint azt fogja mondani, hogy a függetlenségi párt cserbenhagyta az országot. A magyar udvartartást nem bírjuk kivívni a többség hitványosága miatt.

Elnök: Rendreutasítja Lengyelt.

Lengyel Zoltán: Ne zsarolja ki a kormány a nemzetet a nagyhatalmi hőbort kedvéért. Nem szavazza meg a törvényjavaslatot. (Helyeslés és éjenzés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Elnök: Bezárja a vitát. Következnek

a záróbeszéd.

Kammerer Ernő előadó: Polemizál Apponyival és törvényekre hivatkozik, hogy külön magyar udvartartásról sehol sincs szó. (Nagy zaj és ellenmondás a bal- és szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Menjén a Reichsrathba!)

Ugron Gábor: Meghamisítják a történelmet! (Felkiáltások: A császár megbízásából beszél!)

Kammerer Ernő: Jászi Viktor és Kmetty Károly műveiből bizonyítja, hogy udvartartásokról magyar törvények nem szólnak, csak udvartartásról. (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon; felkiáltások: Szégyen így beszélni!)

Hock János: Szavazzák meg, de ne akarják védelmezni! (Nagy zaj.)

Kammerer Ernő: Azt vitatja, hogy a civilistáról részletes kimutatást adni nem lehet, mert műhelyt az ország megszavazza, az a király tulajdonába megy át. (Nagy zaj és ellenmondás a bal- és a szélsőbaloldalon.) Igaztalan az a vád, hogy az udvartartás költsézik. (Zajos ellentmondások. Felkiáltások: Ne olvassa a beszédét! Bécsben csinálják azt!)

Elnök: Jegyzetekbe nézni lehet! (Felkiáltások balról: Mivel fogják díjazni ezt a beszédet?)

Kammerer Ernő előadó: Hivatkozik az osztrák írókra, köztük Karabacsokra, (Zajos derültség a szélsőbaloldalon.) aki kiváló munkatárs a magyar íróknak. Igaztalan az a vád, hogy a magyar irodalom és kultúra a Habsburg-háznak semmit sem köszönhet. Kéri a Házat, hogy mellőzze a beadott határozati javaslatokat.

Rákosi Viktor: Kammerer előadó mai beszéde után érti a magyar nemzet nyomorúságát. Mindig akadtak — sajnos — Magyarországon is olyanok, akik a nemzet jogait iparkodtak elhomályosítani. A szabadelvűpárt ellenállásán tör meg a nemzetnek minden jógu kizédelme. (Ugy van!) a bal- és a szélsőbaloldalon.) Báró Dániel Ernőnek eszébe juttatja, hogy volt egyszer egy Kossuth Lajos, akiről ugyan nem neveztek el egy Adria-hajót sem, de egy egész korszakot az ő nevével jelöl meg Magyarország; Kossuth is jelszavakat dobott a közléthe, de ezeknek a jelszavaknak köszönhetjük Magyarországot megruhodását, Dániel Ernő pedig a bároságát. Kár tehát olyan kicsinyléssel beszélni a sovinizmusról és a haza-

fias jelszavakról. (Élénk helyeslés és tetszés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Gróf Apponyi Albert: Az előadóval szemben megjegyzik, hogy helyesen idézte az 1867-ik XII. törvényeket és nem beszélt udvartartásokról. Multikori beszédében abból az alapvetéslégből indult ki, hogy az udvartartásban tükröződik az államfőnek fénye és monarchikus államokban, ahol az állam fejét nagyobb ragyogás veszi körül, az udvartartás is nagyobb igényekkel lép fel. Az udvartartás van hivatala a magyar államfenségét, a magyar király fényét kidomborítani; ha az udvartartás ezt a fenségét, a magyar állam nimbuszát nem juttatja kifejezésre, akkor nem felel meg hivatásának. (Élénk helyeslés balfelől.) Ha pedig éppenséggel a magyar királyi méltóságunk önállóságát és annak ragyogását nemcsak hogy kifejezésre nem juttatja, hanem elrejt egy más korona, vagy a magyar közjog által soha el nem ismert, a magyar nemzet által soha el nem ismerendő közös uralkodói minőségnek nimbuszát, akkor az az intézmény nemcsak nem felel meg céljának, hanem egyenesen ellenkezik azzal. Ennek a tételnek cáfolata helyett Dániel Ernő csodálkozott a konkluzión; pedig ha áll az, amit ő az udvartartás céljából mondott és ha igaz, hogy az udvartartás nem juttatja kifejezésre a magyar államfenségét, akkor a magyar törvényhozás nem szankcionálhatja ezt az állapotot a civilista felemelésével. (Zajos helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Azt nem mondotta, hogy van olyan törvény, amelylyel a mai udvartartás kifejezetten ellenkezik; de azt igenis állította és fenntartja, hogy valamennyi törvényünk szelleméből, azok rendelkezéséből magának a magyar államnak, mint önálló államnak, magának a magyar királyi koronának, mint önálló királyi szuverenitásának természetéből folyik az, hogy ennek a királyságnak önállónak kell lenni s ennek külsőleg kifejezésre kell jutnia. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Báró Dániel azt állította kockáztatta, hogy van magyar udvartartás. Csak hogy nem felel meg egészen a mi óhajainknak s csak hogy együttesen van az osztrák udvartartással. Abból indul ki, hogy van király, van Magyarország, van udvartartás is, ergo: az magyar királyi udvartartás. Teljesen ugyanezzel az okoskodással a Bach-korszakban is lehetett volna mondani, hogy van magyar kormány, mert hisz van Magyarország, volt kormány is. Magyarország kormányzatot, csak hogy együttesen az osztrák kormányval. (Taps a bal- és szélsőbaloldalon.)

Rákosi Viktor: Majd megcáfolja Kammerer ezt is! (Derültség. Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Gróf Apponyi Albert: Azt is mondja, hogy elismerték mindig ő felségének azt a jogát, hogy udvartartását saját belátása szerint rendezhesse be. Helyes bizonyos határok között, de még sem menne addig, hogy a király úgy rendezze be udvartartását, hogy ez az udvartartás inkább egy ezzel ellentétben álló eszmét juttasson kifejezésre. Hogyha indítvány szerint ő felsége ez állapotok és a nemzet jogos követelményei iránt felvilágosították, nem fogná a báró Dániel Ernő által neki juttatott engedélyt igénybe venni. Nem fogadja el Dánielnek azt a tételét, hogy az ellenzék könnyen beszélhet, mert nem köti felelőssége. Egész politikai életén át és most is nagyon érzi a felelősség súlyát, mely nemcsak valamely rendszabály tényleges keresztülvitelével, de bizonyos áramlatoknak felbresztésével is együtt jár. S egyik nagy baja a mi parlamenti életünknek, annak a körülménynek, hogy a parlamenti változgatás itt a pártok között nem létezik, tényleg az, hogy valamint a hatalmon megrögzített párt mind kevésbé, mintsem szükséges, számol a nemzet aspirációival, a nemzet jogos igényeivel, a közvéleménynek nem mulékony felháborodásával, hanem állandó és szűkszerű törekvéseivel: előfordulhat azoknál a pártoknál, amelyek az állandó ellenzékiségre vannak kárhoztatva, hogy az a felelősségérzet gyengül bennük, amelylyel azonban bírniok kell, hogy ne hirdessenek sohasem olyat, amelyek megvalósítására jó lelkiismerettel nem vállalkozhatnak. (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Tehát ez ellen küzdenünk kell és nem szabad hiedetnünk, hogy a kisebbséget és az ellenzékét a felelősség nem terheli; terheli igen nagy felelősség és ő a maga részéről soha egy szót sem mond, soha egy lépést sem tesz a politika terén, amelyet tévedve vagy nem tévedve, de legjobb lelkiismerete szerint ennek a nagy felelősségnek érzetével ne tudna összegyezgetni. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

És ez elvezet a miniszterelnök egy röpké szavá vált mondatához, amelyet szükséges kissé bonéks alá venni. Nem közömbös az, ha a miniszterelnök székből az ország városai közigazgatási fejeinek olyasmi mondatik el, hogy kormányzatának főfeladata, a további sikere feltétele az, hogy a mérges illúziókból származott részséggel sikerüljön neki megküzdenie. Nem lehet arra nézni kétség, hogy ezeket a mérges illúziókat és ezt a részséget a miniszterelnök mire értette. Az ő bécsi officiozusa az országot erre néve felvilágosította. Értette ezek alatt a mér-

ges illuziók alatt azokat a nemzeti követelményeket, amelyek a legutóbbi időben különös élességgel domborodtak ki, különös hűvel karoltattak föl a hadsereg terén és azokat az aspirációkat is, amelyek az udvartartás önálló szervezésére vonatkoznak. Hát ezek a mérges illuziók, amelyekől megrészesedett a közvélemény egy része, amely részegség ellen küzdeni a miniszterelnöknek főfeladata saját programmszerű nyilatkozata-értelmében!

Ha itt mérgről lehet szó, hát akkor inkább mérgeknél és mérgező anyagnak kell tekinteni mindazt, ami a nemzeti élet szerveiben idegen-szerű. (Éljenzés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.) Amit a nemzet nem asszimilál, amit a nemzeti organizmus nem vesz fel magába, nem változtat át saját húsává és vérévé, a miben nem erő, hanem a miben gyengeség rejlik. (Élénk helyeslés és éljenzés a bal- és szélsőbaloldalon.) Mérges illuzió volna tehát, hogy a magyar nemzet védőerőjének szervezésében odajutathasson, hogy ez a védőerő a nemzeti életnek egy integráns része ne legyen, nemcsak a törvényalkotás szerint, de az élet valóságában is. Mérges illuzió volna tehát az, hogy ez a nemzet a maga nemzeti organizmusának, minden szükségűre és nélkülözhetetlen szerveinek birtokába jusson. Miért mérges és miért illuzió? A mérge olyan anyag, amely a szervezetbe belejutva, azt nem táplálja, hanem szétbontja; valami, ami annak a szervezetnek lényegével ellenkezik, ami azzal a szervezettel szemben ellenséges természetű erő.

Kéri a miniszterelnököt, hogy ne hozzon ilyen izgatató anyagot a közéletünkbe. (Élénk helyeslés balfelől.), hogy amidőn arra törekszik, hogy amit ő a jelenlegi pillanatban tultengésnek tart, amiről azt hiszi, hogy ennek az ütemét lassítani kell, hogy ideig-óráig annak egész mértékben való teljesedéséről le kell mondani, azt el kell halasztani: azt ne tüntesse fel olyképp, mint egy illuziót, tehát mint olyan valamit, amiről egyszermindenkorra le kell mondani.

Ha van illuzió, hát illuzió az, hogy lehessen Magyarországon törvényes eszközökkel állandóságot létesíteni, hogy lehessen a magyar nemzeti életet és a magyar közjogot nyugvó ponthoz eljuttatni, hogy lehessen magának az uralkodóháznak hatalmi állását szilárd alapokra fektetni és legyőzhetetlenné tenni másképp, mint úgy, hogyha a magyar nemzet eléri azt, amire neki, mint nemzetnek törekednie kell. (Élénk helyeslés taps és éljenzés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Lengyel Zoltán: Aki megrészesedett, azt ki kell jósítani!

Gróf Apponyi Albert: Akik a nemzeti követelményeket zászlónkra írjuk, tettük ezt a teljesebb megfontolással, a legridegebb politikai számításal abban a tudatban, hogy azoknak elérésére a magyar nemzetnek szüksége van, ha külső és belső ellenségeivel le akar számolni, ha a maga nemzeti egységét konszolidálni akarja, ha az uralkodó és nemzet közt összhangot valóban bensővé, maradandóvá, megáramdhatatlanná akarjuk tenni. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon)

Igazat ad az előadónak, hogy véget kell vetni a félreérteseknek nemzet és korona közt. Erre való az ő határozati javaslata, amelyet elfogadásra ajánl. (Zajos helyeslés és éljenzés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Elnök: Felfüggeszti az ülést.

(Szünet után.)

Rátkay László is élni kíván határozati javaslatát révén őt megillető zárószavával. Polemizál báró Dániel Ernővel.

Hock János: Ne bántsd szegényt, kikapott ő már eléggé!

Rátkay László: Azt fejtegeti, hogy jellemzi a kort és az embereket, hogy senkinek sincs szava a magyar udvartartás magyar nyelve érdekében az illetékes tényezők részéről. Sikerült megszereznie a magyar udvartartás részletes költségjegyzékét. (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.) A magyar udvartartás költségei ezek. (Felmutat egy tiszta lap papíros.) Magyar udvartartás nincs, tehát annak költségei sincsenek s így nem adunk újabb két milliót. Andrassy Gyula Belerredivel szemben követelte a külön magyar udvartartást. Nemcsak törvényeinkre hivatkozunk, mikor a magyar udvartartást követeljük, de appellálunk a király lovagiaságára is. Mondja meg ösztintén a miniszterelnök a királynak, hogy az ugynevezett radikális párt küzd Magyarországon az udvartartásért és a lovasias király meg fogja adni.

Hock János: Dehogy! Ki fogja dobni!

Rátkay László: Elfogadásra ajánlja határozati javaslatát.

Pap Zoltánt szintén záró joga illeti. Az előző beszédét boncolgatja s bizonyítja a törvényekből, hogy a magyar nemzetnek joga van még abba is beleszólni, hogy kit válasszon, vagy kit ne válasszhatson Magyarország trónörökösé hitvesül. Nem fogadja el a törvényjavaslatot.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Kerülmi fog minden kérdést, amely nincs összefüggésben a törvényjavaslattal, csak egy kivételt tesz: szólnia kell egy régebbi nyilatkozatáról, amelyet Apponyi tett szóvá. Megelőzőleg azzal a kéréssel

fordul gróf Apponyihoz, mondja meg, melyik a kormányának az a bizonyos bécsi officiózus lapja. (Felkiáltások a baloldalon: A *Neue Freie Presse!*)

Rakovszky István: A *Neue Freie Presse* tolakodik a miniszterelnökhöz!

Vészli József: A *Politische Correspondenz!*

Gróf Tisza István miniszterelnök: Az a bécsi lap legalább annyiszor ír a magyar kormányról ellenséges hangon, mint jóindulattal.

Rakovszky István: Tolakodik!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Ez nem tolakodás, különben végezze el ezt a *Pressével*. Denique, sem a *Prose*, sem bármely más bécsi lap a kormányának nem officiózusa. Csodálja, hogy Apponyi is, aki aggodó honfellelkel nézte végig a tavalyi esztendőnek különböző fordulatait, ilyen értelmezést tudott adni ő nyilatkozatának s nem jött rá annak egyedül természetes és jogosult értelmére; hogy amidőn mérges illuziókról s részegségről beszélt, az alatt nem érthetett egyebet, mint azt az áramlatot, az a törekvést és annak eredményeként azt a politikai helyzetet, amely Magyarországon magyar pártok nagy szenvedélye következtében a magyar alkotmányos intézményeket végveszedelemmel fenyegette. (Helyeslés jobbfelől. Felkiáltások balról: Mi volt az?) Milyen ártatlanok a képviselő urak!

Pozsgay Miklós: A magyar nyelvért küzdünk! (Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Hát nem az önk obstrukciója vitte-e a végveszedelem szélére a nemzetet? (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon. Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) Ez a situáció (Polytonos zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) nem ébresztette-e komoly aggodalmat minden gondolkodó magyar emberben? (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon. Polytonos zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) A magyar nemzetnek szerencséje s a magyar nemzet áldhatja az isteni Gondviselést, hogy ez elatt olyan közben volt Magyarország fejedelmi hatalma, amely örökösödött a magyar alkotmány sértetlen fenntartása felett... (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.)

Olay Lajos: *Chloppyban!* (Polytonos zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: A magyar nemzet szerencséje, hogy ebből a küzdelemből eredményeket tudunk hazahozni. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hol vannak?) Ezeket az eredményeket hozzuk haza... (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) ezeket a nemzet számára biztosítjuk, de azért tanuljunk is a mult év veszedelmes tapasztalataiból. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Ugron Gábor: Igen, hogy ne higgyünk a nőmetnek!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Amíg ezen a helyen áll, küzdeni fog a kezére bízott egész törvényes hatalommal minden olyan jelenléssel szemben, amely hasonló anarchiába döntené az országot. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj és mozgás a szélsőbaloldalon.)

Rákosi Viktor: De mi közük ehhez a polgármestereknek?

Gróf Tisza István miniszterelnök: Akkor politikai bizalmi nyilatkozatot intéztek hozzá és így nemcsak joga, de talán kötelessége volt erre politikai természetű választ adni.

Ugron Gábor: Politikai természetű válasz volt!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Az ellenzék azzal hozakodott elő, hogy a többség soraihoz senki sem vállalkozott e törvényjavaslathoz védelmére; de amikor valaki felszólt, azt nem akarták meghallgatni. Higgyék el, nagy training kell ahhoz, hogy valaki ilyen viszonyok közt mégis rászánja magát a beszédre. (Nagy zaj és felkiáltások a szélsőbalról: Ne beszéljen a nemzet ellen!)

Pozsgay Miklós: Legyen hazafias! (Felkiáltás jobbról: Tegye le inkább az alapvizgát!) Tegye le maga is!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Nem fog visszhangot adni azokra a diszonáns felszólalásokra, amelyek olyan éles ellentétben vannak a magyar nemzet lovagiaságával. A civilista fel-emelését a kormány két okból kéri: az egyik az udvartartás krónikus deficitének kiküszöbölése, a másik pedig a királyi várpalota építésének sürgős keresztülvitele. Bárton megszavazhatja Apponyi ezt a többletvételt, mert ez nem a helytelen állapot kifejtésére, hanem részben a mai status quo-nak fenntartására, részben egyenesen magyar szempontból való javítására fog elhasználtatni. Ezt valaki keveselheti, mondhatja, hogy ennél többet akar, de itt minden, ami új dolog történik a felemelt civilista terhére, mind abban az irányban történik, ami Apponyi felfogásának is megfelel. Apponyi multikori beszédében olyan szépen fejtekte ki mindazt, ami e kérdés kapcsán igazán mélyen rejlik a magyar nemzetnek és minden magyar embernek a szívében. Mindnyájan óhajtuk azt, hogy valahányszor ő felsége mint magyar király megjelenik, az ő magyar királyi mivoltának fénye, Szent István koronájának fénye mentől jobban, mentől fényesebben vegye őt körül és mindnyájan óhajtuk, hogy érezze az egész uralkodóház és ennek minden tagja azt, hogy az ő hatalmának, az ő nemzetközi

állásának egyik integráns és bármely más hatalmi faktorról legalább is egyenrangú és egyenjogú integráns része az ő magyar királyi, minden más szuverenitástól elkülönített nimbusza. (Általános élénk helyeslés.)

E szempontokra nézve magyar ember és magyar ember közt véleménykülönbség nem lehet, itt legfeljebb abban válhatnak el utaink egymástól, hogy ki minő taktikát, ki minő eszközt alkalmaznak arra, hogy közelebb vigyék: ehhez a célhoz a nemzetet. Ippen itt, ahol az érzelmi világnak olyan nagy fontossága van, bizonyos dolgoknak paragrafusba szedése, bizonyos dolgok külső érvényesülésének megszervezése nem közelebb, csak távolabb visz a céltól. Azzal az argumentációval szemben, hogy a mai állapot sörrelmes az 1867: XII. t.-c. alapján s az beleütközik e törvény dispozicióiba, igen könnyű és igen egyszerű helyzetünk van. Azt a köztudomású tényt senki sem fogja elvitatni, hogy sem az 1867: XII. t. c. meghozatala előtt, sem azután semmiféle kezdeményező lépés és törekvés arra, hogy ő felsége udvara újból másképp rendeztesse be és kettéválasszassék, nem történt. (Élénk ellentmondások a bal- és szélsőbaloldalon.) Ha megtámadtatt is 86-óta, annyi bizonyos, hogy 67-től 86-ig nem volt ellene kifogás. (Ugy van! jobbról.) Igaza volt báró Bánffyknak, hogy a 67: XII. t.-c. nem Prokrustes-ágy; de hát akkor ismerje el Bánffy, hogy az alapot nem szabad feszegetni, mert szétreped, hanem azon az alapon kell tovább építeni. (Zajos helyeslés jobbfelől.) Ez a 67-es politika s aki ennek híve, az építész munkájában vegyen részt s ne igyekezzék mesterkélte magyarázatokkal szétrepeszteni az alapot. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Figyelmezteti azokat, akik minduntalan mesterkélte magyarázatokkal kísérlik a 67: XII. t.-c-ikket, hogy ne iparkodjanak a sorok közt olvasni és olyat belemagyarázni Deák műveibe, ami abban nincs.

Günther Antal: Csak magyar magyarázat az!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Az 1848-iki vívmányok nem egy párt kineve, közik az. Igaza van Rákosinak, hogy az 1867-iki kiegyezés létrejövételének az az elszánt, férfias és bátor küzdelem volt szükségűre előfeltétele, melyet 1848-ban és 1849-ben vívott a nemzet. Soha az 1867-iki kiegyezés létre nem jött volna, a világtörténelem keréke a nemzet testén keresztül átgázolt volna, hogyha ez a nemzet 1848-ban és 1849-ben meg nem mutatta volna azt, hogy a végsőre képes akkor, ha joga, ha szabadsága támadatik meg. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: *Tanulhatnánk tőle!* Zaj.) Ne akarják az 1848-49-iki nagy emléket bármely párt részére monopolizálni (Helyeslés jobboldalon.) abban a küzdelemben résztvette a magyar nemzet minden jóra valója (Helyeslés jobbfelől.) résztvettek azok is, akik élesen pártokra voltak elszakítva 1848 előtt és akiket ismét elválasztottak politikai elveik 1867 után. E megbecsülhetetlen, elvélhetetlen kincsét és tőkét a magyar nemzetnek avatatlan kezekkel megtépni és megbolygatni nem szabad. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) A fenségség csak egy lépés választja el a nevelésgéstől. Ugyanaz a pöz, ugyanaz a szó, ugyanaz a tagoltság, amely fenséges akkor, amikor igazán beáll a veszedelem, nevelésgesség válik, ha ismételtetik békés időkben is. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Hála istennek, ma nem olyan korban élünk, amidőn azokat az erényeket volna alkalmunk kimutatni. Ma az 1848-as allűrök utánzásával csak paródiját mutatjuk be az 1848-as időknek. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Ma annak a boldog korszaknak, amelynek számára apáink adadó, életet és vért feláldozó hősiessége megteremtette a békés munka előfeltételeit, ma ennek a boldog korszaknak a jelen kötelességeit kell teljesíteni; ezt a produktív, ezt a erőgyűjtő, ezt a nemzetet minden jövőbeli veszélyben erősebbé és ellenállóképesebbé tevő munkát kell teljesítenie, amelyet ha elhanyagol, amely helyett ha meddő szölamok és meddő jelszavak terere lép, irtozatos felelősséget fog viselni a jövő generációk és a történelem ítélőszéke előtt. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Ajánlja a javaslatot elfogadásra. (Hosszantartó élénk éljenzés a szélsőbaloldalon.)

(Szavazás.)

Elnök: Következik a határozathozatal. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: *Ez az! Ez kell nekik!*) Ugy látja, hogy Apponyi indítványa nem halasztó természetű. (Ellenmondás balfelől.) De ha kívánják, ketté osztja a szavazást Apponyi határozati javaslatára felett.

Gróf Apponyi Albert kéri a Házat, tekintse indítványát halasztó természetűnek. (Általános helyeslés.)

Elnök: Ilyen értelemben teszi fel a kérdést szavazásra.

A többség elveti gróf Apponyi Albert határozati javaslatát. A többi határozati javaslatra az ellenzékrel *népszerűen* való szavazást és annak holnapra halasztását kérték.

A holnapi ülés napirendjére tűzik ki a szavazást, azután a részletes tárgyalást és a kisebb tárgyalásokat.

Az ülés d. n. 3 órákor végződik.

BELFÖLD

A vármegyei tisztviselők fizetésrendezése. A vármegyei alkalmazottak illetményeinek rendezéséről szóló 1904. évi X. törvény-cikk végrehajtásának munkálatai annyira előrehaladtak, hogy a belügyminiszter a mai napon már több vármegyének a fizetési osztályokba és fokozatokba való beosztás tárgyában hozott határozatát jóváhagyta és a nagyobb fizetéseknek, illetve különbséteknek folyó évi január hó 1-étől augusztus 1-éig egy összegben, azontul pedig előleges havi részletekben való kifizetése iránt is rendelkezett. Amennyiben ez egyes vármegyékre nézve csak később történik, csupán az illető vármegyei hiányos felterjesztésének tulajdonítható; de remélhető, hogy még e hó folyamán valamennyi vármegyére nézve eszközölhető lesz a fizetések folyósítása.

Bánffy diszpolgársága. Eszékéről távfratesszák: A városi közsegélytanácsnak mult ülése az ellenzéki részről benyújtott és báró Bánffy Dezsőnek a diszpolgárok sorából való törlésére vonatkozó indítványt illetőleg határozatot kellett volna hoznia. Mivel azonban Magdics ügyvéd, aki az indítványt tette, távol maradt az üléstől és az határozatképtelen volt, a határozathozatalt elnapolták.

A civillista. Az országgyűlési szabadelvűpárt elnöksége figyelmezteti a párt tagjait, hogy a képviselőház holnapi ülése a civillistáról szóló törvényjavaslat fölött való névszerinti szavazással kezdődik.

KÜLFÖLD

Az orosz-japán háború.

Budapest, július 21.

Keller tábornok most már nyugodt. Terve sikerült. Megtudta, amit akart. Így jelenti ezt az orosz vezérkar és aki nem ismeri még ennek a testületnek szimbolikus stílusát, az csudálkozva fogja kérdezni, hogy ki ez a Keller, aki elérte és megtudta, amit akart, és eszéágába sem fog jutni, hogy ez a nagyszerű katona ugyanaz, aki a Motienling-szorosan olyan csunyan kikapott. Pedig az orosz vezérkar őt gondolja, mert hát Keller azt akarta megtudni, hogy milyen erős Kuroki serege, és ezért csatára kényszerítette, amelynek folyamán aztán konstatálhatta, hogy nagyon erős. Igaz, hogy ez a kis információ 2000 ember életébe került, de azért az orosz vezérkar felfogása szerint Kellert a legnagyobb elismerés illeti meg, mert tervét keresztülvitte. Persze közönséges eszű halandó, aki nem tanulta a magasabb haditudományokat, egészen másképp ítéli meg a dolgot. Az úgy véli, hogy az oroszok olcsóbban is megszerezhették volna ezt az értesülést. Mert mi okból akarta Kuropatkin mindenáron megtudni, hogy milyen haderő rejtőzik a motienlingi szorosban? Nyilván azért, hogy megtudja, nem fenyegeti-e Liaojangba, illetőleg Mukdenbe való visszavonulásának útját veszedelem. Nos hát erre egy kis okoskodással is rájöhetett volna. Arról értesült ugyanis, hogy Kuroki Föngvangesöngből Csanhokuba tette át főhadiszállását. Már pedig a fővezér mindig azoknál a csapatoknál helyez-

kedik el, melyeknek a legfontosabb feladat jut. Tehát Csanhokuban okvetlenül nagy feladatra szánt haderőnek kellett összegyűjtve lenni. Minthogy pedig ez a hely a motienlingi szoros mögött fekszik és a szoroson keresztül Liaojangba vezet az út, világos lehetett Kuropatkin előtt, hogy Kuroki Liaojang, illetőleg Mukden felé törekszik. Ez pedig olyan vállalkozás, melyhez nagy hadierő szükséges. Ime, amit Kuropatkin meg akart tudni és amiért súlyos vereségnek tette ki egyik tábornokát.

A japán csapatok különben folytatják előnyomulásukat és az oroszok egyre hátrálni kénytelenek. Ám ezeknél a harcoknál sokkal jobban érdekli most Európát a kalózkodó orosz önkéntes hajók ügye. Amint az előrelátható volt, Anglia máris erőlyesen tiltakozott hajójának lefoglalása ellen. Teljes elégtételt követel. Felszólítja Oroszországot a Malacca azonnal való szabadon bocsátására és figyelmezteti az eset súlyos következményeire. Oroszország pedig — ha csak nem akar Angliával fegyveresen összetűzni — nem tehet mást, mint hogy megadja a kért elégtételt. De hogy mért idézte fel ezt a diplomáciai háborút, azt még most sem érti senki.

Anglia tiltakozása.

London, július 21.

Gróf Benckendorff orosz nagykövét egész nap tanácskozott Lansdownen és folyton távirati összeköttetésben volt az orosz külügyi kormányval. Itt azt híresztelik, hogy a *krisis el van simítva*. Az orosz külügyminiszter állítólag távirati utasítást küldött Szuexhe, hogy a Malaccát nyomban bocsássák szabadon, az elkobzást pedig azzal magyarázza, hogy a Malacca parancsnoka vonakodott a hajó okmányait felmutatni.

London, július 21.

A minisztertanács ma délelőtt hosszasan foglalkozott a Malacca esetével. Az orosz kormány állítólag visszautasította azt a követelést, hogy a Malacca nyomban szabadon bocsátandó, míg választott bíróság nem dönt afelett, vajjon a Malaccán talált dinamit és egyéb anyag tényleg nem Japán számára volt-e a hajón; ha azonban az teljes bizonyossággal meg lesz állapítható, akkor Oroszország kész kárpótlást adni. A közvélemény követeli, hogy ha ez a jelentés igaz, akkor a kormány haladéktalanul tegye meg az intézkedéseket, hogy a Malacca a Földközi tengeren erőszakkal fel legyen szabadítható.

London, július 21.

A Daily Mail közlése szerint az orosz kapitány a Malacca feltartóztatásakor az angol kapitány által a hajóárboera szögeztet angol lobogót tessakította.

London, július 21.

A Malacca, fedélzetén az orosz legényeséggel, amelynek parancsnoka Schwartz sorhajóhadnagy, ma reggel 1/3 órákor elhagyta a kikötőt és Pétervárra indult, jóllehet a hajó tulajdonosa követelte, hogy adják ki a Malaccát Port-Szaidban. Ezzel a helyzet kiélesedett. Az elindulás előtt az orosz parancsnok azt mondotta, hogy Oroszországba megy. A közvéleményt erősen foglalkoztatja az a kérdés, hogy mi fog történni, ha az oroszok a Malaccát a Szuex-csatornán való átkelés után sem bocsátják szabadon.

A Globe esti lapja szerint kétségtelen, hogy az első brit hadihajó, amely a Malaccával a Földközi-tengeren találkozni fog, meg fogja tisztítani az angol hajót az

orosz legényeségtől, aztán döntse el Oroszország kedve szerint, hogy vajjon csak úgy egyszerűen zsebre vágja-e ezt a megsegyenítést. A Globe szerint az orosz parancsnok Port-Szaidot azért hagyta el, mert parancsot kapott, hogy térjen vissza a hajóval, mert Pétervárott, úgy látszik, az a terv, hogy háborút kezdenek Angliával, csak azért, hogy az orosz nép figyelmét eltéréjék a keletázsiai folytonos vereségektől.

London, július 21.

A mai tőzsdén beállott általános hangsa ama híresztelésnek tudandó be, hogy a Malacca feltartóztatása ügyének elintézése közvetlenül a küszöbön áll.

London, július 21.

Az összes lapok behatóan foglalkoztak a Malacca föltartásával. A Daily Telegraph azt írja: A külügyminiszter igazolta az országunk beléje vetett bizalmát és szilárdan, gyors elhatározással cselekedett, amely emlékeztet a nemzeti politika legjobb napjaira. A Daily Graphic azt reméli, hogy az orosz kormánynak less belátása és a Malacca-esetet az egyetlen lehetséges módon végleg elintézi. A Daily Chronicle azt véli, hogy nyilvánvaló, hogy a Peterburg parancsnoka nagy hibát követett el és az orosz kormány nem fog vonakodni attól, hogy gyors és erőlyes módon segítsen a dolgon. A Daily News azt írja, hogy a Szmolenszk és Peterburg eljárása gyors és erős cselekvést kíván. Oroszország akkor cselekednék helyesen, ha önkéntes hajóhada harcias magatartását mérsékelné. A Morningpost írja: Ha Anglia helybenhagyja a Malacca elfoglalását, akkor ez egyenlő volna az 1871-ik évi londoni szerződés szétépésével olyan időben, midőn Angliának világos kötelessége mint semleges hatalomnak a szerződést sértetlenül fenntartani. A Standard elvárja, hogy a Malaccát rövid időn belül elbocsátják, ha ez azonban, elég helytelenül, meg nem történne, akkor a Földközi-tenger főállomási parancsnokainak utasítást kellene kapniok. Azonkívül az önkéntes tengeri rablók tetteinek útját kellene szegni. A Daily Mail alig hiszi, hogy az orosz cár békés érdekeit most könnyelműen kockára teszi és Angliát kényseríteni akarja, hogy megvédje becsületét. A Times úgy nyilatkozik, hogy a helyzet csak akkor lehet nagyon komoly, ha az orosz kormány igazságtalanságot vagy balgaságot követ el, amire Oroszországot képesnek tartani Angliának rosszul esni.

London, július 21.

Angliában mindenki meg van gródozva, hogy Lansdowne külügyminiszter jegyzéke, amelyet tegnap adtak át Pétervárott, meg fogja tenni hatását és hogy az angol hajó még ma folytathatja útját. A Malaccán, mely még Port-Szaidban van, orosz lobogó leng, amely mellett kis vörös zászló hirdeti, hogy a hajón robbanó szerkek vannak. A hajó parancsnokává egy orosz hadapródot tettek meg, aki huszonöt orosz matrózzal vigyáz a hajóra. Az oroszok egy a tisztekkel és legényekkel, valamint az utasokkal a Port-Szaidba való út közben nagyon előzékenyen bántak és nem igaz, hogy az angol kapitány utközben letartóztatással fenyegették. A Port-Szaidba való megérkezés után a hajó kikötőhidját orosz tengerészek szállták meg. A Malacca a Peninsular and Oriental Company igazgatósági épülete előtt áll. A társaság képviselőjét azonnal a hajóra bocsátották, ahol nagyon udvariasan bántak vele. A kapitánynak a tiszteknek és a legényeknek megengedték, hogy partra szálljanak. A kapitány azonnal elutazott és Brindisin át Londonba megy, hogy az esetről jelentést tegyen. A Malacca utasait a Marmara hajóra vitték, amely Kelet-Ázsiába fogja őket szállítani. Az 8 elbeszélésük szerint a Malaccát mult szerdán délelőtt fél-tizenkettőkor Perintől hatvan kilométernyire északra állították meg. A kapitány azt mondja, hogy ekkor már mindössze harmadfél mértföldnyire volt a parttól, tehát territorialis vizeken ritórlázott, ahol semmiféle hadihajó sem bántotta. Azt hiszik, hogy Oroszország szabadon fogja bocsátani a Malaccát, ha csak nem akar Angliával fegyveres konfliktust provokálni. Az ango-

lok erős flottát küldtek a szuezi kikötő elé, hogy az orosz hajó elmenekülését megakadályozzák.

A francia *Matinée*nek különben azt jelentik Pétervárról, hogy az ottani angol követség határozottan hiszi, hogy az orosz kormány meg fogja látni tévedését és intézkedni fog, hogy a Malacca gőzöst a legrövidebb idő alatt kiadják.

London, július 21.

A *Times* azt írja, hogy az orosz kormány annyival inkább enged az angol tiltakozásnak, mert be kell látnia, hogy nincs igaza. Egyetlen angol kormány sem járhat el másképpen, mint Lansdowne külügyminiszter és egyetlen angol kormány sem engedheti meg, hogy a Malaccát orosz kikötővé vigyék, vagy hadi zsákmánynak tekintsék. Az angol közvélemény nyugodt és bigadt, mert senki sem tudja elhinni, hogy az orosz kormány ilyen jogtalanságra képes legyen. A *Times* bár *Benckendorf* orosz nagykövethozt apellált, aki már annyit tett a békéért és a két állam között való jó viszony fenntartásáért s arra kéri, hogy világosítsa föl kormányát a dolog állásáról és az angol nemzet hangulatáról.

Az orosz önkéntes hajók eljárását az egész sajtó elítéli, de azért tartózkodik minden túlzástól. Nyugodtan ír még a *Mail Express* is, mely pedig hevességeről ismeretes. Ugy látszik, hogy a lapok felülről intést kaptak, hogy az összes sajtónak egyértelműségét óhajtják, mert csak így lehet Lansdowne jegyzékének Pétervárról megfelelő nyomtatékot adni, másrészt pedig kerülni kell mindent, ami Oroszországot abba a kényszerhelyzetbe juttatná, hogy a következményekre való tekintet nélkül nemzeti becsületéért síkra szálljon. Az angol politikusok azt hiszik, hogy az orosz kormány a Malaccát tiltakozása mellett azonnal szabadon fogja bocsátani és hogy az egész ügyet a hágyai választott bírósághoz fogja áttenni.

London, július 21.

A *Reuter*-ügynökség jelenti *Port-Saïd*-ból: A Malacca nevű gőzös nekiindult a tengernek. Rendeltetésének helye nincs megadva. Valószínűleg *Cherbourg-Libos* lesz.

London, július 21.

Országszerte megakadt a tengeri kereskedelem. A nagy ipartelepek visszatartják a tengereken tulla szóló szállítmányaikat. Az értéktözsde az árfolyamok jelentékenyen hanyatlottak, a hangulat lanyha és a helyzetet válságosnak tartják. A minisztérium tegnap órák hosszat volt együtt és az orosz tulkapások ellen elrendelendő utasításokkal foglalkozott.

Évti kérdések.

Bécs, július 21.

Diplomáciai körök felfogása szerint, a Malacca elkobzásának eseténél nem szabad arról a momentumról sem megfeledkezni, hogy a mostani háború kiterésénél közzétett hadi csempészárú listába a postaküldeményeket is befoglalták. Néhány hatalom tiltakozott ugyan ez ellen, de komoly tárgyalás nem folyt a dologról, amely most akut lett. Az angol kormány tiltakozó jegyzéket küldött Pétervárra, a német kormány pedig panaszt tett az orosz kormánytól. Magyarország-Ausztria nézve nem forog fönn ok, hogy ebben az ügyben nyilatkozatot vagy diplomáciai lépést tegyen, de azt a kérdést, vajjon a posta hadi csempészárú-e, most mindenesetre valólegesen meg fogják oldani. A mostani eset valószínűleg az orosz kapitány dezavválásával és kártérítés-nyújtásával fog véget érni és további következménye az lesz, hogy a kabinetek meg fogják indítani a tárgyalást a kérdés elvi tisztázása végett. Ugyanennél a tárgyalásnál szóba fog kerülni az is, vajjon az orosz hadihajók mint kereskedelmi hajók átmenhetnek-e a Dardanellákon és vajjon mihelyt a szoroson túl vannak, újra mint hadihajók szerepelhetnek-e. Az utóbbi eset nem alapul szerződés jogi megállapodáson, hanem csak *türi állapot* volt, amely ellen mindaddig nem szóltak fel, amíg a praktikus eset az állapot tisztázását nem követelte. Annál a jó viszonyról fejez, amely Magyarország-Ausztria és Oroszország között fennáll, nem tehető föl, hogy monarchiánk, amelyet a Malacca esete egyáltalában nem érint, olyasmint

fog tenni, amivel a helyzetet még jobban kiélesítené.

Port-Arthur ostroma.

London, július 21.

E hó 17-ikén 15 szállítóhajó érkezett Dalnya, amelyek nagymennyiségű löszert és élelmiszert hoztak és raktak ki. A japán csapatok egyelőre becsüztették az offenzívát Port-Arthur ellen, hanem csak a már elfoglalt hadállásaikat védik meg és erősítik. Egyben azonban előkészületeket tesznek a nagy általános támadásra, amelyet még e hó vége előtt várnak. A Port-Arthur előtt álló japán haderő ez idő szerint 80.000 ember, de Kincsuból folyton újabb erősítések érkeznek.

Egy *Norvich*ba érkezett orosz katonaszökevény, aki kínai álrühában menekült Port-Arthurból, azt beszéli, hogy a helyőrség már régen megadta volna magát, ha Stössel tábornok nem volna eltökélve, hogy az utolsó emberig védeni fogja a várat. Az eleség és a muníció már fogytán van. Ha az eleség teljesen elfogy, akkor a helyőrség megadja magát. A városban sokféle betegség pusztít és a lakosság éhezik.

A szárazföldi sereg.

Páris, július 21.

Pétervárról táviratozzák, hogy annak a szárazföldi seregnek, amely augusztus végén lép akcióba, nem *Kuropatkin* lesz a parancsnoka; ezután *Kuropatkin* az első hadseregnek lesz a vezére, míg a második hadsereg vezetésével vagy *Suchomlinovot*, Kíev katonai parancsnokát és *Dragimirov* méltó tanítványát, vagy *Suchotint*, a kelet-szibériai katonai kormányzót, a hadiiskola volt igazgatóját fogják megbízni.

Halottak elégetése.

London, július 21.

Japán harctéri hirlaptudósítók, akik jelen voltak a Motien-szorosban vívott ütközetben, nagy dicsőretnel szólnak az orosz katonák hősiességéről. Különösen azok a gyalogezredek harcoltak vitézül, amelyek csak legutóbb érkeztek Mandsuriába Európából. Azokon a holttesteken, amelyek ezekből az ezredek közül valók, vadonutaj egyenruhákat találtak, míg más ezredek katonasága inkább hadifoglul ejtette magát. Az ütközet után a japánok nagy máglyákat hordtak össze és a saját halottaikat éppgy, mint az oroszokat a máglyákon elégették, mert a holttestek az iszonyu hőségben hamar felfoszlanak.

Új orosz kudarcok.

London, július 21.

A japánok azt hitték, hogy mulh kedden újra megtámadják őket az oroszok a Motien-szorosban. Mikor látták, hogy az ellenség nem mozdul, a jobb szárnyon ők maguk vették kezükbe az iniciatívát és *Csantau* mellett megtámadták az ellenséget. Az oroszok visszavonultak, de mihelyt erősítést kaptak, újra megkezdték a harcot. Tegnap az egész vonalon harcoltak és nagy ütközet kifejlődését valószínűnek tartják. A múlt vasárnapi harcban a japán aról 15 angol mértföldnyire terjedt; a harc legsúlyosabb volt a japán jobb szárnyon, ahol három orosz ezredet sokkal kisebb japán haderő visszavetett. A japán csapatok az oroszoknak *Csantau* mellett levő hadállását tegnap megtámadták.

A vladivosztoki hajóraj.

Tokio, július 21.

A *Takisimamru* nevű gőzös délben Mororanba érkezett, miután az orosz vladivosztoki hajóraját átkutatta. A gőzös jelenti, hogy az orosz hajóhad utját teljes erővel déli irányban folytatta, mintha Szingaru felé akart volna menni. Lehetséges, hogy ez csak esel a japán hajók felkutatására. A II. hadsereghez beosztott katonai attasék ma este elutaztak és szombaton hajóra szállnak Moji felé.

London, július 21.

A vladivosztoki hajórajnak a Csendes-óceánban való megjelenése miatt az összes tehergőzőknek megtiltották, hogy a japán kikötőkből ki-mozduljanak. Az orosz cirkálók, úgy látszik, azt tervezik, hogy Észak-Amerikából érkező semleges gőzősöket kutassanak ki, hogy nem visznek-e magukkal hadi dugárut. Szénkészletük semmiesetre se lehet elegendő arra, hogy Port-Arthurt elérjék, hacsak a tengeren azénkészletüket elébük küldött szénhajókról ki nem egészítik.

Berlin, július 21.

Jokohámából jelentik a *Lokalanzeiger*nek: Japán torpedóhajók a jessői vizeken üldözik a vladivosztoki orosz hajókat, amelyek néhány japán kereskedelmi gőzöst elvettek. Tokióban lehetségesnek tartják, hogy a vladivosztoki hajóraj néhány nap múlva meg fog jelenni a tokiói öbölben.

Az orosz hajóhad.

Pétervár, július 21.

A cár szigorú inkognitóban meglátogatta Kronstadtban a balti hajórajt. A hadihajók elmuldasának idejét egyelőre még hozzávetőleg sem lehet meghatározni.

London, július 21.

Tokióból táviratozzák, hogy ott általános meglepetést keltett az a hír, hogy a vladivosztoki hajóraj a Csugaru-szoroson átvonult. Lehetségesnek tartják, hogy a hajóraj hazatért. A Vörös-tengerben lévő segítő cirkálók és az azokat kísérő szénszállítóhajók, amelyek a fedélzetig meg vannak töltve szénnel, állítólag meg fogják erősíteni a vladivosztoki flottát.

Aden, július 21.

A francia *Messageries Maritimes* egy gőzőse akadálytalanul vonult el az orosz önkéntes hajóhad *Peterburg* és *Szokolovszk* nevű gőzősei mellett, amelyek ugyanezen a vidéken vannak. Ma este ment arra a Peninzular and Oriental Line *Palawan* nevű gőzőse, melyet ugyancsak nem tartóztattak fel.

Ferenc József és Edvárd király.

Bécsből jelentik: Eddig történt intézkedések szerint 6 felsege augusztus 30-án meglátogatja az augusztus 11-én vagy 12-én furdóhasználatra *Marienbad*ba érkező *Edvárd* királyt. Ő felsege csak néhány óráig fog *Marienbad*ban időzni és innen közvetlenül a délcehsországi őszi hadgyakorlatokra megy.

A Vatikán és Franciaország. Párisból jelentik, hogy a mayennei prefektus *Geay* lavalai püspökhöz juttatta a miniszterelnöknek, ki egyszersmind kultuszminiszter is, táviratát, melyben figyelmezteti, hogy lemondása ferde helyzetbe hozná a kormányt. A püspök ugyanis a lemondás tényével beismerné, hogy hibázott, és így nem volna több joga az állam jóindulatának igénybevételére. A jelek szerint a püspök, noha több társa és több érsek levélben szólította fel, hogy utazzék Rómába, a miniszter felfogását teszi magáévá és nem hagyja el egyházmegyéjét. Nagy fel-tűnést kelt az a hír, hogy *Petrel* jezsuita atya levelet intézett a pápához, amelyben utalva a lavalai püspök ellen emelt vádak tarthatatlanságára, arra kéri a szentatyát, hogy a püspök ellen tett intézkedéseket vonja vissza, mert azok a Mayenne-megye és egész Franciaország vallásos békéjét kedvezőtlenül befolyásolják és fenyegetik. Le *Nordes* dijoni püspökről nem érkezik semmi hír, mert nincsen egyházmegyéjében.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Július 15-ikén

új előzetes nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetes ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

HIREK

A nagyherceg.

Sakkinka! Már ez oszt' merész vezér,
Megerdemelne egy ordót ezér!
Bár a japánt ugyan nem verte meg,
De hátba rúgott egy nagyherceget.
De hátba ám, csak úgy porzott a háta
S regett a föld, mikor reá kiálta:
— Fenség, ez már gyalázat, amit ön tesz!
De az vigyorga: Tölts tovább, leány,
Marék arany jár érte, hogyha öntesz!...
Nos, és mi az, mit ön most szemrehány?
— Az, fenség, hogy a drága vér patakban
Omlik a bérce és a völgyeken...
— Sebaj, vezér. Elég emberanyag van!...
Ni, mily csinos... Tetszik e hölgy nekem.
És míg a vér patakzik s a csapatnak
Olykor nincs enni mit...
— Hát éheznek!

Ha fogy a pezsgő: új látát rakatnak
Moszkvába' majd... Ni, tán még szebb ez itt...
— Ön francia szakácsok kotyvalékán
Hizlalja itt e csorda bestiát
S pezsgőbe fürdeti...
— Halod-e hékám,
Mumi! — fakó az areod, fessd ki hát:
Csókot, kis bestiám! Fullaszsz a kékbe,
Ne válogass gyönyörbe', szenvedélybe!
Ezt a vén csásogót meg orba vág!
Ne féj, csak üsd: nagyherceg a babád!...
— Fenség, elég! Elő a kancsukákkal,
Verjétek szét itt ezt a büntanyát!
— Szentségtörő, széttépetlek kutyákkal!
Mebánja, hogy világra szült, anyád!
A cár szent vére forr az én ereimben,
Lakolsz, ha bántod kedvtölésimét,
Szibériában rothadsz, rabveremben:
A cár parancsa hoitig számkivet!

Megtortan a vezér a cár nevére,
S való: a cár is dróton úgy üzent:
— A nagyherceg, Romanoff ősi vére,
Szent, bár előtte nincs is semmi szent,
Csatát, ezret ha vesztesz, megbocsátok,
De egy nagyherceget megfeddni: átok!...
... Így hát tovább folyik Manduriában
Vigan az orgia s a vér hiában.

Jóssa Antal.

Budapest, július 21.

— **A király gasteini látogatása.**
Ischből jelentik, hogy a király szárnyse-
gére tegnap megbeszélést folytatott *Kospath*
eredessel, *György* szász király szárnyse-
gédével, aminek eredménye az, hogy a ki-
rály végképp lemondott arról a szándéká-
ról, hogy a szász királyt Gasteinban meg-
látogassa. Hogy mi az oka a látogatás el-
maradásának, azt nem tudják, de aligha-
nem összességben van a szász trónörökös
és Montignoso grófnő ügyével. A trónörö-
kös ugyanis mindenáron szeretne volt ne-
jével találkozni, míg a szász udvar, vagyis
György király ellenzi ezt.

Abból az alkalomból, hogy *Frigyes* Ágost
szász trónörökös inkognitó Tátrafüredre érkezett
és gyermekeivel ott nyaral, olyan hírek terjedtek
el, hogy legközelebb odaérkeznek és gyermekei-
vel találkozik a trónörökös, aki az ismeretes
affér után Montignoso álnéven külön él urától
és családjától. Ezzel szemben egy drezdai
távirat szerint illetékes helyről azt jelentik,
hogy erről a találkozásról szó sincs és Montig-
noso grófnőnek gyermekeivel való találkozása
Tátrafüredre egyáltalában nem várható.

— **Új miniszteri tanácsos.** A király, mint
a hivatalos lap mai száma jelenti, *Kazy* József
osztálytanácsosnak a földmívelésügyi miniszte-
riumban, a miniszteri tanácsosi címet és jelle-
get adományozta.

— **Gyémántmisés püspök.** *Bubics*
Zsigmond, a kassai egyházmegye érdeme-
ben, hazafias munkálkodásban gazdag püs-
pöke, a magyar főpapi kar nesztora, pályá-
jának nevezetes határkövéhez jutott. Pappá
szentelésének hatvanadik esztendejét töl-
tötte be a mai napon. Ez a nevezetes
dátum nem találja otthon egyházmegyéjé-
ben, amelynek immár tizenhét év óta feje.
Mint minden évben, az idén is Balenben
üdül s gyémántmiséjét csak hazajövet,
Nagyboldogasszony napján tartja meg, ami-
korra nagy ünnepekre készül a jubiláló
egyházmegye. Ritka testi és lelki frisse-
ségben érte meg *Bubics* Zsigmond gyémánt-
miséjét egy hosszú, szakadatlan tevékeny-
ségben töltött élet során, amelynek történe-
tét rövid vázlatban az alábbiakban adjuk:

Bubics püspök 1821. március 17-én született a
tolnai megyei *Ozvárán*, ahol atyja az Esterházy ura-
dalomnak főtisztje volt. Pappá 1844. július 29-én
avatták s ez időtől káplánkodott Magyar-Óváron.
ahonnan 1847-ben Esterházy Pál herceg angol
nagykövet unokái mellé nevelőül vette. Attól
kezdve az Esterházy családnak szentelte egész mű-
ködését és különösen később, mint a hitbizomány
utolsó zárgondnok, fejtett ki rengeteg munkás-
ságot. 1867-ben a győri egyházmegye szentszéki
ülneke, 69-ben pápai kamarás, 71-ben komárom-
monostori apát, 79-ben ráthóti prépost, majd mu-
zeumi igazgató ör, 80-ban nagyváradi irodalmi
kanonok, 81-ben a váradi róm. és gör. szertartásu
papnevelő rektora, 82-ben országgyűlési képviselő,
84-ben novii címzetes püspök lett. Kassai püs-
pökké 1887-ben lett és tizenhétedik esztendeje
kormányozza századéves egyházmegyéjét, amely-
nek élén eddig minden elődje közül a legtovább
áll. Mintegy két évtizeden át viselte a hercegi hit-
bizomány zárgondnoki tisztjét, mely alatta oldó-
dott fel végképp 1898-ban. Kassa diszpolgára, az
Akadémia tiszteletbeli tagja, 93. óta v. b. t. taná-
csos és 98-ban kapta a vaskorona-rend első osztá-
lyát és nagykeresztjét, amelyen kívül tulajdonosa
a Lipót-rendnek és sok külföldi kitüntetésnek is.
Jeles történetírő és kitűnő festő is és áldozatkész-
ségének azzal is jelét adta, hogy évtizedek alatt
szerzett és százezreket érő fayence- és képgyűjte-
ményét a nemzet kincsévé tette.

— **Miniszteri kihallgatás.** *Nyíri* Sándor
honvédelemügyi miniszter a nyári hónapok alatt
nem tart kihallgatást

— **Strossmayer nagybeteg.** *Eszékről* táv-
íratok: A gyakovói káptalan táviratot kapott,
hogy *Strossmayer* püspököt *Rohics-Sauerbrunn*-
ban ma szélhűdés érte. Kivánságára ellátták a
halotti szentségekkel. Betegágyánál *Cepelic*
protonotárius és *Normann Ehrenfeld* Rudolf gróf
vannak. A püspök agg korát tekintve, környe-
zete a legrosszabbra van elkészülve. A kápta-
lan az imént az egyházmegye összes papjaihoz
felszólítást intézett, hogy könyörgő misét mon-
dassanak *Strossmayer* egészségéért.

— **A muzeum hírlapkönyvtára.** A Neme-
zeti Muzeum hírlapkönyvtárát az elmúlt évben
harminczeven látogatták és használták *hétézer*
hírlapfolyamat. A könyvtárát 1889-ben nyitották
meg a közönségnek és abban az évben 1249 olvasó
3130 évfolyamot vett igénybe. Magyar hírlap va-
jelenleg a könyvtárban 3015, német 606, szláv, ro-
mán és más idegen nyelvű 199, összesen 3910
hazai hírlap, 20,540 évfolyam és 1,520,242 szám
A könyvtár eszméjét báró *Eötvös* József kezde-
ményezésére *Trefort* Ágost valósította meg
1884-ben. *Trefort* a könyvtárát a Nemzeti Mu-
zeumban állította föl, mert ott amugy is nagy
hírlapgyűjtemény volt. Rendezésével *Szinnyei*
József, a jeles tudóst bízta meg, aki most is
lelkes buzgalommal vezeti a hírlapkönyvtár
ügyeit. Hogy a hírlapnyomdákban egyes számon-
ként, címszalaggal ellátva küldik a muzeum hírlap-
osztályába, az jobbára a *Szinnyei* érdeme,
amennyiben ő szerzett fogantatót annak az 1848-iki
törvénynek, hogy a megjelenő könyvek, hírlapok,
nyomatványok egy-egy példányát be kell küldeni
a Nemzeti Muzeumba. A hírlapkönyvtárban
rendkívül becses történelmi anyag van, mert a
legritkább régi hírlapok is meg vannak benne.

— **Monitorok Budapest.** A *Lucich* Károly
soriajohadnagy parancsnoksága alatt álló
monitor-csoport, a *Szamos* és *Körös* monitorok,
valamint az A jelzésű őrhajószakad tegnap este
a fővárosba érkeztek s rendes kikötőhelyükön

vetettek horgonyt. A hadihajók vasárnap éjjel
időznek Budapestben s aztán Zimony felé men-
nek, ahol lövégyakorlatokat végeznek.

— **Az amerikai hajóraj Fiumében.** *Fiumé-*
ből táviratozzák: Az amerikai hajóraj *Trieszt*-ből
Barker ellentengernagy parancsnoksága alatt jú-
lius 25-én jön *Fiuméba*. A hajóraj hét hajóból áll
és augusztus 1-éig marad *Fiumében*. Az ünne-
pesség programjából eddig meg van állapítva fé-
nyes fogadási estély a kormányzóánál, amelyre
1000 meghívót küldtek szét. *A Mayflower* nevű
yachton a parancsnok diszbedéket fog adni. A zene-
kar július 25., 28. és 30-án este 8—10-ig az *Ada-*
mich-téren zeneestélyt tart. Az *Adamich-tér* ez
alkalomból fényes villamvilágításban fog tündö-
kölni. A kormányzó palotájához vezető *Municipio-*
*utca*ban már felrakják a villamlámpákat. A kor-
mányzó estélye 26-án lesz. A meghívottak között
160 amerikai tiszt van. Az admirális hajója meg-
érkezésekor 21 üdvölvessel üdvözi a várost,
amelyre a tengerészeti akadémia kertjéből lövések-
kel fognak válaszolni. Állandó amerikai portyázó
őrség fog a városi rendőrségnek a rend fenntartá-
sában segídezni. A kormányzó estélyen buda-
pesti művészek fumei műkedvelőkkel fognak
közreműködni.

— **Új szer a háboru ellen.** Termé-
szetesen robbanószer, amelylyel a feltalá-
lók áldást akarnak hozni az emberiségre,
de mielőtt ez az áldás megvalósul, addig
még száz- és százezer embert lőnek, vagy
robbantanak vele halomba. A legújabb
robbanószer feltalálásának az érdemét
egyébként *magyar ember* nevéhez fűzik.
Amennyiben igaz az a hír, amelyet *New-*
Yorkból jelentenek, *Tesla* Miklós, a vilá-
ghírű elektrotechnikus talált volna fel tár-
sával, *Puppinnal* együtt, olyan villamos rob-
banó anyagot, amely az eddigi robbanó-
szereket hatásukban óriási mértékben felül-
mulja.

— **Trónok reménye.** A havas, jeges *Orosz-*
országban és a virágos *Itáliában* fiúörökösre vár a
trón. Mind a két országban van már néhány kis
főhercegnő, aki a trón fényében született, de fiu
még egyik helyen sincs. Oroszországban is, *Olasz-*
országban is most reménykednek, hogy végre-
valahára csak megjön a kis trónörökös. *Moszkvá-*
ból, ahol a cárné jelenleg időzik, a várt trónörö-
kös fogadására már nagyban készülnek. Néhány
napja a cárnének *Turkesztánból* egy sajtóságos
formájú kereplőt küldtek ajándékba, melynek je-
lentését először senki sem tudta. Utólag azonban
megtudták, hogy ilyen kereplőt a kirizek szok-
tak ajándékba küldeni, ha azt kívánják, hogy a
születendő gyermek fiu legyen. A cárné nagyon
megörült ennek a naiv ajándéknak és hálószerobá-
jában függesztette fel. A születendő trónörökös
fehérnemű-készletét kizárólag azokból az ajándé-
kokból állítják össze, melyeket az orosz nők küldé-
nek a cárnének. Az udvari kancellária különben
naponta sok ajánlatot, kérelmet kénytelen elin-
tézni, melyek mind a gyermekre vonatkoznak.
Egy asszony levelet írt a cárnének, hogy neki
tizenhét gyermeke, köztül tizenegy fiu született
és mind életben maradt. Erre hivatkozva „tanács-
adónak” ajánlkozott a cári udvarhoz. Egy oreli
„Jónő” azt állítja, hogy ő születése után is
tudja a gyermek nemét megválogatni (szóval
valóságos konkurrense az olasz tudósok, *Rocce-*
linnak) és éppen azért minden aggodalom fö-
lösleges, mert ő biztosíthatja ilyenformán a trón-
örökös kérdését. A babona szintén sokat foglal-
kozik a bekövetkezendő születéssel. Északi *Orosz-*
országban az a hit van elterjedve, hogy az ötödik
gyermek szerencsétlen lesz, míg délen azt tartják,
hogy arra vár a legszebb jövő. Állítólag a cárné
maga is hisz abban a babonában, hogy a finger-
mek, aki négy leány után születik, nagy férfiu
lesz. Régi orosz munda szerint „a kis cári, akinek
hét leánya és egy fia” van, negyven évig uralko-
dik, de uralkodása alatt vér és tűz árasztja el az
országot. — Ugyancsak készülődnek a trónörö-
kös fogadására *Olaszországban* is. *Heléna* királynő
jelenleg *Racconigiben* nyaral és ott várja lebe-
gedését is szeptember 10-ike után. A keresetlő
csak október hónapban lesz *Rómában*. A király
szeptember elejére *Racconigibe* hívatta *Morisani*
tanárt, aki ott marad, míg csak a királyné felkel-
het betegágyából.

— **Nyári mulatság.** A III. kerületi első
magyar nemzeti asztaltársaság augusztus 4-ikén
Annaünnepet rendez a Római Püldőben. A mu-
latság délután 2 órakor kezdődik

— **Anglia Krüger temetésén.** Transvaal leigázója, a hatalmas brit birodalom meg akarja adni a katonai tisztelgést a méltó ellenfelének, a legyőzött vezérnek, aki pedig halála pillanatáig sem adta meg magát. Krüger holttestét hazaviszik Dél-Afrikába, hogy felesége sírja mellé temessék s Anglia kivezenyi katonai pompáját, ha... Ez a ha nem nem olyas föltételek jelent, amelyet a hatalmas brit birodalom akar kikötni, hanem a halott, a leigázott boerok részéről esedeg bekövetkező — visszautasítást. Ezt fejezi ki legalább határozottan Littleton gyarmalági titkár mai felszólalása. Littleton szavai szerint ugyanis a kormány felkérte Milnert, értesítse Hiloyar tábornokot, hogy Krüger volt elnök temetésekor adandó katonai tisztelet a kormány helyeslésére talál, ha azt Krügernek, aki olyan sokáig volt kiváló állásában, családja és a boerok elfogadják. De ha Milner az ellenkezőről győződnék meg, ne tegye meg a megfelelő lépéseket.

— **Király és leánya.** Lipót belga király semmi esetre sem dicsékedhetik azzal, amit annyi kisebb sorban élő halandónak megad a sors, hogy a gyermekeivel békeességek boldogságban élhet. Sok huzavona volt már a belga királyi családban, s a sokhoz most megint újabb családi kellemetlenség járul. Klementin hercegnő rajzszokásához, hogy Bonaparte Viktor herceggel házasságra lépjen. Lipót király ellene van ennek a házasságnak, de a hercegnő kijelentette, hogy rá fogja kényszeríteni atyját, hogy a belga törvény értelmében szükséges beleegyezését megadja. A király s leánya közötti konfliktus már annyira elmérgesedett, hogy a hercegnő az idén semmiféle fűrdőre nem megy, hanem apja parancsára Laehenben marad.

— **Egyházkerületi közgyűlés.** Pápáról táviratozzák: A dunántúli ágostai egyházkerület mai folytatásos közgyűlése előtt a gyámintézet ülészet Löv Fülöp és Beresenyi Jenő elnöklété alatt, melyen a közalapi segélyeket osztották ki. A kerületi közgyűlésen örvendtes tudomást vettek Gyurács püspöknek azt a bejelentését, hogy báró Solymossy Lajos iskolai cölakra 40.000 koronás alapítványt tett. Vitát kellett Vureh Gyula magyarboji tanító ügye. Vureh ellen az a panasz merült fel, hogy a magyar nyelvben nem tud kellő erdeménnyel tanítani. A gyűlékezett kimondta, hogy ellene a fegyelmi eljárást megindítja. Erdéklődést keltett Zmajlja János breszjancai kalandorpredikátor ügye, ki lelkesítő képességek nélkül egykorl Horvátországban lelkesítő funkciókat a nagy összegeket gyűjtött, amelyekből templomot épített és azt saját nevére íratta. A közgyűlés kimondta, hogy Zmajlja nem tekintik lelkesítőnek és a horvát tartományi kormányt megkeresik, hogy a működését tiltsa el. A jövő évi gyűlés helyül Közseget jelölték ki. Gróf Tisza István miniszterelnököt bizalommal üdvözölték az 1848: XX. t.-c.-ről tett nyilatkozata alkalmából.

— **Olasz műemkek elnézése.** Jobban mondvá ellopása. Ez most Olaszországban nagyon divatos. És a legnagyobb baj az, hogy a műemkeket ki is csompszik külföldre, többnyire amerikai milliomasok és angolok számára. Legutóbb nyomtalanul eltűnt Ascoli városának egy templomából az a rendkívül értékes pluviale, amelyet még a XIII. században IV. Miklós ferencendi pápa ajándékozott a templomnak. A tetteseknek pedig semmi nyomuk. A dolgot nemrégiben fedezte föl Ricci Konrád, kiváló műtörténeti író és a firenzei műzeumok igazgatója, aki a pluviale Londonban látta Pierpont Morgan, az ismert amerikai milliárdos palotájában; az utóbbi pedig minden fölvilágosítást megtagadott arra nézve, hogy miként jutott a köpeny birtokába. Maga az ascoliai püspök készül Angliába, hogy a milliárdostól visszakönyörögje a műkincset, amely unikum a XIII-ik század egyházi-öltöny művészetében. Brescia városában is csaknem sikerült egy nagyobb műkincs-elopás. Egy elhagyott utcájában van a San Clemente-templom, amely templom arról nevezetes, hogy több kép van benne Morettótól, aki a renaissance legnevesebb lombardiai mesterei közé tartozik. A templom átellenében lakik egy urinó, aki a napokban észrevette, hogy teljesen ismeretlen alakok nyitják fel a templomot. Az uriaszonyban azonnal gyanu támadt, s rémületben elküldte cselédjét a szomszédos csendőrkaszárnyába. Való-

színűleg a tolvajok is megijedtek, mert mire a csendőrök előkerültek, egyetlen egyet sem találtak a templomban; de beható vizsgálat kiderítette, hogy több Morettó-képet már kezdtek kivagdalni a kereteikből; összegöngyölvite nagyon könnyen lehetett volna a nagybecsű képeket a határon átszállítani.

— **Jubiláló hadbíró.** Beroznai Hanskarl Sándor, a honvédelmi minisztériumba beosztott tábornok-hadbíró, a hadbírói tisztikar főnöke, tegnap töltötte be szolgálatának negyvenedik évét. Nyíri Sándor honvédelmi miniszter a minisztérium személyzetének jelenlétében meleg hangon, a megérdemelt elismerés buzdító szavaival üdvözölte a jubiláns s feltűzte neki a negyvenévi szolgálat jelvényét.

— **Turista szerencsétlenség a Tátrában.** A hegyi-sporttal való esztelen és vakmerő játéknak ismét áldozatai vannak. Két berlini turista járt szerencsétlenül a Tátrában. Egyikük meghalt, a másik pedig halálos veszedelmek között, nehézségekkel borítva menekült meg. Az esetről a következőket jelentik Tátrafüredről: Tegnapelőtt két berlini turista indult két vezetővel a Magas Tátrába. A turisták azt követelték a vezetőktől, hogy ne az ismert uton, hanem egy még veszedelmesebb mellékuton haladjanak. A vezetők nem egyeztek bele a veszedélyes vállalkozásba, mire a két berlini vezető nélkül indult el a meredekek uton. Azóta nem érkezett híruk és az aggodó vezetők tegnap a keresésükre indultak. Este meg is találták az egyik turistát, Wehr Oswaldot, beszakadt fejjel, összetört csontokkal egy sziklamélyedésben — holtan. Wehr egy berlini özvegyasszony egyetlen fia. Zsebeiben kétszáz korona készpénzt találtak. A másik turistának sikerült emberfeletti fáradsággal eljutnia a Csorba-tóhoz, ahol most súlyos beteg fekszik. — Egy későbbi tudósítás szerint Wehrt először egy csorbai csendőr s nyomban utána Csizsák Pál vezető látta meg. A sebesült turista úgy adja elő a dolgot, hogy egy magas sziklacsues tetején hirtelen zivatar lepte meg őket s ők a mélyébe zuhantak. Többet nem tud. — Érdekes, hogy ugyanezen a napon a szász trónörökös is turista-kirándulásra volt a Tátrában. Mikor azonban a zivatar keletkezett, Spitzkopf Pál vezető tanácsára egy helyben, mozdulatlanul várta be a zivatar végét. Mikor a vihar elfűt, ismét utrakeltek és minden baj nélkül értek haza.

— **Házasság.** Rodiczky Géza honvédfőhadnagy ma délelőtt esküdött örök hűséget Kádár Józsika kisasszonynak, Kádár István miniszteri tanácsos leányának Dunakeszi-Álagon. Drucker Jakab 24-én délelőtt tíz órakor esküszik örök hűséget Weiss Katica kisasszonynak, özvegy Weiss Róza leányának a dohányutcai zsidó templomban.

— **A horiszlávi sztrájk.** Tegnap délután a horiszlávi sztrájkoló munkások azt a munkást, aki a sztrájkolókat által megrongált eső-vezetékét javította ki, kövekkel megdobálták s leöntötték nyersolajjal. A megtámadott munkás csak katonai védelemmel juthatott haza. — Dr. Marek, a szocialisták vezére a sztrájkolókat egy küldöttségével megjelent Pivoczki helytartósi tanácsosnál és közbenjárását kérte a tárgyalások újrafelvételére, írásban terjesztve elő a munkások kívánásait. Pivoczki helytartósi tanácsos az okmányt a munkaadók bizottságához juttatta.

— **Magántisztviselők rendkívüli közgyűlése.** A Magántisztviselők Országos Szövetsége ma július 21-én este hét órakor rendkívüli közgyűlést tart a Magántisztviselők Otthona helyiségében (Erzsébet-körút 49.) A közgyűlés egyetlen tárgya az alapszabályok módosítása.

— **A trieszti tüntetések.** Triesztből táviratozzák: Tegnap este, úgy mint tegnap és tegnapelőtt, éretlen fiúk, középsikolai tanulók, inasok és gyakornokok tüntettek a Chiozza kávéház körül és a Sole című lap szerkesztőségének közelében. A rendőrség a tüntetőket szétszórta. A nagyszámú sétáló közönség teljesen semleges volt. Tegnap harminc fiatal tüntetőt tartóztattak le.

— **A fűrdés halottja.** Paksról táviratozzák: Vavraska András paksi kereskedő ma fűrdés közben a Dunába fult Dunaföldvárort. A szerencsétlen holttestét még nem találták meg.

— **Csak tíz ilyen vendég!** Ez egy vöslani szállótulajdonosnak a sóvár felkiáltása volt. Az a vendég pedig, aki erre a sóhátásra készített, szóval, akiről a vendégek mintaképp magának megrajzolta, senki más nem volt, mint I. Jakab, aki még mindig nem tűnt le a szereplés színteréről és aki még mindig császár akar lenni és módja van hozzá. Ezt bizonyítja a vöslai fogadás. Jacques Lebaudy a szaharai császár egy hetet töltött Vöslauban, s bár a Belleve-szállóba a legszigorubb inkognitóban költözött be, csakhamar mégis kitűdött, ki szerencsétlente a nyaralóhelyet látogatásával. Két ur volt egyébként vele, akik közül az egyik miniszternek mondotta magát, továbbá két hölgy. Es jól élt a kis társaság, mert mikor tegnap I. Jakab elutazott, akkor kiáltott fel így a fogadás:

— Bár csak tíz ilyen vendégem volna minden évben!

Egyébként nemcsak a fogadás nem bánta meg, hogy ilyen bőkezű vendége volt — csak a szobaszámja volt hatszáz korona naponként — hanem a szálló kiszolgáló személyzete sem, amely pazar borsalókat kapott sem Vöslau szegényei akiknek dus alamizsnákat osztogatott kirándulásai, sétakocsizásai alkalmával, sőt a fűrdőzenekar karnestere iránt is, akivel gyakran játszott a Szahara-indulót, ropogós bankjegyekkel fejezte ki halálját és tiszteletét. A Felső! megszólítást azonban, amelylyel a fogadás ismételtét illette, határozottan visszautasította, s a fogadónak sokszor kellett ismételnie a mentegetőzést:

— Pardon, monsieur Lebaudy!

— Így már rendjén van, — felelte I. Jakab kegyesen és hosszasan beszélgetett a szállótulajdonossal. — Égető szükségem van üdülésre, — mondta többek között. — Az idegeim nagyon meg vannak támadva. Nagy feladatok várnak rám. Rosszul bírák velem, bolondnak tartottak. Pedig nem vagyok az. Tudom én, hogy mit akarok. Most magamhoz akarok térni.

— **Oroszország nem jogállam.** A könnigbergi büntetőbíró előtt mondotta ki ezt egy védőügyvéd, természetesen a kellő megokolással. Napok óta folyik Königsbergben pör több könnigbergi polgár ellen, kiknél az orosz forradalmi párt lázító felhívásait és proklamációit találtak meg. A lázítással és királýsértéssel vádoltak védőügyvédje Liebknecht tegnap tanukul kívánta bejéteztetni dr. Petrovot, a bolgár szobranje elnökét, továbbá Jakobson orosz konzulátusi drog-mánt és a szónai Vecserna Poszta szerkesztőjét, akik tudják, hogy az orosz kormány titkos ügy-nökeivel már 1881 óta hajtat végre Szerbiában és Bulgáriában gyilkosságokat, lázadásokat készített elő és úgy Szambulov, mint a szerb királyi pár meggyilkolása az orosz kormány munkája. A védő mindezeket hiteles okmányokkal hajlandó bizonyítani. Ezeket a titkos iratokat a bukaresti orosz konzul kapta az orosz kormánytól. Végül kijelentette Liebknecht, hogy az az állam, amely más államokban bujtotgat és bérgyilkosságokat követet el, nem jogállam, tehát nem érdemli meg, hogy érdekeit Németország a vádoltak elítélésével megvédje. Hogy mennyiben igazak a védőügyvéd állításai, az a pör folyamán ki fog tűnni.

— **Halálozás.** Borosjenői Jency Lajost, az Első Magyar Általános Biztosító Társaság helyettes vezérigazgatóját súlyos csapás érte. Ma reggel jobblétre szenderült hosszú szenvedés után édesatyja: Borosjenői Jency Dániel 84 éves korában; harmincöt évig közszereletben álló, előkelő hivatalnok volt egy nagyszabású magyar gyári vállalatnak. Halálát, Jency Lajoson kívül, nagyszámú előkelő rokonság gyászolja, köztük az elhunyt unokája Jency Arthur, a Pannonia viszontbiztosító intézet főtisztviselője és Tóth Pálné, Főth Pálnak, a Hazai Biztosító Társaság vezérigazgatójának neje.

— **Az olasz nacionalizmus.** Trientből táviratozzák: A helytartóság mint törvényellenest nem engedélyezte egy egyesület megalakulását, amelynek az lett volna a célja, hogy Dél-tiroiban az olasz nemzeti érzést ápolja.

— **Elfogott betörők.** Wáder Izák ékszerész Váci-körút 56. szám alatt lévő ékszerboltjának kirakatát e hó 14-én felfeszítették s onnan 66 darab gyűrűt 1200 korona ér-

tékben elloptak. A rendőrség a betörőket ma *Wizler* József borbélysegéd és *Wizler* Sándor kártyossegéd személyében letartóztatta. A betörők az ékszerek nagy részét elzálogították s a pénzt eldobozolták.

— **A sztrájktervény.** Nyitráról táviratozók: Nyitra megye ma *Turóczy* Vilmos főispán elnöklelte alatt tartott közgyűlésén elhatározták, hogy Zalavármegye közönségének átiratát sztrájktervény alkotása iránt magukévá teszik.

— **Tűzek.** Ma is több nagyarányú tűzvész híre érkezett a vidékről. A hunyadmegyei *Vajdej* község tegnap délután csaknem teljesen a tűz martaléka lett. *Negyvenhárom* lakóháza a melléképületekkel és a behorított gabonával és takarmánnyal együtt elhamvadt. *Egy asszony két gyermekével a lángokba vészett.* A kár meghaladja a 100.000 koronát. A lakók nagy nyomorba jutottak, mert az elégett vagyon javarésze nem volt biztosítva. A tűz onnan eredt, hogy a gyermekek gyufával játszottak, miközben egy kazal széna meggyulladt.

A bács megyei *Béreg* községben, mint *Bajáról* táviratozzák, tegnap nyolcvan ház leégett. *Jaszlics* Pál hetvenöt éves földműves nem tudott kimenekülni égő házából és hozzátartozói az oltás után már teljesen eszenesedve találták meg. A tűz továbbterjedését óriási vihar mozdította elő. A lakosság legnagyobb része a mezőn volt elfoglalva aratással, csépléssel és csak nők, meg gyermekek voltak ott a tűz keletkezésekor. A lokalizálás csak este hat óraker sikerült. A leégett házak jobbára biztosítva vannak. *Karácsony* alispán a helyszínre utazott és a nyomor enyhítésére 1600 koronát osztott szét a lakók között.

*Csongrád*ról táviratozzák: Tegnap délelőtt egy cséplőgéppel dolgozó munkás pipájából az asztalok közé esett egy szikra és alig félóra alatt 200 métermázsza buza hamuvá égett. A kár annál nagyobb, mert az összes behorított buza kiszáradt és biztosítva nem volt semmi. Éjfélkor ismét tűz támadt, onnogy *Bodor* István nagy háza a melléképületekkel együtt leégett.

— **Rablógyilkos rendőrőrmester.** *Aschböl* jelentik, hogy egy *Sramm* nevű rendőrőrmester *Krottendorf* szász községben július 18-án betört a község házába, ott a pénztárost fejével agyonütötte s a pénztárból 5763 márkát elrabolt. A rablógyilkos ezután elmenekült. Azót a szomszomszédos erdőben bolyong, ahol tegnap egy *Süss* nevű birtokost kifosztott. A csendőrség valóságos hajtóvadászatot tart *Sramm* ellen, de eddig még nem tudta elfogni.

— **Felvétel a bábaiskolába.** A tudományegyetem bábaiskoláján szeptember 1-től 5-ig tartanak a felvételek az intézet *Rökk-Sziárd*-utca 33. számú épületében. Mintegy 65—70 jelentkező vesznek föl. A tanfolyam *Divner* Gusztáv vezetése alatt áll s tart február 1-ig. Ekkor kezdődik a második tanfolyam, amely júniusig tart.

— **Megszökött rab.** *Eszékről* táviratozzák, hogy *Bogdán* Ádám katonai rab a péterváradai várbörtönből megszökött. *Bogdánt* az eszéki katonai törvényszék gúgytatás, lopás és zsarolás miatt tízévi börtönrre ítélte. A megszökött rabot mindenfelé keresik, de eddig még nem jutottak a nyomára.

— **A gép áldozata.** A Franklin-társulat nyomdájában ma este *Gáspár* József szíjgyártó a gép elkapta és darabokra tépte. A szerencsétlen azonnal meghalt. Holttestét a boncterembe szállították.

— **Zavargó sztrájkolók.** *Haggenmacher* Henrik malom munkásainak egy része sztrájkol. Ma reggel a Váci-ut és Katona-utca sarkán a sztrájkolók egy része megtámadta a munkába indulókat és sztrájkra akarta őket kényszeríteni. A zavargók közül a rendőrség letartóztatta *Kacsacsák* Józsefet, aki ellen megindították az eljárást.

(x) **Kartellen kívül szuperfoszfátot** és *Thomas-salakat* legújantossabban ajánl *Sátori-gyár*, Budapest, IX. kerület.

FŐVÁROS

(*) **Rendkívüli közgyűlés.** A székesfőváros törvényhatósága ma rendkívüli közgyűlést tartott *Halmos* János polgármester elnöklése mellett. A közgyűlésen csupán azok a városatyák jelentek meg, akiket foglalkozásuk még

a kánikula idején is a fővároshoz köt, s hogy ilyenek meglehetősen szép számmal vannak, azt élénken illusztrálta a jól látogatott ülés-terem.

A nyári közgyűlésre a közúti vaspálya-társaság két új vonalának engedélyezése miatt volt szükség. Az egyik a Lánchíd-főt a Szarvassal fogja összekötni, a másik pedig a sertésközvágóhidhoz fog vezetni. A közgyűlés mind a két vonalat egyhangulag engedélyezte *Heltai* Ferenc által javasolt ama módosítással, hogy a kocsik átalakítására felajánlott 120.000 korona csökkentéssel a tartalékalaphoz és fordítottassék majdan új kocsik beszerzésére. A napirendet megelőzőleg *Andréanszky* Jenő bizottsági tag intézett interpellációt a polgármesterhez. A közgyűlés ugyanis 3200 korona végkielégítést szavazott meg egy leányiskolai tanítónak, akit felesleges hatósága erköletelen üzemek miatt elmozdított állásától. *Andréanszky* ezt a határozatot megfélebbezte, azonban az ügyosztály az iratokat a felebbezési határidő bevétele nélkül fölterjesztette a miniszterhez. Igaz, hogy a miniszter a határozatot így is megsemmisítette, amde az ügyosztály eljárása alkalmas arra, hogy a felebbezési jogot illuzóriussá tegye. Az interpellációt kiadták a polgármesternek.

— **Hát a magyar udvartartással mi lesz?** — dévajkodott *Sümegei*.

Vázsonyi ráduplázott:

— **Annak a fölterjesztésével bezzer nem fogunk egy sietni!**

Háromnegyed ötkor már végeztek minden tárggyal és az elnökö polgármester, a demokráta pártnak — éljen a magyar udvartartás! kiáltásai közepette — berekesztette az ülést.

SZÍNHÁZ, ZENE

— **A Nemzeti Színház átalakítása.** A színházvizsgáló-bizottság határozata alapján a *Nemzeti Színház* igazgatósága a színházban végzendő átalakításokra bemutatta az építési terveket. A magánépitő-bizottság az első emeleten létesítendő új kijárókra s a földszinti és színpadi átalakításokra a terveket elfogadta, az építési engedélyt megadta, a második emeleti átalakítások terveit azonban nem fogadta el, mert az átalakítás nem felel meg a színházvizsgáló-bizottság részéről kiadott utasításoknak.

— **A pénz.** A budai nyári színházban holnap, pénteken lesz a bemutatott előadása *Heyermann* *Pécs* című drámájának, melyet *Kemény* Simon fordított magyarra. Az újdonság szokatlannal nehéz és nagy tanulmányt igénylő szerepeit *Bartos*, *Bera* *Paula*, *Kövesdyéné*, *Keszler*, *K. Kápolnay* *Julia*, *Szohner* *Olga*, *Rátkay*, *Berzsenyi* *Julia*, *Medgyasszay* *Vilma*, *Izso*, *Tábori* és *Kövesy* játsszák. A *Pécs* bemutatója iránt a közönség széles rétegeiben nagy az érdeklődés.

— **Népligeti Szinkör.** A közönség meleg érdeklődése mellett folytak az előadások a Népligeti Szinkörben. Legközelebb a *Rómeo és Júlia*, című drámát mutatják be, az újdonságra az igazgatóság látványos díszleteket készített.

TÖRVÉNYSZÉK

— **A kereszt utcai dráma.** Ma érdekes fordulat állott be *Hilberth* Rezső nyugalmazott csendőrhadnagy bűnyében. A vizsgálat eddigi adatai, különösen pedig az orvosszakértők boncjegyzőkönyve és a fegyverszakértők szakvéleménye alapján a vizsgálóbíró elrendelte *Hilberth* Rezsőnek azonnal való szabadlábra helyezését. Dr. *Hajós* vizsgálóbíró ezen végzést délután egy óraker hirdette ki *Hilberth* Rezső előtt. A hívatkozott orvosszakértői boncjegyzőkönyv és a fegyverszakértői szakvélemény nemesak megeafolják a testvérgyilkosság esetének fennforgását, hanem *kétségtelenné teszik, hogy a szerencsétlen véget ért Hilberth* Gusztáv önkézével oltotta ki életét. Ezt igazolja a halottnak észlelt löcsatorna iránya, mely alulról húzódik felfelé, továbbá a löcsatorna külső nyílásának pürszölt része, amely azt bizonyítja, hogy a lövés közvetlen közelből történt. De egyéb bizonyítékok is igazolják az öngyilkosság fennforgását. *Hilberth* Gusztáv ugyanis *baléba* előtt való napon maga vásárolta

azt a két revolvergolyót, amelyek egyike életét kioltotta s önkézzel írta meg bucsuzó levelét anyjához. A vizsgálat megszüntetése, illetve továbbfolytatása felett a napokban fog határozni a bíróság.

— **A kutyakorbács.** A Wampeties-vendéglőben lefolyt minapi véres botrány és a Pannónia-kávéház előtt lezajlott verekedés ismertté tette ifjú *Rónay* László nevét. Ez a fiatalember június 11-én délelőtt a Pannónia-kávéházban megszületta *Nagy* Jenő kereskedőt, akinek már 700 koronával tartozott s követelő hangon újabb 300 korona kölcsönt akart tőle szerezni, kijelentette egyúttal, hogy ha azt az újab kölcsönt nem kapja meg, úgy nyomban véresre veri. *Nagy* Jenő megígérte, hogy a kölcsönt június 26-ika táján fogja átadni. *Rónay* erre újabb követeléssel állott elő. Fel-szólította *Nagyot*, hogy nyomban menjen el vele azon ügyvédhez, aki *Nagy* Jenő megbízásából 700 koronás váltópórt indított ellene s vonassa vissza ezt a pórt. A fenyegetés hatása alatt *Nagy* Jenő erre is ráállott s elindult az ügyvédhez. Mikor a kávéházból kimentek az utcára, *Rónay* *Nagy* Jenő arcát ütötte, azután pedig egy kutyakorbácsal véresre verte. A váratlan inzultusért, könnyű testi sértés és becsület-sértés vétsége miatt tett feljelentést *Nagy* Jenő bántalmazója ellen. A büntető járásbírósnál a napokban volt kitzítve a tárgyalás, minthogy azonban azon sem a panaszos, sem a vádlott nem jelentek meg, a bíró a további eljárást *Rónay* ellen megszüntette.

— **Merénylő joghallgató.** Ez év április 7-én ifjú *Erhardt* József joghallgató, idős *Erhardt* Józsefnek, a *Schlick*-féle vasöntő és gépgyár részvénytársaság elbocsátott hivatalnokának fia bosszúból többször rálőtt *Glaser* Gyulára, a *Schlick*-féle vasöntő és gépgyár cégvezetőjére. A lövések szerencsére nem sértették meg *Glaser*-t. A merénylő joghallgatót nyomban letartóztatták s ellene szándékos emberölés büntette miatt megindították a vizsgálatot. Ez a vizsgálat most befejezést nyert s az ügyesség ifjú *Erhardt* József ellen vádiratot nyújtott be a törvényszékhez. Az ügyesség szándékos emberölés kísérletének büntetével vádolja a husz éves jogászt. Az időközben szabadlábra helyezett vádlott védője a vádirat ellen nem ad be kifogásokat s így az ügy az öszi első esküdtbíróági ülészakban kerül tárgyalásra.

Jókai Mór hagyatéka.

Budapest, július 21.

A budapesti VIII. kerületi járásbírószághoz *Füredi* Mór ügyvéd *Feszty* Árpádné képviselő-helyettes panaszát adott be dr. *Charment* Oszkár királyi közjegyző helyettese, dr. *Bekker* István ellen. *Füredi* azt állította a közjegyző-helyettesről, hogy *Jókai* Mór hagyatékának leltározásánál törvénytelenül járt el; ez alapon az eddigi leltározás megsemmisítését és más közjegyző kiküldését kérte. A járásbírószághoz a panaszos beadványt kiadta az igaztalanul megvárdolt közjegyző helyettesnek, ki a járásbírószághoz elő terjesztett jelentésében érdekesen nyilatkozik a panaszról.

Mindenekelőtt kijelenti, hogy a leltározásra vonatkozó törvényeket és miniszteri rendeleteket szigorúan betartotta. *Feszty* Árpádné képviselője a leltározásnál kérte, hogy vegye jegyzőkönyvbe azt, hogy ügyfele megtámadja a végrendeletet. Erre nem tartotta magát illetékesnek, elutasította s ezért haragudott rá *Feszty*-né képviselője. Azután felszólította az ügyvéd, hogy ne használja utmutatóul dr. *Vázsonyi* jegyzőkért a leltározandó tárgyakról. *Ezt a felszólítást, mint jogtalant* szintén nem vette figyelembe. Ugyancsak el kellett utasítania azt a kérelmet is, hogy két tanut alkalmazzon; erre csak akkor lett volna szükség, ha senki se lett volna a lakásban. Amikor a rendes kérdésre, hogy maradt-e készpénz örökhagyó után, az ügyvéd azt a választ kapta, hogy nem maradt. *Feszty*-né képviselője kijelentette, hogy a Belvárosi Takarékpénztárnál 200.000 korona fekszik. A betéti könyvet nem tudta előmutatni s az özevgy képviselője kijelentette, hogy a tárgyaláskor bizonylatot hoz a takarékpénztártól, melylyel beigazolja, hogy ott nincsen pénz *Jókainak*. A Révai-cégtől járó tiszteletdíj, továbbá az ereklyék még örökhagyó életében átmentek az özevgy tulajdonába s így azok nem voltak leltározhatók. A svábhgyi villa értékét az özevgy adóalapon, *Feszty*-né becslési alapon kérte felvenni. Azonban *Feszty*-né kérelmét nem lehetett teljesíteni, mert nem akarta kifizetni a törvény által előírt rendes becslési díjat. Az özevgy ellenerte a becslést, tehát az

ő terhére a törvény értelmében a becslést elrendelni nem lehetett. A leltározásnál hites szakértőt alkalmaztak, akit Fesztynek képviselője folytatott. Megmagyarázta erre, hogy a becsülés mindenkitől független, arra hatni nem lehet. Az, hogy a becsülés az egyes, csekély értékű ingókat nem úgy értékelte, mint azt Feszty Árpádné képviselője kívánta volna, a becsülés mellőzése és új becsülés alkalmazására okul nem szolgálhatott. Különben is olyan nagy értékű ingóságokat, mely a tudományos képzettségű becsülés alkalmazását szükségessé tette volna, a lakásban nem láttak.

A kasszát felnyitván, ott leveleket találtak. Az özvegy előadta, hogy ezek az ő magánlevelei, a közjegyző erre nem olvasta el, de Fesztynek képviselője mégis nagy hangon előadta, hogy ő ragaszkodik ahhoz, hogy a kassa tartalmát vele megismertessék s követelte, hogy a levelek elvételére neki megengedjék. A leltározás idejének kitűzése ellen emelt kifogásokkal foglalkozik a továbbiakban a jelentés, majd előadja, hogy a leltározást f. hó 8-án foganatosította s az Feszty Árpádné képviselőjének a leltározás utáni követeléseiben éjjeli fél 10-ig elhúzódott. Ekkor be kellett fejezni a leltározást, az előrehaladott időre való tekintet nélkül már azért is, mert tovább dolgozni lehetetlenség volt. Ugyanis Feszty Árpádné képviselője érdemi munka helyett állandóan kicsinyes dolgokkal állott elő, melyek részben a tárgyaláshoz, részben a perhez tartoztak és állandóan nagyhangon, kiabálva azt hajtogatta, hogy reggelig a helyiségből el nem megyünk, ő reggelig fog a jegyzőkönyvbe diktálni és e közben tenyerével az asztalt ütögette. S midőn felkérte, hogy ne feledkezzék meg a kellő tisztelgéstől, melylyel egy idegen uróval szemben, annak magánlakásában tartozik és midőn figyelmeztette, ne üsse folyton az asztalt, azzal felelt, hogy most hivatalos helyiségben van és az asztalt tovább verte.

A közjegyző látva, hogy Fesztynek képviselőjével aznap nem lehetett tárgyalni, a megjegyzéseket röviden jegyzőkönyvbe vette s azt lezárta. Ekkor azzal állt elő Füredi, hogy menjenek a Svábhegyre leltározni, azonban ezt a kérelmet az idő előrehaladottsága miatt el kellett utasítani. Erre Fesztynek képviselője haragra lobbant s zavozott, anélkül, hogy a jegyzőkönyvet aláírta volna. A jelentés végén a közjegyző arra kéri a járásbírósgót, hogy a panasz elbírálása után tegye át az iratokat az ügyvédi kamarához s Füredi Mór budapesti ügyvéd ellen való fegyelmi eljárás megindítása végett és pedig azon az alapon, hogy az ügyvéd a panaszát, a beadvással egyidejűleg elvitte egy fővárosi napilap szerkesztőségébe közlés végett s ezzel megsértette az ügyvédi kar tekintélyét és az ügyvédi tisztességet.

E jelentésre a járásbírósgó végzést hozott, melyben igen határozott formában helytelenítette Feszty Árpádné képviselőjének magatartását és tökéletesen igazolta dr. Vásonyi Vilmos, özv. Jókai Mór né jogi képviselőjének álláspontját. A végzésben megállapította a bíróság, hogy a leltározásnál nem történt semmi mulasztás s ennek következtében elrendelte a leltározás folytatását.

Legujabb.

Az orosz-japán háború.

Tienostin, július 21.

Itt azt híresztelik, hogy a japánok tegnap hevesen bombázták Port-Arthurt. Niucsavangi levélbeli hír szerint az egyik odaérkezett orosz torpedónaszád parancsnoka azt jelentette, hogy a Pecsili-öbölben véletlenségből torpedóval egy angol gőzösöt talált. Azt sejtik, hogy az eltűnt Hipsang nevű gőzösről van szó.

Mukden, július 21.

Az orosz távirati ügynökség jelenti tegnapi: A kínaiak között ama még megerősítésre szoruló híresztelés terjedt el, hogy Ximintun vidékén most egy 200 főnyi, tunczokból álló csapatok vontak össze tizenkét áruhába öltözött japán tiszt vezetés alatt. Ennek a kis tuncz csapatnak állítólag az a feladata, hogy Mukden és Tielin irányban való hirtelen mozdulattal megsértsék a vasúti vonalat, ezzel befolyásolja az orosz csapatok összeköttetését a maga bázisával. Hír szerint a csapat már rövid idő előtt megjelent Mongolországban Koulonál és Mandsuorszag számára szánt marhát rabolt.

Pétórvár, július 21.

(Hivatalos.) *Kuropalkin* tábornoknak Miklós órhöz intézett távirata jelenti: Teguap nem történt különös változás seregünk működési területén. 19-én éjjel egyik vadászcsoportunk kózákkal japán előőrre akadt, mely Kudianca falunál Tkvauntól 16 kilométernyire délkeletre állott. 21 japant szorongatva döftek le. Az előőrre egy csekély részét, amelynek sikerült megfutamodnia és a hegyekbe menekülnie, egy segítséggel érkezett század tüze fogadta. A mieink közül egy elesett, négy megsebesült.

London, július 21.

Az alsóház mai ülésén Laurin szenátor kijelentette, hogy hétfőig elhalasztja az angol hajó feltartóztatására vonatkozó kérdését, mert erre Earl of Percy külügyminiszeri államtitkár felkérte és elismeri a kérdés fontosságát. Gibson Bowles azt kérde, hogy a Malacca Port-Szaidból az orosz kőbuzmányi személyzet birtokában elvitorlázott-e és hogy Balfour miniszterelnök az ülészek vége előtt adhat-e magyarázatot az egész kérdésre vonatkozólag. Balfour miniszter azt felelte, hogy azt hiszi, hogy a Malacca Port-Szaidból az orosz kőbuzmányi személyzettel elvitorlázott. Az ülészek vége előtt okvetlenül fog nyilatkozni a házban eme nagyon fontos kérdésben. Addig azonban elhamarkodott magyarázatot nem tart kívánatosnak.

Nyiltér.

Legelegansabb uri ruhákat

legdivatosabb kiállításban, valamint előnyös ruhabíreltet ajánl

TILLER MÓR és TÁRSA

cs. és kir. udvari szállító

Budapest, IV. kerület Váci-utca 36. szám.

Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK

A forrongó Balkán.

Köln, július 21. A *Kölnische Zeitung*nak táviratozzák, hogy a bolgár bandák már bolgár honfitársait is halállal fenyegetik, akik nem akarnak velük tartani. *Zontomski* bandavezér *Pichrin* lakosságához a következő felhívást intézte: Földiki! Láttátok cselekedeteinkből, hogy bennünket a szónai központi bizottság arra küldött ki, hogy megszabadítsuk Macedóniát a zsernokiságtól. Hogy elbukant elérjük, támogatnotok kell bennünket, akik elhatározták, hogy ellenszögülnék, azokat megöljük, mert nem tűrhjük, hogy a bolgár nemzet fiai közt árulók és törökbarátok legyenek.

A tibeti expedíció.

London, július 21. A Reuter-ügynökségnek jelentik a tibeti expedícióról, hogy angol csapatok csekély ellenállással vonultak át a Karolászoroson. A csapatok most 92 mérföldnyire vannak *Lasszától*. Az angolok vesztesége jelentéktelen.

Bejelentett sztrájk.

Hall River, július 21. Annak jelzése következtében, hogy július 25-től fogva bérlesszállítás történik, a gyapotgyár munkásai elhatározták, hogy július 25-én sztrájkba lépnek, ha nem hagynak fel a bérlesszállítással.

Törökország kölcsöne.

Frankfurt, július 21. Konstantinápolyból táviratozzák a *Frankfurter Zeitung*nak, hogy Törökország tárgyalásokat kezdett Angolországgal, amely késznek nyilatkozott 3%-os kölcsönnel garantálására, hogy abból egyszerre kifizethessék az Oroszországnak járó hadikárpótlást. A kölcsön feltételei még nincsenek megállapítva.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, július 21. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Eladatott buza tiszavidéki 10—10.50 K.; új 10.20—10.55 K.; búsági 9.70—10.05, mosoni 9.55—9.85 K. Rozs: tót felvidéki 7.40—7.60 K., pestnegyei 7.40—7.65 K.

Különféle magyar 6.35—7.15. K. Tengeri: 6.35 7.15 K. Zab 6.90—7.50 K., válogatott 7.80 K.

Bécs, július 21. (A *Budapesti Napló* tudósítójától.) A delatáni magdóforgalomban a záratok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 637.75. Magyar hitelrészvény 748.—. Bécsi bankgyesület 280.—. Union-bank 516.—. Landerbank 515.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 424.75. Déli vasut 80.50. Elbavölgyi vasut 421.—. Északnyugati vasut-részvény —.—. Dohányrészvény 341.—. Rimaurányi vasut 492.—. Alpési bányarészvény 428.50. Májusi járadék —.—. Magyar koronajáradék 99.25. Osztrák koronajáradék 97.10. Lombard —.—. Török sorsjegyek 127.—. Német birodalmi márká 117.35. Napoleon d'or 19.92.

Berlin, július 21. (Zárlat.) 4²/₀ papír-járadék —.—. 4²/₀ ezüst járadék 99.40. 4⁰/₀ osztrák aranyjáradék 101.40. 4⁰/₀ magyar aranyjáradék 100.25. Elbavölgyi vasut —.—. Osztrák hitelrészvény 199.90. Magyar koronajáradék 97.50. Déli vasut 17.40. Osztrák-magyar államvasut 135.25. Károly Lajos vasut —.—. Rassa-oderbergi vasut —.—. Orosz bankjegyek 216.05. Bécsi váltóár 85.15. 4⁰/₀ új orosz kölcsön —.—. Magyar vasut beruházási kölcsön —.—. Török dohányrészvény —.—. Alpési bányarészvény —.—. Olasz járadék —.—. Disconto Commandit 126.30. Magyar hitelbank —.—. Altalános villamosági Edison 213.50. Dynamit Trust 168.50. Gelsenkircheni 216.25. Harpeni 198.75. Laurakohó 241.50. Az iránzat javult.

Berlin, július 21. (Esti forgalom.) 4⁰/₀-os magyar aranyjáradék —.—. Magyar koronajáradék 97.50. Osztrák hitelrészvény 200.10. Osztrák-magyar államvasut 135.25. Déli vasut 17.40. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Osztrák bankjegy készpénz —.—. Buhstiehradi —.—. Orosz bankjegy 216.05. (Ultimo.) Lombard —.—.

Páris, július 21. (Zárlat.) Osztrák-magyar állami vasut —.—. Új török-közlő 86.30. Egyiptomi járadék 106.25. Osztrák Landerbank —.—. Párisi bankrészvény 1172.—. 3⁰/₀-os francia járadék 98.10. 4⁰/₀-os spanyol járadék 86.20. 3⁰/₀-os új törlesztendő járadék 98.15. Crédit foncier de France —.—. Alpési bányarészvény —.—. 4⁰/₀ 1890. román kölcsön 91.—. Görög kölcsön 227.—. Váltó Osztrákországra 1/2 pari. Váltó Amsterdamra 206.13/16. Váltó Brüsszelle 1/2. De Beers 479.50. Chartered 37.50. 5⁰/₀-os bolgár kötelezvény 405.—. Magyar aranyjáradék —.—. Déli vasut —.—. Váltó Londonra 252.30. Osztrák aranyjáradék 101.50. Török sorsjegy 122.75. Meridional vasut —.—. 4⁰/₀-os olasz járadék 102.50. Ottoman-bank 568.—. 3⁰/₀-os francia járadék 98.10. Osztrák földhitelintézet 1292. Déli vasut elsőbbségi kötvény 321.—. 4⁰/₀-os 1896. román kölcsön —.—. Dohányrészvény 378.—. Váltó Bécsre 104.12. Váltó német piacokra 122.9/16. Rio 13.49. East Rand 191.—. Randfontein 69.50. Magyar jelzálogbank 539.—. Az iránzat szilárd.

Frankfurt, július 21. (Zárlat.) 4²/₀-os papír-járadék —.—. 4⁰/₀-os osztrák aranyjáradék 101.20. 4⁰/₀-os magyar aranyjáradék 100.20. Osztrák hitelrészvény 200.20. Osztrák-magyar államvasut 135.50. Északnyugati vasut 104.50. Bustiehradi vasut —.—. Londoni váltóár 204.30. Bécsi bankgyesület 130.50. Villamos részvény 139.—. 3⁰/₀-os magyar aranykölcsön 83.30. 4²/₀-os ezüstjáradék 100.50. Osztrák koronajáradék 97.75. Magyar koronajáradék 97.45. Osztrák-magyar bank 115.60. Déli vasut részvény 17.40. Elbavölgyi vasut 106.—. Bécsi váltóár 85.15. Párisi váltóár 809.75. Unionbank részvény —.—. Alpési bányarészvény 215.—. Az iránzat szilárd.

Frankfurt, július 21. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) Árfolyamok májusra. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 200.20. Osztrák-magyar államvasut —.—. Déli vasut —.—. Német bank —.—. Disconto 186.50. Drezdai bank —.—. Berlini kereskedelmi bank —.—. Gelsenkircheni 217.10. Harpeni 199.40. Laura-kohó —.—. Olasz járadék —.—. Hilbernia 217.70. Az iránzat szilárd.

New-York, július 21. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Gyapot: New-Yorkban helyben 11.— (10.95). Juliusra 10.67 (10.63). Okt-re 10.81 (10.61). New-Orleansban helyben 12.— (12.—). — *Petróleum*: Stand white New-Yorkban 7.70 (7.70). Stand white Philadelphianban 7.65 (7.65). Refined in Cases 10.40 (10.40). Credit Balances at Oil City 1.50 (1.50). — *Zsír*: Western steam 7.20 (7.20). Rohe és Brothers 7.16 (7.16). Tengeri iránzata szilárd. — Juliusra 56.— (54.—). — Szept-re 64.1/2 (64.1/2). — Dec-re —.— (—.—). — *Buza* iránzata szilárd. — Páros őszi helyben —.— (107.—). — Juliusra 101.1/3 (101.9/3). Szeptemberre 92.3/4 (91.1/4). — Dec-re 92.3/4 (90.1/4). — Májusra —.— (—.—). — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — *Kávét*: fair Rio 7. sz 7.1/4 (7.1/4). Juliusra 5.75 (5.85). Okt-re 6.— (6.10). *Liszt*: Spring Wheat clears 3.90 (3.90). — *Cukor*: —.— 3.1/2 (—.—) 3.1/2. — *Ón*: 27.— 27.25 (26.15—26.37). — *Réz*: 12.62—12.87 (12.75—13.—). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelentik.)

Chicago, július 21. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Buza iránzata szilárd. Jul-ra 95.9/3 (93.1/2). Szept. 88.3/4 (87.—). — Tengeri iránzata szilárd. — Juliusra 49.3/8 (49.1/8). — *Zsír*: Juliusra 6.85 (6.75). Szept-re 6.95 (6.85). — *Szalonna* short clear 7.37 (7.37). — *Sertéshús*: Juliusra 11.75 (11.65). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

- Léveleket nem adunk vissza. -

Irma és Boriska. Kérdésük megformulázásából ha... Szerkesztői üzenetek... Irma és Boriska. Kérdésük megformulázásából ha...

B. P. A. 1. 1000 korona épségben tartásával... B. P. A. 1. 1000 korona épségben tartásával tiltható le...

föltétellel, hogy idején leteszi az érettségét... föltétellel, hogy idején leteszi az érettségét, kérheti az önkéntességi jogot...

Kivonat a hivatalos lapból.

- Julius 20. -

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a budapesti V. kerületi állami főgimnázium mellett fennálló III. kerületi párhuzamos osztályokhoz Schuster Alfréd rosznyói ág. h. ev. főgimnáziumi tanárt rendes tanárrá a IX. fizetési osztály 2. fokozatába, Győry Vilmos közalapítványi kir. uradalmi ispánt közalapítványi kir. számtartóvá, a kereskedelemügyi miniszter Bednár János és Martínez József posta- és távirat-szolgálatnokokat a IX. fizetési osztály 3. fokozatába ideiglenes minőségű posta- és távirat-főtisztokká, a debreczeni ítélőtábla elnöke Dán György debreczeni lakos, Móricz István hajdunánási lakos, Dragos M. Vazul rózsapataki lakos végzettségű joghallgatókat a debreczeni ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakorokkóká, a kassai ítélőtábla elnöke ifj. Jotter István díjtalan joggyakorokot a kassai ítélőtábla kerületében díjas joggyakorokká, a budapesti pénzügyi igazgatóság Fodor Pál kalocsai díjtalan adóhivatali gyakornokot a ráczkeréi, a nagykárolyi pénzügyigazgatóság Kovács Ferenc zalegerszegi adóhivatali díjtalan gyakornokot a nagysonkúti, a vukovári pénzügyigazgatóság Lovascs József mitroviczei, illetve Markovics Péter zimonyi fizetés nélküli adóhivatali gyakornokot a segélydíjas adóhivatali gyakornokká és pedig az eszt. a rumai, az utóbbi pedig a vukovári adóhivatalhoz kinevezte.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Benkő István zombori és Balászy Cyriill szamosújvári állami főgimnáziumi rendes tanárokat a szegedi állami főgimnáziumhoz, Pintécz Lujza nagykárolyi állami polgári iskolai segédtanárnőt jelenlegi minőségében a nagyapocsnányi állami polgári iskolához, Mátrai Vilmos szolnoki és Balászy István szegedi állami főgimnáziumi rendes tanárokat a minőségükben a szolnoki állami főgimnáziumhoz, a rózsahegyi királyi katolikus főgimnáziumhoz pedig Hunyady László temesvári kir. katolikus főgimnáziumi rendes tanárt a minőségében, az igazságügyminiszter Makkai Jenő dévéri és Kovács Zoltán erzsébetvárosi kir. ügyészségi alügyészeket közösen áthelyezte.

Pályázatok. Sopronvármegye törvényhatóságánál egy árvaszéki iktatói és egy, esetleg két központi irnoki állásra augusztus hó 24-ig, - a komáromi pénzügyigazgatóságnál pénzügyi fogalmazói állásra 2 hét alatt, - a körösbányai járásbírósnál telekkönyvezetési állásra 2 hét alatt, - a hosszauzói járásbírósnál irnoki állásra 4 hét alatt, - a rabóti járásbírósnál telekkönyvi átalakítói díjnoki állásra 2 hét alatt, - az újvidéki törvényszéknél aljegyzői állásra 2 hét alatt, - a dévai törvényszéknél segédtelekkönyvezetési állásra 2 hét alatt, - a kulai járásbírósnál irnoki állásra 4 hét alatt, - a nagyszentmiklósi járásbírósnál irnoki állásra 4 hét alatt adandók be a kérvények.

Napirend.

Naplór: Péntek, július 22. - Római-katolikus: Mária Magdolna. - Protestáns: Magdolna. - Görög-ország (július 9.): Pankrác. - Zsidó: Ab. 10. - Nap kel: 4 óra 10 percek. - Nyugszik: 7 óra 29 percek. - Hold kel: 3 óra 8 percek délután. - Nyugszik: 12 óra 14 percek éjjel. A miniszterek nem fogadnak. Nemzeti Szalon kiállításra nyitva délelőtt 9-től este 8 óráig. Belépődíj 50 fillér. Könyves Kálmán-társaság művelési szalon. (Nagy-mező-utca 37. szám.) Megtekinthető egész nap díjtalanul.

Nemzeti Múzeum. Régiségár, nyitva 9 órától délután 1-ig. A könyvtár történelmi és irodalomtörténelmi kiállításra megtekinthető 9 órától délután 1 óráig. Belépő-díj 1 korona. - Néprajzi tár (Csillag-utca 3.) nyitva 9 órától délután 1 óráig. Belépő-díj 1 korona. Növényvár (Szechenyi-utca 1. sz.) megtekinthető kutatók számára díjtalanul 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai megtekinthetők 1 korona díj mellett.

Országos képtár az Akadémiában nyitva 9 órától 1 óráig.

Iparművészeti múzeum nyitva 9-1 óráig.

Technológiai iparmúzeum nyitva 9-1 óráig.

Az Akadémia Gettő-szobája nyitva délelőtt 9 órától 12-ig.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9-1 óráig.

Akadémiai könyvtár zárva.

Egyetem könyvtár zárva.

Mentőegyesület helyiségei a Markó- és Sőtölyom-utca sarkán, nyitva reggel 8 órától este 6-ig.

Az aquinói ásatások és múzeum. Megtekinthető egész nap III. ker. O-Buda, Külső-Szent-Endre. Helyőrekké vasut a Pálffy-tórról.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtára, tudakozó-osztálya és keleti mintatára V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történelmi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (amelyben az üzletvezetéshez árusításokat is eszközöl) a városligeti iparosokban (vasár- és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kiállítások központi üzletvezetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság V., Váci-körút 23. szám).

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése.

- Julius 21. -

Table with columns: Állomások, Levegőhő, Hőmérséklet, Szél irányja, Felhőzet, Csapadék, Hőmérséklet. Lists various weather stations and their readings.

Jelek magyarázata: K = kelet, Ny = nyugat, D = dél, É = észak, A felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, ● = eső, * = hó, ≡ = köd, < = szivár.

Hazánkban az éjszai hőmérséklet, különösen a hegyes vidéken, nagyon alacsony volt. A minimum hőmérséklet 4 C° alá süllyedt. Az idő különben változóan felhős és száraz.

Angliát és Oroszországot depressziók borítják, egyebütt pedig egyenletes a levegőnyomás eloszlása.

Európa időjárása változóan felhős, meleg és száraz jellegű maradt.

Küldés: Melegebb idő várható, lokális zivatarokkal.

Vizállás.

Table with columns: Station, Water level (Jul. 20, Jul. 21). Lists water levels at various stations like Duna, Tisza, Körös, etc.

REGÉNY

ASSZONYOK HATALMA

Irtá: GUSTAF AF GEIJERSTAM

(15)

Mindent tudsz, amit Bohrn Károlyról beszéltek. Hogy állandó szeretőt tartott és sok mindenféle került nyilvánosságra futó viszonyaiból. Mindebből akkor semmit sem tudtam, olyan távol éltam a fővárosban mindattól, amiről henye nyelvek locsogtak. Csak azt tudtam, hogy Bohrn Károly első találkozásunkkor olyan helyzetben lepett meg, amely kevésbé nemes lélekben bizonyosan ellenezetve ébresztett volna irántam vagy legjobb esetben is kényelmetlen érzést hagyott volna benne. De Bohrn Károly fölöttem volt mindannak, ami közönséges. Ez az ő nagy titka volt, ámbrá ő maga sokkal erősebb volt, hogy csak sejtse is. Hanem sohasem került előm másképp, mint a legnyitabb, leghamisítatlanabb barátság, olyan rokonérzéssel, amelyet csak a részvétnek tulajdoníthattam, amelyel irántam viseltette az én sok átélt szenvedéseimért.

Ennek a derüs nyíltságnak a világításában, amely mellett az életnek semmiféle kijózanodásaira nem borulhatott komor sötétség, láttam az ő lelkületét. Tudtam, hogy mennyi mindenfélét beszélnek róla és mennyire sajnálták a feleségét. De azt is tudom, hogy az asszony maga sohasem panaszkodott, noha minden más asszonynál is jobban meg volt benne az a képesség, hogy lásson és értesen. De lehet, hogy éppen ez a tulajdonság volt az, amely erőt adott neki ahhoz, hogy minden elviseljen. Ezért az ura meg is értette őt, ami egyébként a lelkiismeretét is terhelhette vele szemben. És semmisen bizonyította ezt jobban mint viselkedése Elizzel szemben. Eliz azok köze az asszonyok közé tartozott ugyanis, akik igazi baráti viszonyban tudnak megmaradni férfakkal.

Nem nagy ezeknek a nőknek a száma, mert ha egy asszony szeret valakit, ez rendszeren onnan ered, mert az illető kezdetből fogva férjének a barátja volt. Eliz azonban élte az ő egyéni életét, úgy otthonában, mint azonkívül és ha arra kényeszerítették volna, hogy abbahagyjon vagy csak korlátozzon is valami olyan viszonyt, amelynek értéket tulajdonított, akkor belezúszhat volna. Ezt jól tudta az ura és ezért hozzám való barátságát nemcsak nyugalommal, hanem rokonérzéssel is nézhette. Mert nagyon jól tudta, hogy a legszebb, a legimádnivalóbb ebben az asszonyban éppen az a tiszta szabadság volt, amelylyel az életben mindent felfogott és vállalt.

Bohrn Károlyról mint barátomról beszéltek meg vagyok győződve arról, hogy ha ezt meg tudta tenni az ember, érthet meg legjobban valakit és lehet iránta a legigazságosabb. Az élet adósvá tett és ő vele lenni ilyen viszonyban sokkal könnyebben esett nekem, mint bárki mással. Az én szememben típusa volt sok mindennek, amit joggal vagy a nélkül svédnek mondunk és pedig ennek a sajtáságos és meglehetősen határozatlan tulajdonságnak a legjavára nézve.

Egészen jól látom még az ő alacsony, jól megtermett alakját az ő élénk mozdulataival és a megelégedettség és élvágy kifejezésével az arcán.

Mindaz, amit máson visszatartónak találhattam volna, ennél az emberről sajtáságos módon ártatlannak tetszett nekem. Szeme, amely a szemüvege mögött csupa életkedvűl mintha egészen eltűnt volna a fejében és hozzá még az a körülmény, hogy már az ötvenes években járt, másoknál valami szomorú, amolyan befelé fordított kifejezést mutatott volna, amely csaknem gyermekeken hat.

Kevés embert láttam, akinél a tisztán fizikai hajlandóságok olyan különös ellentétben lettek volna szellemi megfontoltságával. És ez a megfontoltság különösen azért volt rokonszenves, mert ő maga sohasem fontoskodott vele. Gyakran láttam olyan helyzetekben, amikor nagyon csodálkoztam, hogy mennyire nem akart érvényesülni. És csak később értettem meg, hogy megvetette

az ilyesmit és pedig semmiesetre sem számításból, hanem mert úgy ebben, mint egyéb dolgokban egész életében szeszélyesen pazar volt.

Bármennyire volt is bankár, alapjában véve mégis sok volt benne a hangulat emberéből, aki gyakran egyszerűen nem igyekezett másokkal szemben a maga igazi énjét megmutatni. Eliz elmondta nekem egyszer, hogy ez a tulajdonsága fiatal korában sok dologban ártalmára volt. Hiszem is és meg is tudom érteni, hogy éppen ez a tulajdonság volt az, amelyet benne olyan nagyon szeretett. De amellett minden esetre erős keze is volt, amely ha megfogta egyszerre a gyepőt, erőlyesen tartotta is és nem egyhamar bocsátotta el. Láttam őt a dolgozó-szobájában, amikor az ügyek felhalmozódtak, amikor lázas sietséggel körmére égett minden. Akkor olyan volt, mint a kapitány a hajóján vihar idején. Élvezte a nehézségeket, amelyekről tudta, hogy uralkodik rajtuk és így érezte magát igazán az elemében.

De azért nem hiszem, hogy hivatását tulajdonképpen hajlandóságából választotta-e. Azért került bele az üzleti világba, mert egy régi kereskedő családdhoz tartozott, és amikor aztán benne volt, hát javára fordította a helyzetet. Állása kellemes volt neki, mert e révén uralkodhatott emberek fölött és megvalósíthatta akaratát. És éppen ez volt az, hiszem, legalább időnként, életének legfőbb varázsa. Mert volt az életében valami, ami ismétlődött s szinte útszerűen egyenlített ki életének az ellentmondásait. Ha válságok ellen küzdött, vagy valami nagy ügy foglalkoztatta, akkor szenvedélyei is felülkerekedtek. Mikor aztán vége volt a feszültségnek, akkor megújult melegséggel tért vissza otthonába. Akkor megint be tudta tölteni lelkét az, hogy együtt élt övével, mintha a külvilág egyáltalában nem lett volna a számára.

Élete egyik szélsőségből a másikba csapott és gyakran gondolkodtam azon, hogyan alakultak volna a dolgok, ha ez a lelkület megállapodott korban nyugalomba vonult volna.

De nem tudok visszaemlékezni arra, hogy akár csak egyszer is a tulságosan megerőltetett ember feladását tette volna rám. Korán kelt és későn feküdt le. Pazarolta is fizikai erőit. Pazarló volt aztán pénz dolgában is és bizonyára ez a szükséglet volt az, amely ahhoz a pályához kötötte, amely a takarékoságot fölöslegessé tette. Azt hiszem azonban, hogy bármennyire volt is járatos a bankjában, személyes kiadásaira csak úgy nagyjából emlékezett.

Azt mondta, hogy kiadásait leírja. Meg is tette. De halála után rájöttünk, hogy sohasem szentelt arra egy pillanatot sem, hogy össze is adja őket.

Pazarló volt végül szellemi erőinek az elhasználásában. A vele való baráti viszony olyan gazdag volt, mintha minden energiáját tisztán személyes ügyeibe vetette volna és tudott tíz órahosszat dolgozni egymásután, hogy aztán az éjszakát a legmegerőltetebb és lehangosabb társaságban töltse, a nélkül, hogy bárki is sejtette volna, hogy fáradt.

Az ilyen alkalmakkor az utolsó pillanatig is el tudott búvolni mindenkit, akár csak valami fiatalember, tisztán csak az ő mérhetetlen életereje révén, amelylyel mintha az egész élet átölelte volna, a legszárabb munkától kezdve, amelybe mindig lelket öntött, a legösszintébb gyönyörűség, amelyekkel az élet anyagi adományai szolgáltak.

Senki úgy nem élvezett valami jó lakomát és senki nálánál nagyobb érzéket nem mutatott a művészetek iránt, még maguk az alkotó művészek sem.

Ilyen volt az az ember, akit Eliz révén megismertem és akinek a barátja lettem. És éppen azért, mert ilyen jól ismertem, érthettem meg, milyen hatalmas lehetett ilyen hihetetlen gazdagságnak egy asszony felett. Olyan asszony felett, aki egyenlő mértékben tudott kifelé, mint befelé élni és aki a felebarátait ugyanazzal a világos nyugalommal tudta megítélni, mint önmagát, amikor még fiatal és csinos volt, a tükörben nézgette és első fehér hajszálán és finom ráncain nevetett.

XVII.

És azért Eliz, ez élet közepette, amely lelkét betöltötte és neki ezerféle módon boldogságot és élvezetet kínált, időnként mégis tudott valami más, valami magasabb dolog után sóvárogni. Leányálmai az ő tiszta pillantása előtt úgy lebegtek, mint fehér pillangó-felhők zöld mezők felett. Az érett kor megfontoltságával nevetett az álmok napsugaras csillámlásán, de azért élvezte őket és örült nyári virágos élénk játékucon.

Ezért tudott kikiváncsolni a nagy városból és az ő téli életéből az erdőbe, a patakhoz, a virágtól himes mezőkre és a derüs bükk-ligetekbe. Sóvárgást tudott érezni a fehér hómezők és a kelő nap után, amely a deret vörösré festette. Vagy akár csak arra is, hogy reggel felébredjen és figyelni, hogy minden csöndes-e és hallgatni az öreg fákat, amint az ablak előtt lombjuk susog.

Mi minden után nem sóvárog az asszonyszív, amikor mi, férfiak, azt hisszük, hogy még a legcsekélyebb kívánságukat is teljesítettük? A leggyakrabban éppen az után sóvárog, ami soha eszünkbe nem jut és éppen abban, hogy semmit sem veszünk észre abból, ami rájuk nézve ki nem mondott álmok, rejlik a lehetősége annak, hogy előbb-utóbb olyan szakadékok támadjanak emberek között, amelyeket sohasem lehet áthidalni.

Megtanultam, hogy mindezt belássam és felfogjam, abban az időben, mialatt Elizzel éltem úgy, amint azt sohasem tartottam lehetségesnek emberek között.

Csőndesen és biztosan erősödött viszonyunk bensőségben és a nélkül, hogy számot adtam volna magamnak, hogyan érte el, olyat ilyet töltött be mellettem, amely mintha mindig őrös lett volna. És az első igazi pillantást azért vettem az életébe, hogy elmondtam neki fájdalommat és ő lecsillapított.

Igen, ez idő alatt valósággal két életet éltem és pedig nemcsak azzal, hogy benső éneket otthonom és aközött osztottam meg, amelyet második világomnak szoktam nevezni. Két életet éltem még más értelemben is, mert úgy tetszett nekem ugyanis, mintha lényem két részre lett volna osztva.

Eleinte nem volt így. Eleinte azt hittem, hogy az, amit átéltem, csak úgy elvonult feletem, a nélkül, hogy nyomot hagyott volna hátra. Boldognak éreztem magamat és erősnek, mert az a multnak vége volt és életnek a lealacsonyodása, mint valami gonosz álmot tünt el.

Sok dolgom volt a válással és új otthonomnak a berendezésével. Arra kellett gondolnom, hogy pénzt teremtsék elő és mindent rendezzek arra a nyugalmas jövőre, amely leányomra és reám várakozott. Ezek a gondok visszaadták az energiámat, amely olyan volt, hogy nem hagytam nyugton, amíg el nem értem azt, amit akartam.

De ha nyugalmam visszatért és egyedül ültem kis lakásomban a leányommal, amikor semmi se foglalkoztatta gondolataimat egyéb, mint a munka, valami fordítás, vagy pedig azoknak a kiadásoknak a rendezése, amelyek a nevelmel jelentek meg, akkor a régi élet megjelent és a szemem közé nézett. Mint valami sötét árnyék jelent meg előttem, amelynek az emberi ábrázatból éppen csak két szembe volt meg. És ezek a szemek rám meredtek és megkérdezték:

— Hol voltál mindezekben az években?

És én minden gondolat nélkül ezt feleltem.

— Messze.

A szemek újra kérdezték:

— Haza jöttél most?

Hideg rémület lepett meg, amikor feleltem:

— Nem tudom.

— Látod — kezdtek megint a szemek. —

Még ezt sem tudod. — Nem is fogod sohasem megtudni. Mert a hatalmamban vagy és azért jöttem, hogy visszaköveteljelek.

(Folytatása következik.)

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

KÖZGAZDASÁG

A kamarai választások. A kereskedelmi miniszter ma értesítette a fővárost, hogy *Brucker Ignác* és társainak a kereskedelmi és iparkamara beltagjainak választása dolgában való fölterjesztését elutasította. A fölterjesztés a közigazgatási bírósághoz fordul panaszával és kéri a minisztériumban történt szavazatszámolás revidálását. A kereskedelemügyi miniszter leiratában hangsúlyozza, hogy az utánzámlálást a minisztérium szakosztály egy tagjának részvételével a két ellenpártinak a kamara által fölkért két-két bizalmi férfit végezte, akiknek eljárásához kétség sem férhet. A szavazólapok zárt helyen őriztettek, hogy az illető miniszteri tisztviselőn kívül senki hozzájuk nem férhetett.

Új helyierdekü vasut. A nagykároly-mátészalka-csapi helyierdekü vasut ügyében 18-án engedélyezési póttárgyalás volt a kereskedelemügyi minisztériumban, mely alkalommal a helyierdekü vasutnak építési és üzletberendezési feltételei, valamint költségelőirányzata arra való tekintettel vétettek vizsgálat alá, hogy a pálya építése és üzletberendezése, valamint az építési költségek a várható jövedelmezőséggel arányban állapíthatóak-e meg. E szempontok figyelembevételével a helyierdekü vasut tényleges építési és üzletberendezési tőkét a korábbi 5.900.000 koronáról 5.540.000 koronára szállították le. Az építési és üzletberendezési tőkét 35%-erejéig törzsrészesvények kibocsátása útján, 65%-erejéig pedig elsőbbségi részesvények kibocsátása útján szerzik be. A törzsrészesvényekre érdekeltségi hozzájárulások útján már fedezve van.

A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság közli, hogy a folyton apadó kis víz következtében tiszai hajójáratát a *Csongrád-szegedi* szakaszon is kénytelen megszüntetni s hogy e hó 20-án Szegedről induló hajó felfelé menetben csupán Szentegyház közlekedhetett. A már korábban megszüntetett *Csongrád-szolnoki* járatokon kívül tehát július 23-tól kezdve egyelőre a *Csongrád-szegedi* hajójáratok is megszünnnek, ezen szakaszon tehát további intézkedés az összes személy és áruforgalom szünetel.

A Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy *Dubrovic* állomását a személyszállító hajók az alacsony vízállás miatt egyelőre nem érintik, továbbá hogy *Wildungsmayer* állomás az alacsony vízállás miatt berendezett, miért is ezen állomás számára további intézkedésig sem menetjegyek nem adhatók ki, sem árúk fel nem vehetők.

Szosszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapest* 46.50 korona pénzben, 47.50 korona áruban. — *Bécsben* a kontingentált készáru 46.80 korona pénzben, 47.— korona áruban.

Vásárosarnok. (Vámos és *Bruszt* hatóságai közötti üzleti jelentése.) Az élelmiszerpiac forgalmas, habár a hozatalok nem voltak nagyok, de a fogyasztást fedezte, és így elégséges eredményű volt. Részleteiben a következőképpen alakult az üzlet: *Husfélék:* vidéki marhahús eleje 86—96, hátulja 95—110 korona 100 kilonként. Lehúzott sertéshús 116—124, sertések szalonnával 112—120 fillér kilonként. — *Vadifélékben* szilárd az üzlet és ma óz 160—180, vaddisznó 70—90, szarvas 80—84 fillért jegyzett kilonként. — *Tojás*ban lánnya az üzlet, csakis szigorúan lámpázott áru adható el megfelelő áron. Ma I. rendű friss tolt áru 54—58, gyengébb minőségű 51.—58.— korona jegyzett eredeti lánjánként. — *Tojtermékek:* I. rendű szövetkezetű tea-vaj 1.70—2.—, jó friss főzővaj 140—150 fillér, friss tehéntúró 20—24 fillér kilonként. — *Élő baromfi:* Rántani tyúk csirke 1.20—1.50, sütni való 1.50—2.40, tyúk 2.—2.80, kaesa 1.80—3.40, lud 3.40—5.— korona páronként minőség szerint. — *Gyümölcsfélék:* Kajszinbarack 12—16, őszibarack 24—50 fillért jegyzett minőség szerint. Nyári édes alma 8—14, rétesbe való alma 12—20, körte 20—24, ringló 14—20 fillér kilonként minőség szerint.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári-pénztár-részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökör 912 darab, magyar tehén 555 darab, szerbiai ökör 2074 darab, szerbiai tehén 185 darab, növendékmarha 21 darab, bivaly 98 darab, bika 212 darab, összesen 4057 darab és — darab a hét folyamán a vesztegvasáron. — Gazdasági marhák: Igás-és hizlali való ökör 219 darab, fejstehén 77 darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártját, vágómarhákért: Magyar hizott ökör legjobb minőségű 66.— K-tól 74.— K-ig, kivételesen 76.— K-ig, — kilonként élő sulyban, középminőségű 58.—

K-tól 65.— K-ig, silányabb minőség 50.— K-tól 56.— K-ig, Magyar parasztkarha jobb minőségű 60.— K-tól 68.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 46.— K-tól 58.— K-ig, Tarka hizott ökör legjobb minőségű 70.— K-tól 77.— K-ig, kivételesen 83.— K-ig, középminőségű 62.— K-tól 68.— K-ig, silányabb minőségű 50.— K-tól 60-ig. Szerb és boszniai ökör, legjobb minőségű 56.— K-tól 70.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 42.— K-tól 54.— K-ig, Bika, jobb minőségű 62.— K-tól 70.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 48.— K-tól 60.— K-ig, Bivaly 42.— K-tól 52.— K-ig, kivételesen — K-ig, Magyar tehén 44.— K-tól 64.— K-ig, kivételesen — K-ig, Tarka tehén 46.— K-tól 70.— K-ig, kivételesen 72.— K-ig, Csontozni való marha — K-tól — K-ig, Mind 100 kilonként élő sulyban. Gazdasági marhákért: Igás ökör elsőrendű — K-tól — K-ig, 100 kilogrammonként, kiv. — K-ig, — K-tól — K-ig páronként, középminőségű — K-tól — K-ig, 100 kilogrammonként, silányabb minőségű — K-tól — K-ig, 100 kilogrammonként, — K-tól — K-ig páronként, hizlali való ökör, fehér 100 kilogrammonként — K-tól — K-ig, Fejstehén, keresztezett színes — K-tól — K-ig darabonként, bonyhádi faj — K-tól — K-ig darabonként, kivételesen — K-tól — K-ig, igás bivaly — K-tól — K-ig páronként. Vágómarhából a felhajtás mintegy 700 darabbal kisebb volt a múlt hetinél, amelyben jóval kevesebb elsőrendű ökrök foglaltak. A kereslet gyengébb lévén, miáltal az árak közepes és gyengébb minőségűeknél 2 koronával métermátszáknál hanyatlottak, míg jó minőségűek multheti árakon könnyen eladhatók voltak. Jármos ökrökre alig akadt vevő, valamint fejstehenekre is az üzlet lanyha volt. — Jármos ökrökre és fejstehenekre a vásár bizonytalan időre lezárattat, különben a forgalom szabad.

Borjavásár. 1904. évi július hó 21-én. (A budapesti marhavásártéri vásárpénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás. Belföldi élő borjú 487 drb, leölt borjú — db, bécsi borjú — darab, növendékmarha 21 darab, élő bárány — darab, leölt bárány — darab. — Árjegyzések: Belföldi élő borjú I. rendű 74—84 f-ig, kivételes 88—92 fillér, II. rendű élő borjúkért 66—72 f-ig I kilonként, leölt borjú I. r. — f-ig, II. r. — f-től — f-ig, kivét. — f. kilonként, levonás nélkül. Rugott borjúkért 56—66 f-ig. Növendékmarha 50—f-től 68—f-ig, I. r. — f-ig, középminőségű — f-ig, alárendelt — f-ig I. k-kint. Bárány élő — K., leölt bárány — korona, kivételesen — K-ig páronként. Az irányzat élénk volt, az árak 5—8 fillérrel kilogrammonként emelkedtek.

Sertés-konzumvásár jelentése. (A székesfővárosi sertésvásár és közvágóhid intézősége.) Július 21-én. Fölhajtás összege 541 drb sertés, — darab süldő. Előző napi eladatlan maradvány 248 darab sertés, — darab süldő, összesen 789 darab sertés, — darab süldő. Eladott 615 darab sertés, — darab süldő. Eladatlan maradvány 174 darab sertés, — darab süldő. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok. — Következő árak jegyzettek: Zsirsertés: Öreg I. r. 350 kilogrammon felül 84—89 K-ig, II. rendű 280—350 kilogramm 84—89 fillérig, II. rendű selejtezett — fillérig, kanló — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 90—94 fillérig, fiatal közep 220—300 kilogramm 84—92 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 82—86 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. Hussertés: nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillér. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élősulyban értendők.

Bécsi szurómarhavásár. Július 21-ikén. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhozták: 2490 darab borjút, 1093 darab élő sertést, 874 levágott sertést, — darab élő juhot, 181 darab levágott juhot, 37 darab bárányt.

Eladási árak: Élő borjú 70—90 fill. elsőrendű 92—104 fill., kiv. — fill., levágott borjú 80—120 fill., legelsőrendű — fill., legelője 106—112 fill., 46 juh 40—59 fillér, elsőrendű — fill., legelsőrendű — fillér, kivételesen — fill., zsirsertés — fill., fiatal sertés — fillér, zsírtelelesen — fillér, levágott nehéz sertés 100—116 fillér, kivételesen — fillér, husra hizlat — fillér, zsírra hizlat sertés — fill., könnyű sertés 114—120 fillér, elsőrendű süldő — fillér, levágott juh 68—100 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 10—25 K., kivételesen — korona páronként.

Bécsi vágómarhavásár. Július 21. A szombati veszteg vágómarhavásárra 500 vágómarha felhajtását várják.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, július 21.

Jó vételkedv mellett 67.000 métermássa buza került a forgalomba 15—20 fillérrel magasabb áron.

Régi rozs 15—20, új rozs 30—40 fillérrel emelkedett.

Tengeri 15, zab 10 fillérrel magasabb áron került forgalomba.

Eladott:

Buza, Tiszavidéki: 5000 mm. 80 k. 10 K. 05 f., 2000 mm. 80 k. 10 K. 02 1/2 f., 300 mm. 80 k. 9 K. 80 f., 300 mm. 79 k. 9 K. 80 f., 100 mm. 79 k. 9 K. 75 f., 200 mm. 78 k. 9 K. 50 f. (hibás), 100 mm. 77 k. 9 K. 65 f., 100 mm. 77 k. 9 K. 65 f.

Hódmezővásárhelyi: 6400 mm. 79 k. 10 K. — f.

Makói: 4000 mm. 78 k. 9 K. 80 f. (aug. 31-én átvételre).

Pestmegyei: 200 mm. 79.8 k. 9 K. 67 1/2 f., 200 mm. 76.5 k. 9 K. 40 f., 540 mm. 74 k. 9 K. 05 f.

Duna-Földvári: 1060 mm. 77.5 k. 9 K. 06 fillér.

Szivácsi: 1400 mm. 76 k. 9 K. 72 1/2 f. *Bánsági:* 5070 mm. 77.8 k. 9 K. 45 f., 590 mm. 77 k. és 920 mm. 75 k. 9 K. 45 f.

Raktáru: 8000 mm. 77 k. 9 K. 60 f., 1800 mm. 76 k. 9 K. 47 1/2 f., 1000 mm. 76 k. 9 K. 35 f.

Új buza, Tiszavidéki: 300 mm. 83 k. és 100 mm. 82 k. 10 K. 07 1/2 f., 800 mm. 82 k. és 100 mm. 79.7 k. 10 K. — f., 400 mm. 81.5 k. 10 K. — f., 200 mm. 88.5 k. 9 K. 97 1/2 f., 150 mm. 82 k. 9 K. 90 f. (sárga), 300 mm. 81.5 k. 9 K. 85 f., 200 mm. 81 k. 10 K. — f., 200 mm. 81.5 k. 9 K. 97 1/2 f., 500 mm. 81 k. 9 K. 95 f., 200 mm. 81 k. 9 K. 95 f., 200 mm. 81 k. 9 K. 92 1/2 f., 2000 mm. 81 k. és 1000 mm. 80 k. 10 K. — f., 100 mm. 81 k. és 100 mm. 80 k. 9 K. 90 f., 200 mm. 80.5 k. 9 K. 90 f., 200 mm. 80.5 k. 9 K. 85 f. (sárga), 300 mm. 80.5 k. 9 K. 85 f., 300 mm. 80 k. 9 K. 95 f., 700 mm. 80 k. 9 K. 90 f.

Bihar megyei: 500 mm. 80.5 k. 9 K. 85 f.

Fehérmegyei: 600 mm. 80 k. 9 K. 95 f., 200 mm. 78.5 k. 9 K. 80 f., 300 mm. 97 k. 9 K. 60 f.

Pestmegyei: 100 mm. 82 k. 9 K. 90 f., 500 mm. 81 k. 9 K. 80 f., 150 mm. 77.5 k. 9 K. 50 f. paritásra.

Bácskai: 100 mm. 77 k. 9 K. 70 f.

Bécskeréki: 4000 mm. 78 k. 9 K. 68 1/2 f.

Mind három hónapra.

Ros. Új áru: 400 mm. 7 K. 30 f., 200 mm. 7 K. 30 f., 300 mm. 7 K. 30 f., 1000 mm. 7 K. 25 f. paritásra, 150 mm. 7 K. 15 f.

Zab: 200 mm. 6 K. 75 f., 100 mm. 6 K. 70 f., 100 mm. 6 K. 60 f. paritásra.

Tengeri: 200 mm. 6 K. 10 f., 100 mm. 6 K. 10 f., 100 mm. 6 K. 10 f. paritásra.

Kézipénzfizetés mellett.
A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint, kézipénzben és kilogrammonként.

Név	Mérték	50 kilogramm ára		50 kilogramm ára	
		K-tól	K-ig	K-tól	K-ig
Tiszavidéki	76	9.45	9.50	79	—
"	77	9.55	9.70	80	8.80
"	78	9.65	9.80	81	9.85
Fehérmegyei	76	9.40	9.50	79	—
"	77	9.45	9.60	80	9.80
"	78	9.55	9.70	81	9.85
Pestvidéki	76	9.40	9.50	79	—
"	77	9.45	9.60	80	9.70
"	78	9.55	9.70	81	—
Bánsági	76	9.30	9.45	79	—
"	77	9.35	9.50	80	9.65
"	78	9.45	9.65	81	—
Bécskeréki	76	9.45	9.60	79	—
"	77	9.55	9.70	80	—
"	78	9.60	9.80	81	—
Szerb	76	—	—	81	—

Egyéb gabonafajták	50 kilogramm ára		
	K-tól	K-ig	
Ros	uj elsőrendű	6.75	6.85
"	középminőségű	6.70	6.75
Árpa	takarmanysár, I. r.	6.25	6.50
"	másodrendű	6.10	6.25
Zab	elsőrendű	—	—
"	középminőségű	6.35	6.55
Tengeri	belföldi új	—	—
"	6 fehé	6.05	6.15
"	román vagy bolgár	—	—
"	cinquantin	—	—
Repece	köposzta	10.—	10.45

A határidőzsetet folyamán a következő kötések történtek: Októberi buza 9.46-9.45-9.50-9.65, Áprilisi buza (1905) 9.82-9.89-9.86-9.97, Októberi rozs 7.40-7.51-7.44-7.59, Áprilisi rozs (1905) 7.78-7.93, Augusztusi tengeri 6.07-6.04-6.12-6.13, Szeptemberi tengeri 9.19-9.16, Májusi tengeri (1905) 6.33-6.32-6.44-6.41, Októberi zab 6.84-6.85-6.78-6.89, Áprilisi zab (1905) 7.11-7.10

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén: Októberi buza 9.60-9.61, Buza áprilisa (1905) 9.94-9.95, Októberi rozs 7.54-7.55, Augusztusi tengeri 6.13-6.14, Gyapjú-gyár 6.20-6.22, Szeptemberi tengeri 6.47-6.48, Májusi tengeri (1905) 6.84-6.85, Októberi zab 6.84-6.85, Káposztarepce aug.-ra 10.50-10.60

Délután fél 5 óraker zárul: Októberi buza 9.51-9.52, Áprilisi buza (1905) 9.85-9.86, Októberi rozs 7.48-7.49, Októberi zab 6.74-6.75, Augusztusi tengeri 6.08-6.09, Májusi tengeri (1905) 6.38-6.39

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsdén az angol-orosz konfliktus nyugodtabb megítélése, valamint magasabb külföldi jegyzések következtében az irányzat megszilárdult és a két hitel meg az államvasúti részvények egy-két koronával javultak. A forgalom azonban igen csekély volt. Délben alacsonyabb berlini jegyzésekre, csekély ingadozás után, változatlanok maradtak az árak. Valuta és ércárú változatlan.

A helyi értékek piacán nem volt kötés.

Előtőzsde. Javult. Osztrák hitelrészvény 636.25-638.25. Magyar hitelrészvény 748.25-749.—. Osztrák-magyar államvasút 633.25-634.—. Rimamurányi vasúti 491.50-492 K.

Déli tőzsde. Gyengült. Osztrák Hitelrészvény 637.50-636.50.—. Magyar hitelrészvény 747.25-746.75. Osztrák-magyar államvasút 633-632.50. Jelzálogbank 508.—. Közüti vaspálya 570.50. Magyar koronajáradék 97.12 1/2-97.20 korona, azonnal való szállításra.

A helyi értékek piaca csöndes. Kötés nem történt.

A prémiumüzletben díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.—5.— korona, 8 napra 9-10 korona, 1904. június hó végére 19-21 korona.

Utőtőzsde. A 4 órai záratok maradt: Osztrák hitelrészvény 637.25. Magyar hitelrészvény 748.—. Leszámitolóbank 450.—. Rimamurányi vasúti 492.—. Osztrák-magyar államvasút 633.25. Közüti vaspálya 570.50. Városi villamos-vasút 330.— korona.

A hivatalos záratok a következők voltak:

Államadósság. a) Magyar Államadósság. Pénz Ár 1870. áll.ny.-k. Pénz r. Aranyf. med. 118.75 119.25 200 K.-ás ... 206.— 209.—, Koronajáradék 97.15 97.55 ... 96.50 96.50, Koronaj. utóm. 97.10 97.50 ... 93.— 93.—, Jul.-ra 89.— 89.50 ... 82.— 82.—, Koronaj. 8 1/2% 82.— 82.— ... 162.— 165.—, Vaskapu-köl. 82.— 82.— ... b) Osztrák Államadósság. Koronaj. máj. -20% 99.— 99.50 ... 99.75 100.25, Koronaj. 99.— 99.— ... 99.— 96.50, c) Egyéb nyilvános köteledék. Budapest főv. 1897. 4% kül. 96.— 96.75 ... 96.— 99.—, Bankok. Angol-osztrák bank 279.— 281.— ... 566.— 566.—, Első magyar Pénzbank 286.— 340.— ... 565.— 570.—, Fiumei hitelb. 136.— 138.— ... 450.— 451.—, Hazai bank 210.— 212.— ... 1080.— 1090.—, Hermes m. ált. váltóúti r.-k. 240.— 269.— ... 637.25 637.25, Magyar hitelb. Ugyanaz jul. med. 747.25 747.75 ... 2905.— 2905.—, M. agr. és járb. 450.— 460.— ... 1850.— 1850.—, Vasmű- és gépgyár-részvények. Első m. gazd. gépgyár 150.— 166.— ... 212.— 212.—, Danubius 175.— 176.— ... 498.— 498.—, Ganz 2950.— 3000.— ... 390.— 390.—, Bistozótársaságok. Bécsi biztosít. 445.— 450.— ... 830.— 830.—, Bécsi élet- és járadékbit. 615.— 655.— ... 250.— 250.—, Első magy. ált. 827 1/2.— 837 1/2.— ... 2300.— 2300.—, Fonctere 242.— 241.— ...

Bányák és tégelygyárak. Északm. kősz. 226.— 230.— ... 282.— 282.—, Felém. bányák és kohó 550.— 560.— ... 539.— 543.—, Istv. tég. gy. 100.— 105.— ... 297.— 300.—, Kőbány. gazd. 940.— 980.— ... 136.— 137.—, Magy. aszfalt. 136.— 137.—

Malmok. Concordia 180.— 193.— ... 800.— 820.—, Első budapesti Erzsébet 1080.— 1080.— ... 375.— 385.—, Lujza 480.— 485.— ... 470.— 480.—

Takarékpénztárak. Belvárosi 220.— 224.— ... 565.— 575.—, Bpesti III. ker. 200.— 220.— ... 1610.— 1620.—, Bpesti Erzsébet 212.— 220.— ... 21900.— 21900.—, Bpesti thp. és orsz. zálogk. 419.— 425.— ... 15475.— 15500.—, Egyes. bpesti 2325.— 2345.— ... 7725.— 7775.—

Külföldi vállalatok részvényei. Ált. vagg. köl. 830.— 830.— ... 215.— 225.—, Bpesti ált. vill. 316.— 322.— ... 290.— 290.—, Betűöntő r.-t. 205.— 210.— ... 150.— 150.—, Gyapjú-gyár 600.— ... 280.50 281.50, Részvényserf. 2375.— 2475.— ... 500.— 510.—, Szechenyi r.-t. 375.— 405.— ... 505.— 515.—, Spidium-gyár 210.— 210.— ... 505.— 515.—, Fiumei rizsh. 2500.— 2700.— ... 505.— 515.—, Gschwindt-féle szeszgyár 975.— 1000.— ...

Közelekedési vállalatok részvényei. Adria tengh. 471.— 473.— ... 175.— 185.—, Bpesti közuti vaspálya 574.— 571.— ... 81.— 82.—, Ugy. jul. med. 570.50 ... 885.— 885.—, Bpesti közuti v.p. élv. jegy 340.— 350.— ... 375.— 385.—, Bpesti vill. vasúti r. 1003.— 380.— 380.50 ... 632.75 632.25, Bpesti vill. vasúti vasút ... 115.—, Ugy. élv. jegy. 110.—

Sorsjegyek. Bazilika 19.50 21.50 ... 42.— 44.—, Ugy. o. felűb. 21.— 23.— ... 45.— 47.—, Bregvárosi 510.— 525.— ... 54.— 56.—, Jó-szív 9.75 10.75 ... 46.— 47.—, Ugy. o. felűb. 10.— 11.— ... 190.— 170.—, M. vörös-ker. 27.— 29.—, Ugy. o. felűb. 23.— 31.—

Pénzmekek. Német bir. h. jegy (100M.) 117.30 117.60 ... 95.32 95.32, Francia jegy 95.02 95.10 ... 95.40 95.40, Roman jegy 94.55 94.55 ... 94.50 94.50, Szarv jegy 233.— 234.—, Rubel 233.— 234.—

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag lucerna magyar 45.—52.— korona, vörös aprószemű 40.—43.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bányai — korona, középsemű 44.—46.— korona, nagyszemű 48.—52.— korona. Disznózsír: budapesti 60.—60.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légen szárított vidéki — korona, városi 4 darabos 50.—50.50 korona, 3 darabos 54.—54.50 korona, füstölt — korona.— Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség — korona, 120 darabos — korona, 100 darabos — korona, 85 darabos — korona, azonnali szállításra. Szerbiai, szokás szerinti minőség — korona, 100 darabos — korona, 85 darabos — korona. Szilvaiz: szlavóniai 12.50-13.— korona, szerbiai 10.50-11.— korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az angol-orosz konfliktus a mai előtőzsdén nyugodtabb megítélésre talált, mivel a magasztos londoni és párisi jegyzésekre azt következtettek, hogy külföldön nem tulajdonitnak ennek a konfliktusnak nagyobb jelentőséget. Az üzlet folyamán arra a berlini hirre, hogy a konfliktus elmúlt, hitel-, államvasút- és alpesi részvények keresettek lettek. A sorompóban a csehbanya részvények emelkedtek. Az általános forgalom azonban nyugodt maradt és nem is lett élénkebb, aminek részben a tartós szárazság az oka. Rentekben nem volt forgalom. Török sorsjegy nem változott.

A déli tőzsdén arbitrázs eladások következtében csökkentek az árak. Az irányzat azonban berlini jobb jegyzésekre csakhamar megszilárdult. Prágai vasúti 2225, csehbanya 1258, brüxi kőszén 608, bustiehrader lit B. 1017.

Zárulat az angol konzolok újabb áresése következtében gyenge. Vasértékek irányzata is bágadt. Prágai vasúti 2220. A magánkamatból 3-3 1/8%.

Bécs, július 21. (Osztrák értékek zárulata.) 4 2/3% papírjáradék 99.25, 4 2/3% ezüstjáradék 99.20-100.10, 4% osztrák aranyjáradék 118.75, Osztrák koronajáradék 99.30, 1860. sorsjegy 152.—, 1864. sorsjegy 257.—, Osztrák hitelsorsjegy 459.50, Osztrák hitelrészvény 636.25, Angol-osztrák bank —, Unionbank 515.25, Bécsi bankgyűléslet 515.50, Osztrák Landerbank 423.75, Osztrák-magyar bank 1608.—, Osztrák-magyar államvasút 632.—, Déli vasút 80.—, Elbevélyi vasút 420.—, Dunagőzhajózási társaság 845.—, Alpesi részvény 426.50, Dolányrészvény 341.—, 20 frankos arany 19.02, Cs. kir. arany (vert) 11.32, Londoni váltóór 239.75, Német bankváltók 117.37, Lipót-kohó 349.—, Bécsi Tramway Litt B. —, Bécsi Tramway Litt A. —, Osztrák Lloyd 680.—, Török sorsjegyek 126.50, Az irányzat szilárdult.

hitelbank-részvény 747.50. Magyar nyeresémeny-kölcsönorsjegy 206.—. Magyar leszámitoló- és pénzügyváltóbank-részvény —. Kassa-oderbergi vasúti részvény 380.—. Rimamurányi vasútrészvény 492.—. Magyar kereskedelmi bank 2790. Magyar cukoripar —. Magyar vasúti kölcsön ezüstben —. Magyar keleti vasúti állami kötvény —. Magyar jelzálogbank 504.50. Adria hajózási r. t. 470.—.

Bécs, július 21. (Osztrák értékek zárulata.) 4 2/3% papírjáradék 99.25, 4 2/3% ezüstjáradék 99.20-100.10, 4% osztrák aranyjáradék 118.75, Osztrák koronajáradék 99.30, 1860. sorsjegy 152.—, 1864. sorsjegy 257.—, Osztrák hitelsorsjegy 459.50, Osztrák hitelrészvény 636.25, Angol-osztrák bank —, Unionbank 515.25, Bécsi bankgyűléslet 515.50, Osztrák Landerbank 423.75, Osztrák-magyar bank 1608.—, Osztrák-magyar államvasút 632.—, Déli vasút 80.—, Elbevélyi vasút 420.—, Dunagőzhajózási társaság 845.—, Alpesi részvény 426.50, Dolányrészvény 341.—, 20 frankos arany 19.02, Cs. kir. arany (vert) 11.32, Londoni váltóór 239.75, Német bankváltók 117.37, Lipót-kohó 349.—, Bécsi Tramway Litt B. —, Bécsi Tramway Litt A. —, Osztrák Lloyd 680.—, Török sorsjegyek 126.50, Az irányzat szilárdult.

A budapesti kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Július 21. A sertésüzlet irányzata: lanyha.

A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli súlyban) — fillérig, Öreg közép (páronkint 300-340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Pital nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 112-113 fillérig, Pital közép (páronkint 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 112-114 fillérig, Pital könnyű (páronkint 260 kilogramm terjedő súlyban) 110-112 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig, Közép (páronkint 240-260 kilogramm súlyban) — fillérig, Könnyű (páronkint 240 k.-gramm terjedő súlyban) — fillérig, — III. Romániai: Nehéz páronkint 320 kilogramm felüli súlyban — fillérig, Közép (páronkint 250-320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stach): Nehéz (páronkint 240 kilogramm felüli súlyban) — fillérig, Könnyű páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli súlyban) 111-112 fillérig, Közép (páronkint 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 110-111 fillérig, Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) 107-117 fillérig.

Sertésüzlet szám: 1904. július 19. napján volt készlet 36.874 darab. — 1904. július 20. napján felhajtott 868 darab. 1904. június 20. napján elszállított 330 darab. 1904. július 21. napján maradt készletben 37.412 darab.

FÉRFI és NŐI nemzeti betegségek, forrgyengőség (impotencia) alapos gyógykezelésére legjobb ajánljuk Dr. KAJDACSY v. os. és kir. eszredorvos és kórházi főorvost. Rendel: 9-4-ig, este 7-3-ig. Budapest, IV., Kirgö-u. 5. (Klotild-pal. I. em.) Lovól utján is biztos gyógyszer.

Jótállás mellett szállítás val. francia, óvszereket, orvosi angol és amerikai 1, 2, 3, 4, 6 és 8 forintért tisztított gummi vagy habosított, — Vagy kútfőgőzvezető-gelék (Monsiegné tanár szabadalma) orvosi recept mellett szolgálnak darabonként 2.50 ft. BIDEET!! BIDEET!! Minden nőnek feltétlenül szükséges; 12 ft. Megbízhatóságukról és ártalmatlanságukról feltétlen garanciát vállalnak. Cégünk a szakmában a legújabb (talált) 1888-ban) és így összekötésűnk a külföldi gyárosokkal a legelőkelőbb, árjegyzék zárt börtönben legyen. POLITZER MÓR és FIA és é. kir. királdógosan szabadalmazott orvosi kötszerszerek BUDAPESTEN, V 9 kerület, Beák Ferenc-utca 10. szám.

Biztos gyógyulást keresőknek nemzeti betegségekben szenvednek mint húgyeső és hólyagbajok, húgyvesztések, vizelet szavok, sárga márgósság, sebek és bajtoros bántalmak, csípőházi és szűréses megbajtás, felleg idegbajok, korai férfőrög elgengedés, bármely börtönök stb. önként felelősség, mely bajok alapos, gyors és gőkeres gyógyítására, szigorúan tudományos és telikálmerecses gyógymodjánál fogva legjobban ajánljuk Dr. Garai Antal v. os. és kir. főorvos orvosos hírd és legregőbb 30 éves feamúú rendelő-intézet Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz., Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este, idűlt húgyeső és hólyagbajok vizsgálatára villamos húgyesőházi vizsgálata, Viedékek levelekre kimerítő választ és szakértő tanácsot nyernek, gyógyszerkezlő gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva. Nőtnek külön váróterem.

SZINHÁZAK.

Péntek, 1904. július hó 22-én.

VÁROSL. NYÁRI SZINHÁZ.
Nyári Asztal és Tannl Frigyes
felléptével
A hét Schlözinger.
Látványos énekes bódítós 5 felv.
Kezdeté 7 1/2 órákor

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ.
Először:
Péncz.
Első kép 3 felvonásban.
Kezdeté 7 1/2 órákor.

SZT. LUKÁCSFÜRDŐ, BUDÁN
SZIMFONIA HANGVERSENY
Kezdeté 4. n. 5 órákor. Vége este 10 órákor.

CIRCUS BEKETOW
Péntek este
1/8 órákor
Teljesen új szenzációs műsor.
Uj 3 Povele, fenomenális mutatványokkal. A világ legjobb műelőadói. Cotrell Robert ur. kitűnő zsoló-lóvar. Louise és Margartha Cotrell erkölcsek, kiváló helytölők. Howard Nielsen, eredeti bohóc és bédós. Uj Mile Gusta de Botoni, kiváló iskola- és ugrólóvar. Talep és Manolo urak, nagyszerű Batoude-ugrok 10 lovar. Az orléai előtanító keresztül. Miss Marguis az ő nagyszerűen lélektöltő 6 dupla ponyyáival. Uj! Trio Nowmen, újszerűs nyújtó a levegőben.

ÓS - BUDAVÁRA VILLANYVÁROS!
Nyitva d. n. 6 órától reggeltől 4 óráig.
Ma, péntek, július 22-én.
A mesésen királyított és feldíszített történet
nagy elit-souvenir-ünnepély
A belépésnél minden látogató ajándékot kap.
A kezvadászonkar nagy vonós-monstre-hangversenye
a karmester személyes vezetés mellett.
A nagy variété-szimpadon:
ALEXIA
névű vadgönczrepülés és a többi legnagyobb attrakció.
FOLIES COMIQUE:
Az elválasztott feleség.
Moulin rouge à la Paris.
Francia négyes. The Louisiana, eredeti cseke-walk-csapat.
Remek nagyszabású tűzijáték
Belépőj 1 korona. Kedvezményes jegyek 40 fillér. stanczesszel árnyékos.
Kedden, július 26-án nagy ANNA-ünnepély,

Singer és Wolfner kiadásai, Budapest, Andrassy-út 10.
ÚJ KÖNYVEK
ERDŐS RENÉE:
Az asszony meg a párja. Elbeszélések. Ára füzve 3 korona.
GÁRDONYI GÉZA:
Fűzfalevél, nyárfalevél. Költemények. Ára füzve 2 korona.
HEROZEG FERENCZ.
Kéz kezet mos. Vigjáték 3 felvonásban. Ára 2 korona 60 fillér.
KENEDI GÉZA:
Lóporfüst. Az 1878-iki háborúból. Ára 2 korona 80 fillér.
LYKA KÁROLY:
Kis könyv a művészetről. Ára füzve 3 korona.
MALONYAY DEZSŐ:
Senki lánya. Színmű. Ára 2 ker. 40 fill. Katóka kegyelmes asszony. Színjáték. Ára 2 korona 40 fillér.
RUTTKAI GYÖRGY:
Sétéség. Színmű. Ára füzve 2 K. 40
SZIKRA:
Fűzfalevél. Regény. Ára 4 K.
TÖMÖRKÉNY ISTVÁN:
Gerendás szobákból. Elbeszélések. Ára füzve 3 korona.

Minden sorsjegy nyer.
OLASZ
vörös kereszt
sorsjegy
HUZÁS
már
augusztus 1.
Kapható 36 havi részletfizetésre.
Havi befizetés:
1 darabra 1 kor. 80 fill.
2 3 70
3 5 70
Már az első részlet és 35 fillér perió ellenében megkötődik a sorsjegyek szerzet és szánt tartalmazó részletet. 3 részlet egyszerre való beiktatásnál a harmadik részlet is nyugdístul, tehát egy részlet ingyen.
Bankház, Budapest, Erzsébet-körút 3. sz.
FLEISSIG
Azonnali játékjog.

A divatos műhímzéshez

népközlészetben a legújabb szerkezetű kőrhúzó eredeti WHEELER és WILSON 9-es varrógép, melyen a 22- és gobelinhímzésnek kiváló a legjobban átírt és aszúr-munkák végezhetők. Varrása a legkisebb és leggyorsabb. Képviselet minden nagyobb vidéki városban. Ahel mincesen, kérem hoztam fordulni.
HERBSTER KÁROLY Budapest, VII. ker., Károly-körút 9. sz.
a Wheeler és Wilson Mfg. & Co. New-York cs. és kir. udvari szállító magyarországi vezérképviseelője.
Nagy árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

ÁRLEJTÉS.
A budapest-lipótmezei m. kir. állami elme-gyógyintézetben lévő gépházban és annak mellék-helyiségekben teljesítő keramitmunkára 1012 kor. 50 fillér, a betegosztályok klostjeiben, valamint azoknak előterekben teljesítőbe terazó és betonmunkákra pedig 1246 korona 88 fillér, összesen tehát 2359 kor. 47 fillér lett a m. kir. államépítészeti hivatal előmérti költségvetése szerint előirányozva.
Felhívának tehát mindazok, kik ezen munká-
kat elvállalni óhajtják, hogy az iránti írásbeli zárt ajánlataikat f. évi augusztus hó 2-ik napjának délelőtti 10 órájáig, — mely napon és időben a nyilvános tárgyalás is meg fog tartani, — az intézet gazdasági hivatalánál annyal is inkább nyújtsák be, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.
Az 1-koronás bélyeggel ellátott ajánlatokhoz az előirányzott összeg 3/10-ának megfelelő bánt-péncz esatolandó.
A részletes feltételek az Intézet gazdasági irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Budapest, 1904. július hó 15.
A budapest-lipótmezei m. kir. állami elme-gyógyintézet igazgatósága.

A 22366. számú
„Készülék panorámaképek fotografikus fűvételére és visszaadására“ című, 1901. március 9-ről kelt magyar szabadalomra és a 23811. számú „Készülék panorámaképek vetítésére“ című, 1902. február 8-ról kelt magyar pótszabadalomra **vevők vagy engedélyesek kerestetnek**
Szíves ajánlatokat „W. R. 4413“ jelleg al. Messe Rudolf, Bécs, I. Seilerstätte 2. továbbít.

A legjobb ml és egyszer használt **ZSÁK**
vizhatlan ponyva legolcsóbban kapható **FISCHER J.** ponyva- és zsák-áruházban =
BUDAPEST, V., Nádor-utca 31-33.
Veszek általában, minden mennyiségben, használt szövet és becsorélek újakra használt termésvastakokat.
Ponyvakölesző intézet. Legszolidább kisseállítás.
ALAPITVA 1882.

A „THE GRESHAM“
londoni életbiztosító-társaság kimutatása üzleti fejlődéséről és a biztosítások alapján kifizetett összegekről
1848-1902.

Időszak	Kifizetett kötvények		Kifizetett összegek	
	biztosított tőkeje	Korona	Korona	Korona
1848-53	7,896	97,357,512	2,833,584	
1858-63	30,897	294,358,800	18,292,536	
1868-73	34,704	355,468,200	61,192,272	
1878-83	57,004	482,421,600	114,633,312	
1888-1902	102,344	862,143,334	251,201,016	
1848-1902	232,245	2,091,749,496	488,152,730	

Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket állít ki, továbbá ajánlati nyomtatványokkal díjmentesen szolgál a magyarországi fiók Budapestben, valamint ennek ügynöségei az ország minden nagyobb városában.
A „THE GRESHAM“ londoni életbiztosító-társaság magyarországi fiókjának igazgatósága Budapestben, (a társaság új palotájának felépítéséig) IV., Ferenc József-rakpart 27. szám.
A 22404. számú

„Pálcirányzók lövegekhez“
című 1901. április 19-ről kelt magyar szabadalomra **vevők vagy engedélyesek kerestetnek**
Szíves ajánlatokat „W. R. 4501“ jelleg al. Messe Rudolf, Bécs, I. Seilerstätte 2. továbbít.

HOLLANDI
életbiztosító részvénytársaság (Algemeene Maatschappij van Levensverzekering in Lijfrente)
BUDAPEST, VIII., Kerepesi-út 1.
Hivatott a díjtáblázatokból
A tőke elhalálzás alkalmával fizetendő
A tőke 20 év után vagy idősebb elhalálzás alkalmával azonnali fizetendő
Díjtétel 100 korona után

Kor.	Kor.	Kor.	Kor.	Kor.	Kor.	Kor.	Kor.	Kor.	Kor.				
25	1.80	34	2.30	43	3.10	52	4.66	25	4.11	34	4.22	43	4.56
26	1.84	35	2.33	44	3.20	53	4.88	26	4.12	35	4.24	44	4.61
27	1.88	36	2.46	45	3.44	54	5.12	27	4.18	36	4.27	45	4.67
28	1.93	37	2.54	46	3.59	55	5.37	28	4.14	37	4.30	46	4.76
29	1.98	38	2.63	47	3.73	56	5.64	29	4.15	38	4.33	47	4.84
30	2.03	39	2.72	48	3.91	57	5.93	30	4.16	39	4.36	48	4.93
31	2.08	40	2.82	49	4.08	58	6.24	31	4.17	40	4.39	49	5.02
32	2.16	41	2.94	50	4.26	59	6.57	32	4.18	41	4.45	50	5.10
33	2.23	42	3.04	51	4.45	60	6.97	33	4.20	42	4.50		

1902. évi végéig
250 millió korona
biztosítás kötetelt.
A társaság mindennemű biztosítást elfogad, melynek alapját az emberi élet képezi, a m. r. életbiztosítás, utalás és halálesetre szóló, valamint szegény nyugdíjbiztosítás, azonnali kezdődő és elhalálozási életbiztosítás, kizárás nélküli biztosításokat gyerekek részére stb. Ezenkívül felkötés nélkül szolgál a magyarországi vezérképviselet Budapestben, valamint a vidéki képviselet.
Referenciákat a Magyar Államias Hitelbank ad.

BUTOR
nagy készpénzért mint **részletfizetésre** a leggyorsabbtól a legolcsóbbá kivitelig **legelőcsöbben** **ENHRETTRE és FUCHS** Testvéreknek Budapest, V., Erzsébet-körút 8. (Andrássy-út közelében, Jókai utca felől) ingyen és bérmentve
Magyar kir. államvasutak 119.687-01/1904. sz. **HIREDETMENT.**
Folyó évi július hó 18-én a magyar királyi államvasutak kezelője által álló helyi üzemeltetőknek közölt árudi szabadság II. Feltétel 10p értelmében, mely a szombathelyi rumi, torontali, versecz-kubino és gyulafehérvár-zalatnai helyi érdekű vasutaknak a szállítási adómentesség megszűnéséig folyóan az adópótlékokat, felmért díjazásait és a győr-vezségróm-dombóvári, aivince-nagyszeben-vöröstoronyi, budapest-esterházy-győr-újváros-bácsalmás-nyíregyháza és tennyesd-nagyszeménkösi helyi érdekű vasutak díjazásainak módosítását, illetve kiegészítését tartalmazza.
Ezen pótlék, mely külön német kiadásban is megjelenik, a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál (VII. Csengery-utca 23.) és nyolckint 30 fillérrel kapható. Budapest, 1904. július 7. Az igazgatóság. (Utánnyomás nem díjazatik).

Schicht-szappan

legjobb, legkiadósabb és ennél fogva legolcsóbb szappan. Minden káros alkotórésztől mentes. **Mindenütt kapható!**
Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“-névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. **Mindenütt kapható!**
„SZARVAS“ vagy „KULCS“ = **JEGYGYEL**

Minden az egyeztető beiktatás... APRÓ HIRDETÉSEK A hirdetőkre díjmentesen ad... VIII. Kerepesi-ut. 25. sz.

Kiadóhivatalt telefon-sz.: 54-39. Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeggel kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetések Kerepesi-ut. 25. sz. alatt (Telefon: 54-39.)

Blockner J. hirdetői iroda IV., 806-otca 6. szám.

Breuer Nővérek dohányüzlete Tere-kört 54. szám alatt.

Deutsch Miksáné Andrássy-ut. 38.

Eckstein Bernát hirdetői iroda V. ker., Pfürd-utca 4. szám.

Engelmann Mór dohányüzlete IV. ker. Kávin-ter 2. szám.

Franka Pál könyvkereskedő IV., Gróf Czibák-féle palota.

Fischer J. D. hirdetői iroda IV., Gerőczy-utca 1.

Falkenstein Soma könyv- és hangszerkereskedő MISKOLCZ.

Goldberger A. V. hirdetői iroda IV. ker., Váci-utca 17. szám.

Goldner Jozsef Andrássy-ut. 50.

Goldgruber Mór könyvkereskedő II. ker., Fő-utca 17. szám.

Groszmann József fűszer- és vegyeskereskedő MISKOLCZ és környéke részére hirdetések felvételére.

Hassztein és Vogler hirdetői iroda V. ker., Dorottya-utca 8. szám.

Jambrikovits dohányüzlete Kerepesi-ut. 59 (Takarékp. épül.)

Keraberg Rozália dohányüzlete VIII. ker., Múzeum-kört 10.

Leopold Gyula hirdetői irodája VII., Erzsébet-kört 54. I. em.

Mosse Rudolf hirdetői iroda IV. ker., Ferenciek-tere 3.

Mezel Antal hirdetői iroda IV. ker., Rák-ut. 9. szám.

Nemetsek A. J. újság-árusa IV. ker., Petőf-ter 3. szám.

H. Nagel Ottó könyvkereskedő Múzeum-kört 2. sz. (Nemzeti Színház bérháza).

Rohonczy Ilona dohányüzlete VI., Andrássy-ut. 48. szám.

Sikráy Samu hirdetői iroda VI. ker., Váci-kört 23. szám.

Sólyom Jakab hirdetői iroda VI. kerület, Király-utca 28.

Sopronyi V. dohánynagyár V. ker., Kerepesi-ut. 1. szám.

Szántó Mór dohányüzlete IV., Keckeméti-utca 14. szám.

Sváb Elz dohányüzlete Nagymező-ú. 12.

Schwarz József hirdetői iroda V. ker., Marokkó-utca 4. szám.

Schönwald Ferencné dohányüzlete IX. ker., Dob-utca 82. szám.

Schödl Gyula dohányüzlete és postagyűjtőhely V., Lipót-kört 8.

Schneider-féle tézsdé Egyetem-ter 5.

Tenczer Gyula hirdetői iroda IV. ker., Servit-ter 8. szám.

Toldi Lajos könyvkereskedő II. ker., Fő-utca 2. szám.

Weitzenfeld Jakab Király-utca 1.

Winter és Nagy Magyar-utca 6.

Kálmán 35!!! Nem tudtam bevárni a pénteki napot és benemtem ma...

Lelekem kicsikém olyan elhagyottan érzem magam, pedig maga egy-egy gondolom?

Nem köszönösek gondolkodásra leány megismerkedés, hasonló férfival, levelet: „Poetis” címen a fősztárra. 2160

Újabb úri ember pártfogót keres csonos övegy, levelet főkikidobá Marikának. 2155

Megjelent „Házasság Követője” előbb (Hymen), mely több ezer gazdag házasságot bolygok és férfiak ajánlatát tartalmazza. Egyösszám 50 filler. Kapható minden áruházban. Kiadóhivatalt Wessellény-utca 54. 19021

Szöke mint a bura. Levele van kívánt helyre. „Videkítő”. 20386

Bimbili 22! Levele van a kívánt helyre. 4630

Fess fiatal szalmazövegy úrember, bergic szalmazövegyes. Ghaj szahad idejében szorakoztatni és levelet kér „Hüsti” címen a lap kiadóféra. 20035

Betöltendő állások. Állástkeresők ingyen kapják az Országos Pályázati Közlöny, mely az országban betöltendő valamennyi szakmabeli állást teljes címmel közli. Megjelent minden harmadnap. Kiadóhivatalt: Budapest József-kört 8. 19021

Gyermekekhez egy kis leányt és egy mindeneset keressék. Cím: Damjanich-utca 32. I. em. 10. 4973

Tanoncok felvételtük füzettel, tisztességes házból való fu, arany-művelés. Váci-kört 10. ajtó 15. 20921

Rémzés-tanonc felvételtük Nagy Pálnál, Csengery-utca 8. 2117

Gazdasszonyt fiatal, sürgősen keresek, Martinovics családhoz vezető irodája, József-kört 26. 2151

Üzletvezetőt 300 ftr. óvadékkal keresek 1000 ftr. jövedelem biztosítva. Martinovics, József-kört 36. 2153

Társ vagy társnőt családhoz vezető irodámhoz keresek 200 ftrtál. Liliom-utca 34. II. 15. 2152

Cipész-tanonc felvételtük ellátással, Osterreicher Ferencné. Váci-kört 39. 2156

Egy jó házból való fu, tanulóknak felvételtük Schwarzer örandnál. VI., Podmaniczky-utca 59. 2154

Tanoncoknak jó házból való fu, füzettel, egy mű- és üzlet-könyvkötésben felvételtük. Cím a kiadóhivatalt. 20878

Kertészek kerestek. Feltehetően olvashatók az Országos Pályázati Közlöny ma számában. Száma 40. Kiadóhivatalt: Budapest, József-kört 9. 10291

Kinek nagy ismeretese van és egy mellékterületet ajánlata, az kaphat egy szép földterületet. Minden embernek alkalmas! Küldje be címét „U. 204” jelleggel a következő címre: M. Fozsonyi, Wien, IX. 10298

Levelezés. 280 férjhezmenő van előjegyzésben, vagyon 5000-50000 koronáig. Komoly házasságokat írtanak. „Postaok” 124. alatt Budapestre. Felvilágosítás díjtalan. 6030

Gondnok és ellenőr kerestük. Feltehetően olvashatók az Országos Pályázati Közlöny ma számában. Száma 40. Kiadóhivatalt: Budapest, József-kört 9. 10291

Állást keresők. Mint kihordó vagy más alkalmazást keres kiutált füzességű azonnali bejelése. Cím: Gruber, Lónyay-utca 9. II. udvar. 20294

Gazdasszonyok magányos urhoz ajánkozik csinos fiatal högy. Cím: Gyogytyuk-utca 10. III. 61. 4976

Ingyenes közvetítésre ingyen előjegyzünk minden. Válaszbélyeggel kerünk. Közvetítési cím: iroda Antán. 20304

Gazdasszonyok Apólonok vagy hávezetőnknek szülőházát fátal fess asszony, vidékre le emegyve. IX. ker. Ferenc-kört 20. ajtó 1. Hauser Ilova. 4360

Műveletmi halgató rajzoló állást keres. Cím: Rökk Szilárd-utca 10. II. em. 10. 2005

Fedrásznó rendkívül ügyes, ismeretseg hányában ezután ajánkozik. Örv. Waldne, VI. Vörösmarty-utca 48. II. 21.

Oktatás. Bármilyen javítóvizsára, polgári iskolai magánvizságra előkészít rövidesen felolvasó „Magán-tanulók tanfolyama” VII., Dembinszky-utca 22. II. 15. 10249

Polgári kereskedelmi, tanítóképződeireit végzetekket gimnáziumi érettségire, államszolgálatra, bármilyen magánvizságra felolvasókkal rövidesen előkészít: „Kerekes”, Dohány-ú. 82. I. 14. (Videkiek előkészít kapnak. Válaszbélyeggel kerék). 20356

Saint-leonisi kiállításra 60 óra alatt bárkit betanított szükséges beosztásokra, tiszta amerikai kiejtés. Iskoláimat New-Yorkban végeztem. Gáspár Bernát, angol, francia, német, olasz nyelvtan. Fordító, volt párisi kiállítás tolmács. II., Széna-ter: Lovház-utca 17. I. 24.

Üzletek. Vendéglő, kasznárval szemben, malomok, gyárak és országos vásárter közelében, nagy építkezés közt, kimutatható jó forgalmat, nagy eladási jutányossággal, ésszel eladó. Bővebbet IX., Gróf Haller-utca 26. vendégül. 4650

Vendéglő jóforgalmu, eladásra mint aonnal eladó. Cím a főkikidobá. 6055

Kávé és tejszarnok 70 liter tej fogy, aránylag igen jó forgalmu munkas utcában más vállalat mellett eladó. Cím a kiadóhivataltban. 20944

Házak, telkek. Eladó ház Erzsébetföldön nagyobb és 1 kisebb családi ház. Fátal kőudvarral a kiadóhivataltban. 20925

Új tisztviselőtelep szép és olcsó telkek a Bertalan-fő közeg-földet a Békéscsaba közeg-földet, vízvezeték, csatorna és maccaadattal ellátva, igen olcsó házhegyek eladása folyamatiat van. Vanni szándékozik bővebb felvilágosításért Albertfalván 18. szám alatt fekvő házban levő eladási irodákba fordulni szíveskedjenek. Az iroda minden nap, ünnep- és vasárnap is délután 2-7 óráig nyitva van. 20916

Pénz. Kötésnök nyugdíjkoros köztisztviselőknél és magánhivatalnoknál kezes elvétel, másoknál kezes a legmagasabb összegű, leggyorsabban megpénzesztés is lehetővé kezest is szerez a Hitel-és Hirdetési Iroda, Budapest, II., Margit-kört 3. Válaszbélyeg. 2138

Pénzkölcsönök nyugdíjkoros tisztviselőknél, katonatiszteknek költsékvényre, 3 évől 25 évig terjedő időre, váltóköcsönök kereskedőknél, magánosoknak, törlesztésen köcsönök birtokosa, házakra 4%-os kamat mellett, valamint II. és III. helyre kölcsönök kieszközől Balogh-Constantin, Budapest, Akadémia-utca 3. 10277

Pénzkölcsönöt kezes nélkül 400 koronáig, nagyobb kölcsön kezessel, ákorona fávó törlesztéssel szerez Marton Kerepesi-ut. 65. Válaszbélyeg. 6945

Pénzkölcsönöt 400 koronáig kezes nélkül, feljebb kezesek módjában áll három nap alatt kieszközől. Privátvezető azzal. Adler Akadémia-ut. II. Válaszbélyeg. 6046

Gyors pénzkölcsön. Bármilyen természetű kölcsön előleg nélkül gyorsan kieszközől. 400 koronáig jóitáló német, Német, Bálvány-utca 28. Ügy-nökök felvételnek. (Válaszbélyeg). 2136

Pénzkölcsönöt minden irányban gyorsan és diszkrétan a hatos. Bejegyzett Bank-és Póhlielkötés iroda, Wessellény-ú. 41. II. 14. (Válaszbélyeg). 6024

Gyorsan előkötésnek néköl pénzkölcsönöt nyújt kényelmess törlesztés Horvát, Ó-utca 45. Válaszbélyeg. 2134

Készpénzkölcsönöt 200-400 koronáig kezes nélkül bármilyen foglalkozású egyéneknek gyorsan kieszközől, ugyszintén ingatlanra kezes. Rosenber, bank-bizományos, Svóetség-utca 36/D. (Válaszbélyeg). 6032

Személyhiteli 400 koronáig, nagyobb költséggel kezelést vagy fizetés-előjegyzésre privátvezető azzal, valamint betéthalazsokat előző kamattal gyorsan elintéz. Rosenber bankkezes viselője. Garay-ter 2. (Válaszbélyeg). 6031

200-400 koronát kezes nélkül is gyorsan kieszközől, nagyobb költséggel kezelést a körülményekhez képest 3 nap alatt kieszközől Marton Kezerit, Röntgen-ter 5/c. (Válaszbélyeg). 6042

Butorok. Egy szoba garnitúra lámpák, gyermekágyak, eladók. Ferenc-kört 41. I. emelet ajtó 5. 20352

Árverésekről urasdekölt vásárolt többféle hőlőcsókák, ebédök, résztorok, tükörszekrények, fríztorok, könyvszekrény, perza szőnyeg, előszoba és konyha-benendezés, darabonként is, olcsón eladtnak. Svóetség-utca 28/a, földszint 3. 6056

Butor Különböleg használt butorok hálós és ebédős benendezés, előszobák, szekrények, íróasztalok, könyvszekrény, eszlörök, konyha benendezés és lámpák eladók. VII., Almásy-ter 17. sz. é a hátsóan. Lax Nánán. Sombaton zárva. 2118

100 uj és használt különböleg diványok potom arny eladók. Vörösmarty-utca 34. Kárpitos műhely. 2143

Lakás-börlet. Elegánsan burtozott külön bejárattal, teljesen ferezett szobák, napokra le kiadók, egy káronál. Főherceg Sándor-utca 30-B. I. em. 12.

Több kisebb és nagyobb szép acai és udvari lakás, olcsón kiadó. VI., Balok-utca 28. 10294

Két különbejárattal ferezett, burtozott szoba, földszobahálószobával, auguszter 1-6 kiadó. Damjanich-utca 46. I. 7. 4975

Modern házban háromszobás és kisebb lakások auguszterre, istálló azonnal kiadó. IX., Remete-utca 30. alatt. 20930

Flegánsan két utcai szoba, együtt vagy külön-külön, mindegyik teljesen különbejárattal, feltehetően ferezett, ferezett, villanyvilágítás, ferezett, használati kiadó gyermek-telen úr családnál. Kerepesi-ut. 17. I. 1. 2006

Enterozott szobák olcsón kiadó napokra is egy koronáig. Szentkirály-ú. 16. II. lépcsőház 1. em. 8. 2151

Keresünk csinosan burtozott szobák külön bejárattal auguszter 1-6 Erzsébet-és Károly-kört közt. Cím: Fischer Armin társjelölt, Wessellény-utca 19. II. 8. 4063

Kiadó uri lakás. Csinosan burtozott, különbejárattal szoba, egy, esetleg két úr részére, auguszter 1-6 kiadó. Bővebbet a kiadóhivataltban. 4973

Értesítés burtozott teljesen elkülönített szoba azonnal kiadó. Gyár-utca 2. I. 10. 2141

Különböleg. Nyaralók ügyelmébe. Elvállalok szűdtát és burtozzalásot. Minden kárért teljes felelősséggel vállalkoz. Levelet megküldve azonnal jöveik. Bergei szobák kiadó, Budapest, Szondi-utca 96a. 4974

Gőzseplőkészlet 8-as Garet mozdony Államvasút csapóléval, gyárlag javítva fészeltetve kapta. Szeifrid Hugó, Budapest, V., Ugy-nökö-utca 7. 20920

Gyümölcs lefőztnivaló, ötközlő postaköcső, amandz-kaszinbarak 1.-frt. és 1.30 frt., lekvár csak való kájszinbarak 1.-frt., ringló 1.50 frt., apró aranyalma 1.50 frt., Sziba-krak 1.60 frt. és 2.-frt. igazi muskataliőrte 2.-frt. Kátona Józsefnél, Budapest, Központi Vádasrarnok. 20858

Homokfutó kőcső és egy kőkerék közköcső kőcső eladó. Csudarek és Dócsa terpest, Hlles-ú. 21. 2937

Középkiskolai tanár ügyes, bátyelven, teljes ellátással előzők kátsá, Kerepesi-ut. 59. Kereskedelmi tanult, akiket lekikeresnek gondozásnak, esetleg magánoktatásban is részesít. Cím a főkikidobá. 6048

Használt ferezuhák, régieseket árban, szobák legmagasabb 500. Mátyás, Lujza-utca 16. ajtó 10. 2028

Mosó-és takarószűnyeg, stökök jutányosan eladók, Nagy Pal rézművesnél. Csengery-utca 5. szám 2129

Zongora, gyönyörű kivitelben, rövid, fekete, sürgősen eladó. Dohány-utca 69/a. II. 10. 2139

Zongorabolás miatt azonnal eladó Seifer-féle fordítósztal, egy karambol, kétféle szék. Kerepesi-ut. 19. hátsó emelet. 2116

Munkanélküli szegény ember, akinek a felesége kórházban fekszik, két gyermekével nyomorog, hajléktalanság is fenyegetti, végső nyomorában a jó emberek támogatását kéri. Adományok Rosenber Gábor, Dob-utca 70. 19. ajtó címre küldendők.

Högyek! Több évi klinikai gyakorlatl több megbízható szűrésző előző lelkésznél szűrészőket előző díjazással. Hllet 29. nagy klinikával szemben.

Töres évi ruházatot 60 forintért kért, törlésértre is. Gutmann 6. VIII., Erzsébet-kört 6. 2126

kókusz-zsír, postacsomag bármennyre 6 korona 60 filler. Borskovicsa 1280. Budapest Marton-utca 2054

Hölök, Nápellenzők, mindennemű alkáridokölök, használati és egyéb lelkésznél kátsá-köz, szakszerző javítások jóitálók mellett kieszközől. Kovács Benkri, Király-utca 18.

Veszek szőlőházi eddulat, régi arany, ezüst áru, brillant és gyémánt árut a legmagasabb áruk mellett Fried A. örös-és ékszerész. Kerepesi-ut. 4. sz. 19184

Zalogedulat veszek bármely tárgyól. Német. Bálvány-utca 20. 1970

Inyén kérje! „A megelőzött család áter” című érdekes füzetkét. Olvassa mindenki! Budapest főpostakört 125. 10284

Szómlőbányák és olyanok is, akik szőlőgyógyászati nem találhat, körülményes projektusok, az eredményt esetleg jóitálók is vállalkoz. E. H. Aitone (E. H. G. Bergstrasse 158

Tekasztalok és mindennemű kívánható be rendezések részletezésére is eladtnak. Rottman, Dob-utca 94. sz. 2143

Mindennemű varrógépek javítását olcsón elvállalja Singer műszerész, Akácfa-utca 53. 2145

Használt pénzszekrények sürgősen eladók. Glück, Hajas-utca 17. Operával szemben. 2149

Vendégülő fehéreműködés és évszázadok jutányosan eladtnak. Glück, Hajas-utca 17. Telefon 80-81. 2149

Szikvízép felszerelve 100 üveggel jutányosan eladó. Glück, Hajas-utca 17. Telefon 80-81. 2148

Csak három korona egy új hajított szék. Glück, Hajas-utca 17. Telefon 80-81. 2147

Zongora régi, jókában 140 ftrt árú szűrésző eladó. Lónyay-utca 20. I. em. 27. 2150

Fordítható billiárdasztalok china és alpacca társak eladók. Glück, Hajas-utca 17. 2145

Rövid hét októvas zongora eladó. Wessellény-utca 60. ajtó 14. 2161

Fényképező-gép Clap Camera igen áron felvilágosítás egyúttal eladók. VII., Dob-utca 58. fényező műhely. 2159

Kéresek megvételre használt hármas pénzszekrényt. Király-utca 27. II. 17. 2189

Egy utcai kátsátszekrény köz alatt olcsón eladó. Ferenc-kört 45. Füzerszület. 2157

Cselédgy és földköz kevesebb használt, helyszüké miatt olcsón eladók. Kenyérmező-utca 2. II. 5. sz. 20942

Nyitott szép állványok, pultok, keveset használtva, rőfos, cipő, csemegeüzletek, vagy bármely szakmának olcsón eladók; ugyannót egy füzserberendés eladó. Schiller, I., Saarvas-utca 7. sz. 6057

Óvd a feleséged! Minden családra néve legfontosabb könyvet a gyermekeladól 6000 mánt 1000 költséggel irattal, díjkörte küll 90 filler magyar lelkésznél eladtnak, füzit 70 filler). A. Kappa asszony Berlin, S. W. 257. Lindenstrasse 50, 18091

Zalogedulat arany és ezüstöl, ugyszintén tört aranyat és ezüstöt a legmagasabb áruban veszek; legolcsóbban eladók mindennemű arany-és ezüsttárgyakat. Képes árjegykét ingyen. Diamant Armin, VII., Luther-utca 17/b. II. em. 7. 10285

Kávéházi, füzser és korcsmai benendezést vess és elad Winter, Dob-ú. 2128

25 korona kintő sziller bor, 20 korona fehér bor, kőfőtöltereknél. Nagyon vételnél még olcsóbb. Kátsá Budapest, X., Indóház-utca 20. 10287

Butor részletfizetésre vagy megphatározott időre szőlő árut és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. Felvilágosítás-sal szőlőli!

LISZT ISTVÁN Budapest, IV., Koronaherceg-utca 22 (Károly-ter sarkán) Butorraktárában.

Ajtók, ablakok, vasrollók minden nagyságban és formában olcsón kaphatók!

HOFFMANN MÓR-nál VIII., Tisza Kálmán-ter 4.

BUTOR részlete kőspénzért vagy választódkban

GONDA S. butorraktárban, István-ter 7. 10283